

Euroopan unionin virallinen lehti

C 192

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

54. vuosikerta

1. heinäkuuta 2011

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

90. täysistunto 11. ja 12. toukokuuta 2011

2011/C 192/01

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Välimeren alueen mullistusten aiheuttamien vaikutusten ja seurausten hallinta"

1

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

90. täysistunto 11. ja 12. toukokuuta 2011

2011/C 192/02

Alueiden komitean lausunto aiheesta "EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistaminen – Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita"

4

2011/C 192/03

Alueiden komitean lausunto aiheesta "EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta tukea osallistavalle kasvulle ja kestäväälle kehitykselle – EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen parantaminen"

10

FI

Hinta:
3 EUR

(jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2011/C 192/04	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kohti parempaa Euroopan katastrofiapua”	15
2011/C 192/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteinen maatalouspolitiikka vuoteen 2020: ruoka, luonnonvarat ja alueiden käyttö – Miten hallita tulevat haasteet?”	20

III *Valmistavat säädökset*

Alueiden komitea

90. täysistunto 11. ja 12. toukokuuta 2011

2011/C 192/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin kunnianhimoinen maatalouden laatupolitiikka”	28
2011/C 192/07	Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Maitoalan asiakirjapaketti”	36

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

90. TÄYSISTUNTO 11. JA 12. TOUKOKUUTA 2011

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Välimeren alueen mullistusten aiheuttamien vaikutusten ja seurausten hallinta”

(2011/C 192/01)

ALUEIDEN KOMITEA

vaatimuksille tosiasiallisesta demokratiasta, poliittisesta moniarvoisuudesta, perusvapauksista ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta.

Humanitaarinen kriisi

1. seuraa huolestuneena Välimeren eteläpuolisella alueella tapahtuvia muutoksia ja epävarmaa tilannetta ja kannattaa täysin sosiaalista, taloudellista ja poliittista uudistusprosessia, jonka tulisi johtaa kaikissa asianomaisissa maissa todelliseen demokratisoitumiseen ja uudenlaiseen vakauteen sekä alueen naisten ja miesten aitoihin mahdollisuuksiin rakentaa rauhaa ja vaurautta. Komitea suhtautuu pahoitellen ja tiukasti tuomiten alueen eräissä maissa ilmenevään kaikenlaiseen väkivaltaan ja ihmisoikeusrikkomuksiin ja kehottaa Euroopan unionia kiireellisesti täyttämään velvollisuutensa ja tukemaan rauhanomaista muutosta sekä siirtymistä demokratiaan.

2. on huolissaan Pohjois-Afrikan tapahtumien synnyttämistä pakolaisvirroista, joiden aiheuttamat vaikutukset tuntuvat suoraan lähialueilla sijaitsevilla jäsenvaltioissa ja niiden paikallisyhteisöissä. Komitea korostaakin välitöntä tarvetta osoittaa konkreettista solidaarisuutta ja antaa tarvittavaa tukea, joihin Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot sitoutuivat 11. maaliskuuta 2011 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston julkilausumassa ja 24. ja 25. maaliskuuta 2011 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä.

3. viittaa 4. maaliskuuta 2011 annettuun AK:n puheenjohtajiston päätöslauselmaan⁽¹⁾, jossa komitea antoi tukensa koko alueen kansojen pyrkimyksille ja ilmaisi solidaarisuutensa niiden

4. huomauttaa myös, että suuri määrä ihmisiä muuttaa EU:n alueelle taloudellisista, poliittisista tai sosiaalisista syistä. Komitea myöntää, että osa näistä ihmisistä joutuu siirtymään muualle alueella vallitsevan hätätilanteen takia ja että heillä voi olla oikeutetut syyt hakea turvapaikkaa tai kansainvälistä suojaa. Komitea muistuttaa, että oikeus turvapaikkaan taataan muun muassa perusoikeuskirjassa ja että se kuuluu EU:n ja jäsenvaltioiden velvoitteisiin kansainvälisen oikeuden nojalla.

5. toteaa, että Välimeren eteläpuolisen alueen poliittinen ja yhteiskunnallinen epävakaus yhdessä sorron, eri alojen taloudellisten vaikeuksien sekä ympäristön tilan jatkuvan heikkenemisen kanssa ovat päätekijöitä alueelle suuntautuvien ja sieltä pois pyrkivien väestövirtojen taustalla. Muuttoliike todennäköisesti jatkuu, sillä yhä useammat ihmiset pakenevat poliittisen epävakauden ja köyhyyden takia.

Välitön reagointi kriisiin

6. korostaa humanitaarisen tilanteen heikentyessä tarvetta välittömään ja kiireelliseen reagointiin siten, että otetaan huomioon kyseessä olevien ihmisten perusoikeudet ja heidän yksittäiset tilanteensa. Komitea katsoo, että tämä edellyttää EU:lta, jäsenvaltioilta ja alue- ja paikallistason viranomaisilta koordinoitua lähestymistapaa, ja muistuttaa, että eri puolilla EU:ta sijaitsevien kaupunkien ja alueiden kokemus hätätila- ja pelastuspalvelutoimista on EU:n toimielinten, virastojen ja jäsenvaltioiden käytössä. Tässä lähestymistavassa tulisi ottaa huomioon myös järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta, jotta voitaisiin käyttää hyväksi ihmisten välisiä suhteita kyseisissä maissa.

⁽¹⁾ CdR 113/2011.

7. kehottaa osoittamaan todellista solidaarisuutta niille jäsenvaltioille ja yhteisöille, joihin maahanmuuttovirrat kohdistuvat välittömimmin, perussopimuksissa vahvistetun oikeudenmukaisen toiminnallisen ja rahoituksellisen vastuunjaon pohjalta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 80 artiklan mukaisesti. Komitea kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita mukauttamaan toimenpiteitä edelleen tilanteen kehittyessä ja ottamaan huomioon sekä maahanmuuttajien ja siirtymään joutuneiden että heille apua tarjoavien yhteisöjen tarpeet.

8. kehottaa kaikkia EU:n paikallis- ja alueviranomaisia antamaan tukensa taakan jakamiseen tähtäävälle toimintasuunnitelmalle, jotta voidaan edistää alueelta tulevien pakolaisten uudelleensijoittamista ja perustaa solidaarisuusrahasto kriisin aiheuttamien humanitaaristen paineiden helpottamiseksi. Onkin vedottava jäsenvaltioihin, jotta ne ottaisivat keskinäisen yhteisvastuun periaatteen pohjalta käyttöön mekanismin, josta säädetään neuvoston direktiivissä 2001/55/EY vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi. Näin Euroopan unioni sitoutuisi aidosti yhteisvastuun periaatteeseen ja vastuun jakamiseen.

9. kehottaa turvautumaan nykyisiin rahoitusvälineisiin odottaessa erillisten määrärahojen saamista tarkoitusta varten, jotta kyseessä olevilla alueilla saataisiin pikaisesti käyttöön varoja maahanmuuttovirtojen aiheuttamiin hätätilanteisiin vastaimiseksi.

10. ehdottaa korvaustoimenpiteitä hätätilanteesta pahiten kärsivien alueiden tukemiseksi, jotta voitaisiin tasoittaa niitä suuria menetyksiä ja kielteisiä vaikutuksia, joita paikallistaloudelle aiheutuu erityisesti sellaisilla avainaloilla kuin matkailu ja kalastus.

11. ehdottaa tässä yhteydessä, että neuvoston direktiiviä 2001/55/EY tarkistetaan, jotta voitaisiin määritellä entistä selkeämmin, mitä tarkoitetaan joukottaisella maahantulolla, mahdollisesti siten, että määritellään se suhteessa vastaanottavan maan väkilukuun.

12. korostaa, että kaikkien jäsenvaltioiden toteuttamien toimien tulee noudattaa EU:n lainsäädäntöä, Schengenin säännöstöä, jossa taataan kansalaisten vapaa liikkuminen EU:n alueella ja joka kuuluu siten olennaisesti Euroopan yhdentymisprosessin saavutuksiin, sekä ihmisten perusoikeuksia niin kuin ne määritellään kansainvälisissä sopimuksissa ja EU:n perussopimuksissa, erityisesti perusoikeuskirjassa.

13. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotuksiin, joilla pyritään turvaamaan Schengen-järjestelmän säilyminen yhteisön tasolla, jotta voidaan varmistaa, että Schengen-järjestelmän vastaukset ulkoihin tapahtumiin perustuvat avoimiin ja yhteisiin EU:n sääntöihin eivätkä rajoita tarpeettomasti rajatylittävää yhteistyötä.

Reagointi pitkällä aikavälillä

14. on entistään tietoisempi pakottavasta tarpeesta laatia kokonaisvaltaiset ja yhteiset maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikat, jotka perustuvat solidaarisuuteen ja oikeudenmukaiseen vastuunjako. Komitea painottaa, että olisi ensisijaisen tärkeää ottaa paikallis- ja alueviranomaiset mukaan laillista maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotouttamista koskevien toimintalinjojen määrittelyyn.

15. korostaa, että tulisi kaikin keinoin pyrkiä laittoman maahanmuuton ja sen sivuvaikutusten, erityisesti ihmiskaupan torjuntaan. Komitea kannattaa EU:n ja alueen maiden välisten takaisinottosopimusten tekemistä. Lisäksi komitea kehottaa tarkistamaan Frontexin mandaattia ja roolia muun muassa vahvistamalla sen rahoitusta sekä teknisiä resursseja ja henkilöstöä EU:n rajojen, myös Välimeren rannikon, valvomiseksi.

16. yhtyy kehotuksiin tarkistaa nykyistä turvapaikkalainsäädäntöä, erityisesti mekanismeja turvapaikkahakemusten käsittelystä vastaavan jäsenvaltion määrittämiseksi, ja vetoaa EU:n toimielimiin ja jäsenvaltioihin, jotta ne pyrkisivät edelleenkin ottamaan käyttöön yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän. Komitea odottaa Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) antavan arvokasta tukea niille jäsenvaltioille, joilla on suurin työ muuttovirtojen hallinnoinnissa.

17. on vakuuttunut, että vapaisiin ja rehellisiin vaaleihin perustuva demokratia, oikeusvaltio sekä tehokas ja demokraattinen paikallis- ja aluehallinto ovat ennakkoehtoja kyseisten maiden vakaudelle sekä poliittiselle ja taloudelliselle kehitykselle ja että niillä on ratkaiseva rooli luotaessa kansalaisille mahdollisuuksia hyödyntää osaamistaan omassa maassaan.

18. korostaa valmiuksien kehittämiseen tähtäävien ohjelmien käytännön hyötyä laajentumisen ja Euroopan naapuruuspolitiikkojen yhteydessä ja ehdottaa – paikallishallinnon tukemiseen tähtäävän kokeiluohjelman esimerkin pohjalta (?) – että vastaavia aloitteita kehitetään myös Välimeren eteläpuolisen alueen maita varten, jotta voidaan tukea niiden valmiuksien kehittämistä paikallis- ja aluetasolla.

19. huomauttaa maahanmuuton ja kehityspolitiikkojen välisestä yhteydestä ja katsoo, että on tarpeen kehittää politiikkoja tukemaan sellaisten taloudellisten ja yhteiskunnallisten olosuhteiden luomista alueelle, joilla voidaan varmistaa kestävä tulevaisuus paikalliselle väestölle, jolloin ylläkkeet maasta muuttamiselle vähenevät. Komitea katsoo, että on erityisen tärkeää vähentää köyhyyttä ja luoda työpaikkoja nuorille, ja kehottaakin hyödyntämään täysimääräisesti EU:n resursseja ja kokemusta yleisivistävän ja ammatillisen koulutuksen tukemiseksi asianomaisissa maissa.

(2) AK tekee jo nyt tiivistä yhteistyötä Euroopan komission kanssa tukeakseen tätä kokeiluohjelmaa, joka rajoittuu tällä hetkellä ehdokasvaltioihin ja mahdollisiin ehdokasvaltioihin.

20. korostaa, että on tärkeää lisätä kyseisiin maihin suuntautuvaa kauppaa ja investointeja sekä tarjota mikroluottoja pienyritysten perustamiseksi. Nämä ovat keinoja, joiden avulla kyseiset maat voivat lisätä omaa talouskasvuaan ja vähentää köyhyyttä. Pohjois-Afrikan kanssa käytävän kaupan lisääminen hyödyttäisi myös Eurooppaa: se toisi eurooppalaisille paljon työpaikkoja ja edistäisi EU:n talouskasvua. Komitea kehottaakin toteuttamaan tarpeen tullen yhteisiä toimia jäljellä olevien kauppaesteiden poistamiseksi.

21. on vakuuttunut, että Välimeren unionilla voisi olla tärkeä asema maahanmuuttokysymysten ja maahanmuuton vaikutusten ratkaisemisessa, jos kaikilla osapuolilla olisi tarpeellista poliittista tahtoa ja ne myöntäisivät tähän tarvittavat resurssit. Komitea korostaa tässä yhteydessä Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM) panosta, jonka se voi antaa edistämällä paikallis- ja alueviranomaisten välistä yhteistyötä ja osaamisen vaihtoa. Komitea ehdottaa, että ARLEM pohjaa tilannetta huolellisesti ja sisällyttää painopistealoihinsa asianmukaiset reaktiot meneillään oleviin tapahtumiin ja ryhtyy toiminta-alansa puitteissa tarpeellisiin toimiin tukeakseen aktiivisesti asianomaisten maiden demokratisoitumisprosessia.

22. toteaa, että kaupunkien ja alueiden tasolla harjoitettu diplomatia voi myös edistää ja vahvistaa käynnissä olevia demokratisoitumisprosesseja, sitouttaa suuren yleisön ja parantaa väestön ja valtiovallan välisiä suhteita.

23. kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan, että tulevaisissa poliittisissa aloitteissa⁽³⁾ luodaan perusta kokonaisvaltaisille vastauksille muun muassa ottamalla huomioon paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja panos ja että maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkojen, ulkoisten toimien ja kehityspoliittikkojen välille luodaan entistä enemmän yhteisvaikutuksia tiiviissä yhteistyössä paikallis- ja aluetasojen kanssa.

24. antaa AK:n puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa käsillä olevan päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, Euroopan parlamentille, Euroopan komissiolle, EU:n puheenjohtajavaltiolle Unkarille, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, Välimeren unionin puheenjohtajille ja sihteeristölle, Välimeren unionin parlamentaarille edustajakokoukselle ja Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokoukselle (ARLEM).

Bryssel 12. toukokuuta 2011

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Esimerkiksi Euroopan naapuruuspolitiikan tarkistus, maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskeva vuosikertomus, tiedonanto unionin sisäisen yhteisvastuun vahvistamisesta, tiedonanto kehitystä edistävästä maahanmuutosta ja liikkuvuudesta sekä maahanmuuttoa koskeva kokonaisvaltainen lähestymistapa.

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

90. TÄYSISTUNTO 11. JA 12. TOUKOKUUTA 2011

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistaminen – Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita”

(2011/C 192/02)

ALUEIDEN KOMITEA

- on ilahtunut siitä, että komissio pitää pk-yrityksiä EU:n talouden selkärankana. Komitean mielestä työllisyystason säilyttämisen kannalta on erittäin tärkeää, että pk-yritysten on helppo osallistua hankintamenettelyihin. Siksi tulee pyrkiä poistamaan mahdollisimman tarkoin esteet, jotka haittaavat pk-yritysten osallistumista tarjouskilpailuihin.
- kehottaa komissiota edistämään sellaista menettelyä, että tarjoajat voivat hakea jäsenvaltiotasolla nk. hankintamarkkinapassia (mielellään sähköisessä rekisteröintijärjestelmässä), sekä yhdenmukaistamaan tällaisen passin sisällön ja käytön. Passi osoittaa, että yrittäjällä on hankintaviranomaisten menettelyis-sään usein vaatimat lausunnot ja asiakirjat. Kun yrittäjä hankkii tällaisen passin, hänen ei tarvitse esittää lausuntoja ja asiakirjoja joka kerta uudelleen. Yrittäjä, joka osallistuu usein hankintamenette-lyihin, säästää näin paljon aikaa ja resursseja.
- pitää erittäin tärkeänä, että julkisten hankintojen avulla voidaan toteuttaa innovointi-, sosiaali-, kes-tävyys- ja ympäristötavoitteita. Näiden tavoitteiden saavuttamista jarruttaa ehto, jonka mukaan tarjoa-jille asetettavien vaatimusten ja toiveiden on liityttävä hankintasopimuksen kohteeseen. Yhteyttä han-kintasopimuksen kohteeseen ei siksi pitäisi asettaa ehdoksi.

Esittelijä	Henk KOOL (NL, PSE), Haagin kaupunginhallituksen jäsen
Viiteasiakirja	Vihreä kirja EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistamisesta – Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita
	KOM(2011) 15 lopullinen

I HUOMIOT

1. Komitea pitää ilahduttavana, että Euroopan komissio on julkaissut vihreän kirjan EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistamisesta ”Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita”. Komissio kiinnittää asiakirjassaan huomiota alue- ja paikallisviranomaisten ja muiden hankintaviranomaisten näkemyksiin kustannusten pienentämisestä, modernisoimisesta, selventämisestä ja julkisia hankintoja koskevien direktiivien yksinkertaistamisesta.

2. Komitea on yhtäältä sitä mieltä, että direktiivi 2004/18/EY, jäljempänä ’direktiivi’, on eräin kohdin liian yksityiskohtainen, ja kehottaa komissiota yksinkertaistamaan tätä direktiiviä mahdollisuuksien mukaan.

3. Se kehottaa toisaalta selventämään direktiiviä niiltä osin kuin se on tarpeen. EU:n tuomioistuimien täydentänyt direktiiviä eräiden keskeisten näkökohtien osalta. Komitea pitää erittäin toivottavana, että tärkeimmät oikeuskäytännön juridiset säännökset kodioidaan niitä sen paremmin tiukentamatta. Komitea edellyttää, ettei velvollisuus järjestää tarjouskilpailu eikä siten myöskään avoimuusvaatimus koske B-palveluita, tukia, kiinteistökauppoja eikä kynnysarvon alittavia sopimuksia, ellei kyseessä ole rajatylittävä intressi.

4. Komitea katsoo, että optimaalisesti toimivien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi on tärkeää edistää sekä hankintaviranomaisten että markkinaosapuolten toiminnan ammattimaisuutta. Komitea kehottaa komissiota perustamaan maakohtaisia osaamiskeskustoja ja yleiseurooppalaisen osaamiskeskustoja (tai suosittamaan tällaisten perustamista). Kyseiset keskuksot olisi perustettava jäsenvaltioiden jo olemassa olevien rakenteiden yhteyteen. Osaamiskeskuksot voisivat lisäksi auttaa hankintaviranomaisia saavuttamaan innovointiin, sosiaalisten näkökohtien huomiointiin hankinnoissa, kestävytyteen ja ympäristöön liittyvät tavoitteet. Keskusten käytön ei tulisi olla pakollista. Paikallisviranomaisilla on oltava valinnanvapaus asiassa.

II SUOSITUKSET

Pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset)

5. Komitea on ilahtunut siitä, että komissio pitää pk-yrityksiä EU:n talouden selkärankana. Komitean mielestä työeläisyystason säilyttämisen kannalta on erittäin tärkeää, että pk-yritysten on

helppo osallistua hankintamenettelyihin. Siksi tulee pyrkiä poistamaan mahdollisimman tarkoin esteet, jotka haittaavat pk-yritysten osallistumista tarjouskilpailuihin.

6. Yrityksille tarjouskilpailuun osallistumisesta koituvat kustannukset tulee minimoida. Näin ollen komitea kannattaa komission ehdotusta siitä, että pelkät tarjoajan omat lausunnot riittäisivät mahdollisimman usein ja että alkuperäiset asiakirjat vaadittaisiin vasta ratkaisuvaiheeseen valituilta tai voittaneelta tarjoajalta.

7. Komitea kehottaa komissiota edistämään sellaista menettelyä, että tarjoajat voivat hakea jäsenvaltiotasolla nk. hankintamarkkinapassia (miehellään sähköisessä rekisteröintijärjestelmässä), sekä yhdenmukaistamaan tällaisen passin sisällön ja käytön. Passi osoittaa, että yrittäjällä on hankintaviranomaisten menettelyissään usein vaatimat lausunnot ja todisteet. Kun yrittäjä hankkii tällaisen passin, hänen ei tarvitse esittää lausuntoja ja todisteita joka kerta uudelleen. Yrittäjä, joka osallistuu usein hankintamenettelyihin, säästää näin paljon aikaa ja resursseja. Koska hankintamarkkinapassin saamiseksi vaadittavat todistukset vanhenevat aikanaan, passi on voimassa määrääjän, mikä parantaa sen luotettavuutta. Tällaisia järjestelmiä on jo paikoitellen käytössä alue- ja paikallistasoilla, ja niistä on saatu hyviä kokemuksia. Hankintamarkkinapassin luonteesta johtuu, ettei siihen liity suuria kustannuksia.

8. Hankintasopimusten perusteeton yhdistely hankintaviranomaisten kesken ja luonteeltaan erilaisten sopimusten niputtaminen ei ole suotavaa, sillä ehdot voivat olla sitä raskaammalla, mitä laajempia sopimukset ovat. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota lisäämään tietoisuutta kyseisen ongelman vaikutuksista pk-yrityksiin sekä korostamaan erin jakamisen merkitystä selittämissä huomautuksissa tai asianmukaisessa toimintapoliittisessa asiakirjassa.

9. Neuvottelumenettelyn käyttömahdollisuuksien laajentaminen on pk-yritysten etujen mukaista. Tämä menettely tarjoaa joustomahdollisuuksia sekä hankintaviranomaisille että tarjoajille. Pk-yrityksille keskeistä on nimittäin tuotteiden tai palvelujen tuntemus eikä hankintamenettely sinänsä. Komitea kehottaa komissiota sallimaan neuvottelumenettelyn käytön vakiomenettelynä. Sitä on säänneltävä samalla tavoin kuin direktiivissä 2004/17/EY (erityisaloja koskeva direktiivi), jossa hankintaviranomaiset valitsevat kuhunkin tarjouskilpailuun mielestään parhaiten soveltuvan hankintamuodon. Komitea suosittelee, että kaikkia rinnakkaisia menettelyjä yksinkertaistetaan.

10. Nykyinen rajoitettu menettely voi olla pk-yrityksille epäedullinen. Rajoitetun menettelyn ensimmäisessä vaiheessa – valintavaiheessa – voidaan nykyisin esittää vain yritykseen liittyviä vaatimuksia ja toiveita. Valinnan yhteydessä esitettävä toive koskee useimmiten toiminnan harjoittajan aikaisempaa toimintaa sekä kokemuksia hankkeiden toteuttamisesta. Niitä on suurilla yrityksillä yleensä enemmän kuin pk-yrityksillä. Suuret yritykset voivat näin ollen esittää runsaammin sopivia referenssisopimuksia, minkä johdosta niillä on paremmat mahdollisuudet voittaa tarjouskilpailu. Komitea kehottaakin sallimaan rajoitetun menettelyn ensimmäisellä kierroksella myös (tiettyjen) sopimuksentekoperusteiden huomioon ottamisen.

Joustavuus

11. Komitea suosittelee lisäämään hankintamenettelyjen joustavuutta seuraavasti:

12. Julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö on monimutkaista, ja tarjoajan mahdollisuudet korjata tarjoukseen jääneitä puutteita ovat vähäiset. Tämä johtuu mm. (kansallisesta) oikeuskäytännöstä ja hankintaviranomaisten tarjousasiakirjojen suhteen tekemistä valinnoista. Komitea kehottaakin täsmentämään uudessa direktiivissä tai sitä koskevissa ohjeissa, millaisia puutteita tarjoajat voivat korjata ja millaiset täydennykset tai mukautukset ovat sallittuja.

13. Hankintaviranomainen saattaa haluta tehdä tarjottavaan toimeksiantoon muutoksia tai mukautuksia hankintamenettelyn aikana tarjoajien esittämien kysymysten johdosta. Nykyisin hankintamenettely on keskeytettävä ja tarjouskilpailu järjestettävä uudelleen, jos hankintasopimukseen tehdään olennainen muutos. Komitea kehottaa luomaan hankintaviranomaisille yksinkertaisen keinon muuttaa tarvittaessa toimeksiantoa esimerkiksi virallisella oikaisulla, jonka johdosta tarjousten jättämisen määräaika pidennettäisiin hieman.

14. Toteutuksen aikana voi ilmetä, että hankintaviranomaiselta on jäänyt huomaamatta jokin mukautusta kaipaava seikka, jota ei kuitenkaan voida pitää odottamattomana ja välttämättömänä. Komitean mielestä nykyistä lisätyösaännöstä olisikin lievennettävä. Voitaisiin ajatella, että tietyn prosenttiosuuden verran hankintasopimuksen ylittävän työn teettäminen alkuperäisen tarjouskilpailun voittajalla sallittaisiin ilman velvoitetta täyttää direktiivin 31 artiklan vaatimukset.

15. Komitea kehottaa komissiota sisällyttämään uuteen direktiiviin paljon joustavamman määräyksen puitesopimuksista. Puitesopimuksista on säädettävä samalla tavoin kuin erityisaloja koskevassa direktiivissä. Määräykset, jotka koskevat sopimuksen kestoja sekä sitä, että tavarantoimittajia voi puitesopimuksessa olla kaksi vain poikkeustapauksessa, ovat tarpeettomia, ja ne tulee poistaa.

Innovoinnin, sosiaalineläkökohtien huomioimisen, kestäväyyden ja ympäristönsuojelun edistäminen julkisissa hankinnoissa

16. Komitea on mielissään kiinnostuksesta, jota komissio vihreässä kirjassaan osoittaa ympäristönsuojelutavoitteiden sekä

sosiaalisen osallisuuden edistämistä, esteettömyyden parantamista vammaisia ajatellen ja innovoinnin edistämistä koskevien tavoitteiden toteuttamista kohtaan.

17. Komitea korostaa, että EU 2020 -strategian onnistuminen riippuu ratkaisevasti siitä, miten paikallis- ja aluetaso onnistuu toteuttamaan uusia innovatiivisia ratkaisuja, jotka lippulavahankkeissa on asetettu tavoitteiksi. Uudet innovatiiviset käytännöt eivät synny itsestään. Eurooppalaisten hankintasäädösten uudistamisella tulee lisätä kuntien ja muiden julkisten toimijoiden strategista ketteryyttä ja toimintaa uusien ratkaisujen luojina.

18. Komitea painottaa, että hankintasäädösten uudistamisella tulee kohentaa julkishallinnon roolia innovaatioiden edistäjänä. On luotava edellytykset suurillekin useiden miljoonien eurojen kehitysprojekteille, joilla ratkotaan kompleksisia yhteiskunnallisia haasteita ja jotka muodoltaan ovat riskiä ottavia yhteenliittymiä. Näihin kunnan tai muun julkisen toimijan tulee voida koota kustannuksellaan tarvittava osaaminen yrityksiltä ja muilta tahoilta. Tavanomainen kilpailuttaminen on vaikeaa ja jopa mahdotonta. Kun luodaan täysin uutta, on kilpailuttamissäädösten estämättä voitava neuvotellen koota erilaisia osajia yhteen ja mahdollistaa erityisesti pienten yritysten mukanaolo.

19. Komitea pitää erittäin tärkeänä, että julkisten hankintojen avulla voidaan toteuttaa innovointi-, sosiaali-, kestävyys- ja ympäristötavoitteita. Näiden tavoitteiden saavuttamista jarruttaa ehto, jonka mukaan tarjoajille asetettavien vaatimusten ja toiveiden on liityttävä hankintasopimuksen kohteeseen. Yhteyttä hankintasopimuksen kohteeseen ei siksi pitäisi asettaa ehdoksi. Tällöin hankintaviranomaiset voisivat itse määritellä, jättävätkö ne yhteyden hankintasopimuksen kohteeseen näiden näkökohtien osalta huomiotta ja millaisia perusteita ne soveltavat, kun otetaan huomioon eri jäsenvaltioiden hyvin erilaiset olosuhteet. Komitea kehottaa ottamaan tämän huomioon uudessa direktiivissä.

20. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että julkisyhteisöt voivat tukea merkittäväällä tavalla Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista käyttämällä ostovoimaansa sellaisten tavaroiden ja palvelujen hankkimiseen, joihin liittyy suurempi yhteiskunnallinen arvo, koska ne esimerkiksi edistävät innovointia tai säästävät ympäristöä ja torjuvat ilmastomuutosta tai vähentävät energiankulutusta tai parantavat työllisyyttä, kansanterveyttä ja sosiaalisia olosuhteita tai edistävät tasa-arvoa parantamalla heikommassa asemassa olevien ryhmien osallisuutta. On löydettävä tasapaino edellä mainittujen tavoitteiden sekä objektiivisen suhtautumisen ja syrjimättömyyden välille, jotta voidaan edistää reilua kilpailua ja varmistaa pk-yritysten osallistumismahdollisuudet. Paikallis- ja alueviranomaisten on voitava lisäksi soveltaa EU:n vähimmäissääntöjä tiukempia kriteerejä

julkisissa hankinnoissaan, kuitenkin niin, ettei vapaa kilpailu vaarannu. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota varmistamaan uusien julkisia hankintoja koskevien direktiivien laadinnan yhteydessä, että hankintaviranomaisille jää tietty valinnanvapaus. Tähän voidaan päästä velvoittamalla yhtäältä viranomaiset edistämään julkisissa hankinnoissaan tiettyjä palveluita, joilla on ”yhteiskunnallista arvoa”, mutta toisaalta jättämälle niille vapaus valita luetelluista vaihtoehdoista yksi tai useampi.

21. Komitea kehottaa komissiota kehittämään EU:n tasolla uusia tapoja edistää pitkäaikaistyöttömien, vammaisten ja harjoittelijoiden työllistämistä sekä lisäämään tietoisuutta asiasta. Hankintaviranomaiset voivat halutessaan esimerkiksi sisällyttää tarjouskilpailuasiakirjoihin sopimuksentekoperusteena tai sopimuksen toteutuksen ehtona, että yrityksen, jolle sopimus myönnetään, on teetettävä määrätty osuus sopimuksen arvosta näihin kohderyhmiin kuuluvilla henkilöillä sopimusta toteuttaessaan tai muualla yrityksessä. Tällaisten vaatimusten tulee kuitenkin vastaisuudessaakin olla vapaaehtoisia EU:n tasolla, ja paikallis- ja alueviranomaisille tulee jättää mahdollisimman suuri vapaus määrittää joustavasti eri poliittiset tavoitteet, joita ne pyrkivät toteuttamaan julkisten hankintojen yhteydessä, samalla kun ne keskittyvät saatavan hyödyn maksimoimiseen.

22. Komitea pitää perustetta, jonka mukaan sopimus tulee myöntää kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tekijälle, erinomaisena keinona toteuttaa innovointiin, sosiaalineläköhtien huomioimiseen hankinnoissa, kestävyys- ja ympäristöön liittyviä tavoitteita. Komitea vastaa kieltävästi komission kysymykseen, tuleeko alhaisin hinta tietyissä luokissa poistaa sopimuksentekoperusteiden joukosta. Senkin yhteydessä voidaan ottaa huomioon yllä mainitut tavoitteet esimerkiksi asettamalla vähimmäisvaatimuksia. Hankintaviranomaisten on voitava tehdä tässä asiassa itse valintansa kulloisenkin hankintasopimuksen mukaan. Hankintaviranomaisten on usein täytettävä myös kustannussäästötavoite, mikä on otettava huomioon sopimuksentekoperusteita valittaessa.

23. Hankintaviranomaiset eivät aina pysty todentamaan vaatimusten täytymistä koko toimitusketjussa. Voi esimerkiksi olla vaikea valvoa, onko kolmannessa maassa käytetty tuotantoprosessissa lapsityövoimaa. Komitea pyytää komissiota kiinnittämään huomiota tähän ongelmaan.

Uudet menettelyt

24. Komitea kehottaa sisällyttämään uuteen direktiiviin uudet menettelyt A-palvelujen ”kauppapaikkaa”, kansalaisten valintaan perustuvaa mallia ja nopeasti vaihtelevien hintojen markkinoita varten.

25. A-palvelujen ”kauppapaikka”. Järjestelmä toimii tietyissä jäsenvaltioissa B-palvelujen osalta seuraavasti: Näistä palveluista ei järjestetä tarjouskilpailua yleispuitesopimuksen solmimiseksi, vaan jokainen hankintamenettely julkaistaan (digitaalisella)

”kauppapaikalla”, jolla on siis tarjolla hyvin laaja kirjo erillisiä hankintasopimuksia. Kiinnostuneet voivat osallistua valitsemiinsa hankintamenettelyihin. Tarjoukset pannaan paremmuusjärjestykseen tarjotun hinnan perusteella, minkä jälkeen tutkitaan ja arvioidaan laadulliset näkökohdat viidestä halvimmasta tarjouksesta. Sopimus myönnetään näiden viiden joukosta sille, joka on tehnyt kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. A-palvelujen kauppapaikan etuna on, että järjestelmä parantaa ilman omia työntekijöitä toimivien itsenäisten ammatinharjoittajien menestymismahdollisuuksia. Ehdotetaan, että tällainen järjestelmä luotaisiin myös A-palveluille.

26. Kansalaisten valintaan perustuva malli. Niin sanottu kansalaisten valintaan perustuva malli on hankintamenettely, jota voidaan soveltaa tapauksissa, joissa kansalaisten vapaus valita haluamansa yritys on tärkeää. Näin on mm. henkilökohtaisia palveluja koskevien hankintasopimusten kohdalla. Tällaisessa järjestelmässä kaikille tarjoajille, jotka täyttävät laatuvaatimukset ja hyväksyvät hankintaviranomaisen vahvistaman (enimmäis)hinnan, myönnetään puitesopimus. Kansalaiset voivat siten valita haluamansa henkilökohtaisten palvelujen tuottajan.

27. Menettely vaihtelevien hintojen markkinoita varten. Eräillä markkinoilla – kuten energiamarkkinoilla – hinnat vaihtelevat nopeasti. Näiden alojen hankintasopimusten muutoksen hakuajan olisi oltava mahdollisimman lyhyt, sillä tarjoukset perustuvat energian markkinahintaan tarjoamispäivänä. Ehdotetaan, että uudessa direktiivissä säädetään näille markkinoille sopiva muutoksenhaku aika.

Kynnysarvojen muuttaminen

28. Komitea pitää ilahduttavana, että komissio tarkastelee kysymystä kynnysarvojen tasosta. Komitea kehottaa tutkimaan ennen uusien kynnysarvojen asettamista, millaiset kynnysarvot herättäisivät kiinnostusta ulkomailla. Tämä merkitsisi kynnysarvojen asettamista tavara- ja palveluhankintojen yhteydessä huomattavasti nykykäytäntöä korkeammalle tasolle. Jos ulkomaista kiinnostusta ei todennäköisesti ilmaannu, hankintaviranomaisille ei kannata säilyttää eurooppalaisesta hankintamenettelystä koituvaa rasisusta. Komitea katsoo, että tarve nostaa merkittävästi kynnysarvoja on otettava esille kaikissa julkisissa hankintoja koskevan WTO-sopimuksen muuttamisesta käytävissä neuvotteluissa.

Avoimuusperiaate

29. Yleisesti: Aina ei ole selvää, onko rajatylittävää intressiä olemassa. Sen määrittely edellyttää usein markkinatutkimuksen tekemistä, mikä puolestaan lisää hankintaviranomaisille aiheutuvia kustannuksia. Olisi suotavaa selvittää, mitä ”rajatylittävyydellä” käytännössä tarkoitetaan, jotta hankintaviranomaiset olisivat varmemmalla pohjalla. Komitea kehottaakin komissiota laatimaan luettelon aihepiireistä tai markkinoista, joihin liittyy rajatylittäviä intressejä. Tässä yhteydessä olisi myös eriteltävä, koskevatko ne koko jäsenvaltiota vai pelkästään raja-alueita.

30. Komitea vastaa kieltävästi komission kysymykseen, pitääkö hankintaviranomaisilla olla velvollisuus laatia laajempia sopimuksia koskevia tarjousertelmää toisella kielellä tai hyväksyä vieraskielisiä tarjouksia. Tämä lisäisi tuntuvasti hallinnollista taakkaa, ja sen tulokset – ulkomaisten tarjousten edistämisestä ajatellen – jäisivät todennäköisesti varsin niukoiksi.

31. EU:n kynnysarvon alittavat hankintasopimukset: Komitea katsoo, ettei EU:n kynnysarvon alittavien hankintasopimusten pitäisi kuulua ”rajatylittävyyden” piiriin. Kokemukset osoittavat, että EU:n kynnysarvon ylittäviä hankintasopimuksia koskeviin menettelyihin saadaan erittäin harvoin ulkomaisia tarjouksia. Komitea kehottaa komissiota laatimaan selvityksen, josta ilmenee, millaisista määristä on kyse. Selvityksen tulosten perusteella voidaan määritellä, kannattaako EU:n kynnysarvon alittavat hankintasopimukset ylipäättään luokitella ”rajatylittäviksi”.

32. Direktiivin soveltamisalaan kuulumattomat hankintasopimukset: On epäselvää, missä määrin avoimuusperiaate pätee soveltamisalan ulkopuolisiin hankintasopimuksiin. Tiettyjen poikkeusten – esimerkiksi palveluja koskevien käyttöoikeussopimusten – kohdalla asia on yksiselitteisempi. Toisiin – esimerkiksi työsopimuksia ja kiinteistökauppoja koskeviin – poikkeuksiin ei pitäisi soveltaa avoimuusperiaatetta. Komitea pyytää komissiota selventämään, millaisiin direktiivin soveltamisalan ulkopuolisiin hankintasopimuksiin sovelletaan avoimuusperiaatetta.

33. B-palvelut: Komitea suosittelee, että B-palveluihin, jotka on lisätty B-palvelujen luetteloon A- ja B-palvelujen luettelon arvioinnin jälkeen, ei sovellettaisi avoimuusperiaatetta. Komitea ehdottaa komissiolle tämän sisällyttämistä uuteen direktiiviin.

A- ja B-palvelujen uudelleenjako

34. Komitea kehottaa säilyttämään nykyisen jaon A- ja B-palvelujen luokkiin. B-palvelujen luettelo on varattu sellaisia aloja varten, joilla kilpailu ei ole rajatylittävää, tai aloille, joilla ei ole suotavaa järjestää eurooppalaisia tarjouskilpailuja asiaan liittyvän henkilökohtaisen ulottuvuuden takia, kuten terveydenhoitoalan ja sosiaalialan palvelut. Viimeksi mainituissa tapauksissa toimeksiantajan ja palvelujen käyttäjän / potilaan luottamus sopimustehtävän suorittajaan on keskeisellä sijalla. Nämä kriteerit ovat usein subjektiivisluonteisia eivätkä sovellu tarjouskilpailumenettelyyn. Komitea kehottaa komissiota siirtämään luokkaan B sellaiset A-luokan palvelut, jotka eivät sovellu rajatylittävään kaupankäyntiin. Lisäksi se kehottaa komissiota kehittämään välineitä, joiden avulla paikallis- ja alueviranomaisten on nykyistä helpompi määrittää, kuuluuko yksittäinen hankintatoimikanto liitteessä kuvattuihin A- tai B-palveluihin.

35. Komitea kehottaa komissiota tarkastelemaan uudelleen yhteisen hankintanimikkeistön (CPV) koodien luetteloa. CPV-koodit ja niihin liittyvät palvelut ovat vaikeaselkoisia ja herättävät kysymyksiä. Komitea katsoo, että tarvitaan selventäviä tietoja tai opastusta CPV-koodeista.

Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen

36. Komitea kehottaa kiinnittämään huomiota soveltamisalaan kuulumattomia hankintasopimuksia koskeviin säännöksiin. Tulee harkita sekä näiden säännösten selventämistä että

niiden täydentämistä. Epäselvää on esimerkiksi, mitkä rahoituspalvelut kuuluvat 16 artiklan d alakohdan mukaisen poikkeuksen piiriin ja milloin on kyse rahoituspalveluihin lukeutuvista A-palveluista (ryhmä 6).

37. Komitea kehottaa sisällyttämään uuteen direktiiviin poikkeuksen, joka koskee hankintaviranomaisten välisiä hankintasopimuksia. Koska viranomaisten velvollisuutena on käyttää verovaroja vastuullisesti, niiden tulee voida hyödyntää toistensa tietoa aiheutuneiden kustannusten korvaamista vastaan ilman velvoitetta järjestää tarjouskilpailua. Tällainen poikkeus lisäisi merkittävästi EU:n oikeudellisten puitteiden johdonmukaisuutta, minkä lisäksi se tarjoaisi ratkaisun yhteen vakavimmista ongelmista, joita paikallis- ja alueviranomaiset nykyään kohtaavat hankintojen yhteydessä.

38. Hankintaviranomaisilla on suuria vaikeuksia tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien hankintamenettelyissä. Hankintaviranomaisten tieto- ja viestintätekniiseen toimintaympäristöön kuuluu erilaisia toisistaan riippuvaisia järjestelmiä. Lisähankintoja, kuten uusien lisenssien ja järjestelmään sopivien uusien moduulien ostoa, ei siksi voida aina tehdä tarjouskilpailumenettelyllä aiheuttamatta huomattavaa teknistä ja taloudellista rasitusta. Komitea kehottaa komissiota tutkimaan, voitaisiinko uudessa direktiivissä laajentaa poikkeamismahdollisuuksia tässä yhteydessä ja/tai luoda tieto- ja viestintätekniille järjestelmille uusi menettely, jossa kilpailutus ei tapahdu tuottajien tasolla vaan tavarantoimittajien tasolla niin, että vaadittava tuotemerkki määrätään ennalta.

39. Komitea yhtyy komission näkemykseen siitä, että innovointia on edistettävä. Julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön vuoksi hankintaviranomaiset eivät voi helposti ryhtyä uusien ja innovatiivisten tuotteiden hankintoihin. Komitea ehdottaa, että komissio tutkii mahdollisuudet säätää erivapaus, jonka voimassaoloaika voisi olla esimerkiksi kaksi vuotta siitä päivästä, jona keksinnölle myönnetään virallinen patentti.

Aiemmat suoritukset

40. Komitea katsoo, että hankintaviranomaisten tulee uusia hankintasopimuksia tehdessään voida hyödyntää jonkin hankintaviranomaisen tarjoajista aiemmin saamia kokemuksia. Huonot kokemukset siitä, että lopputulos on jäänyt puutteelliseksi, olisi voitava ottaa huomioon. Nykyisin toimija, joka on aiemmin suorittanut tehtävänsä (tahallaan) huonosti, voi periaatteessa osallistua taas uuteen tarjouskilpailuun, joka joudutaan toisinaan järjestämään yksinomaan siitä syystä, että alun perin valittu toimija on luopunut tehtävästä. Tämä ei ole tulehtuneiden suhteiden, rikkoutuneen luottamuksen ja suoritusten tason takia useinkaan toivottavaa. Komitean mielestä olisi luotava järjestelmä, joka mahdollistaa omien kokemusten huomioon ottamisen tiettyä yritystä arvioitaessa. Järjestelmän objektiivisuus on tietysti taattava. Tämä voidaan toteuttaa laatimalla virallinen arviointiraportti aiemmin toteutetuista sopimuksista ja rajaamalla poissulkeminen ajallisesti.

Tarjouskilpailuvelvoitteen alaisen hankintasopimuksen määritelmä

41. Komitea katsoo, että uuden direktiivin soveltamisala on rajoitettava hankintaviranomaisen omaan hankintatoimintaan. Tätä näkemystä tukevia seikkoja on myös Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Tuomioistuin on todennut, että direktiivin soveltamisalan määrittelyn tulee perustua suoraan taloudelliseen hyötyyn. Esimerkiksi alueiden kehittämistä ja tuen myöntämistä koskevien yleisten sopimusten tulee jäädä määritelmän ulkopuolelle. Pelkkä vaatimusten asettaminen esimerkiksi tietyn työn suorittamiselle ei vielä aiheuta vastikkeellisuutta ja tarjouskilpailuvelvoitetta. Hankintaviranomaisten tulee nimittäin voida julkisia tehtäviä hoitaessaan vapaasti asettaa vaatimuksia toimien ohjaamiseksi. Komitea kehottaa selventämään tarjouskilpailuvelvoitteen alaisen hankintasopimuksen määritelmää kodifioimalla alan oikeuskäytännön.

42. Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen määritelmä on hankintaviranomaisille ongelmallinen. Komitea katsoo, että

yhtenä kriteerinä oleva "hankintaviranomaisen asettamia vaatimuksia vastaavan rakennusurakan toteuttaminen millä tahansa tavalla" on epäselvä. Komitea kehottaa muokkaamaan ja yksinkertaistamaan tätä määritelmää.

Julkisoikeudelliset laitokset

43. Komitea haluaa kiinnittää huomiota pienten julkisoikeudellisten laitosten asemaan. Tarjouskilpailuvelvoite on niille suhteettoman raskas.

44. Julkisoikeudellisen laitoksen määritelmää tulee mukauttaa. Yritysten on vaivalloista selvittää, onko kumppani julkisoikeudellinen laitos. Määritelmä sisältää taloudellisiin seikkoihin ja valvontaan liittyviä kriteerejä, joita ulkopuoliset eivät voi tarkistaa. Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuin on täydentänyt julkisoikeudellisen laitoksen määrittelykriteerejä. Komitea kehottaa komissiota laatimaan julkisoikeudelliselle laitokselle uuden määritelmän.

Brysselissä 11. toukokuuta 2011

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta tukea osallistavalle kasvulle ja kestäväälle kehitykselle – EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen parantaminen”

(2011/C 192/03)

ALUEIDEN KOMITEA

- on samaa mieltä komission kanssa siitä, että tietyillä yhteiskunnan osa-alueilla tapahtuneesta edistyksestä huolimatta on vielä tehtävä paljon, ennen kuin kansainvälinen yhteisö saavuttaa itselleen hieman yli vuosikymmen sitten vuosituhatjulistuksessa asettamansa kehitystavoitteet.
- katsoo, että kehitysyhteistyön rahoitukseen käytettävissä oleviin varoihin liittyviin tekijöihin tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Samalla tulisi pitää voimassa avunantamista koskevat sitoumukset, tukea kehitysmaiden omien resurssien mobilisoimista, vahvistaa niiden verotusjärjestelmiä, torjua korruptiota, tukea ponnisteluja veronkiertoa, pääomien pakenemista ja laittomia rahavirtoja vastaan sekä auttaa uusien rahoituslähteiden etsimisessä.
- pahoittelee, että vaikka Euroopan komissio myöntää paikallis- ja alueviranomaisilla olevan perusluonteinen rooli kehitysyhteistyössä ja yhteistyöohjelmissa, se ei mainitse vihreässä kirjassa niiden yhä tärkeämpää roolia EU:n kehitysyhteistyöpolitiikassa, joka pyrkii olemaan tehokasta ja nauttimaan yhteiskunnan kannatusta. Niinpä komitea kehottaa pohtimaan nykyistä keskitetyemmin paikallis- ja alueviranomaisille kuuluvaa roolia yhteiskunnallisesti laajapohjaisen kehityksen edistämisessä, tehokkaiden hallintoelinten luomisessa kehitysmaihin ja ympäristöystävällisen energiamallin käyttöönottoamisessa.
- toivoo, että unionin kehitysyhteistyöpolitiikan tarkistuksessa ja unionin konsensuksessa pitäydytään tiedonannossa ”Paikallisyhteisöt kehitysyhteistyön toimijoina” viitotetulla tiellä; siinä näet korostetaan kyseisten viranomaisten asemaa, roolia ja niiden tuomaa lisäarvoa kehitysyhteistyöalalla ja -politiikoissa. Edistääkseen vaihtoa ja tarjotakseen alue- ja paikallisyhteisöille poliittisen ilmaisufoorumin kehitysyhteistyöasioissa AK sitoutuu tekemään myös vastaisuudessa tiivistä yhteistyötä Euroopan komission kanssa järjestettäessä hajautettua yhteistyötä käsittelevää vuotuista konferenssia.

Esittelijä	Jesús GAMALLO ALLER (ES, PPE), Galician aluehallituksessa ulkosuhteista ja suhteista Euroopan unioniin vastaava pääjohtaja
Viiteasiakirja	Vihreä kirja – EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta tukea osallistavalle kasvulle ja kestäväälle kehitykselle – EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen parantaminen KOM(2010) 629 lopullinen

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. on samaa mieltä komission kanssa siitä, että tietyillä yhteiskunnan osa-alueilla tapahtuneesta edistyksestä huolimatta on vielä tehtävä paljon, ennen kuin kansainvälinen yhteisö saavuttaa itselleen hieman yli vuosikymmen sitten vuosituhattulustuksessa asettamansa kehitystavoitteet.

2. yhtyy komission näkemykseen siitä, että on tarpeen parantaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutusmahdollisuuksia ja lisäarvoa, jotta vuosituhannen kehitystavoitteet voidaan saavuttaa. Komitea katsoo, että tämä tehtävä on vieläkin tärkeämpi, kun otetaan huomioon vakava talouskriisi, josta suuri osa avunantajista kärsii.

3. pahoittelee, ettei vihreässä kirjassa syvennetä EU:n kehitysyhteistyötoimien lisäarvon kartoittamiseen tarvittavia kriteerejä, ettei siinä kiinnitetä enempää huomiota tarpeeseen arvioida perusteellisemmin toteutettujen toimien vaikutusta ja ettei siinä ehdoteta toimia Pariisin toimintaohjelman, Accran toimintaohjelman eikä kehityspolitiikkaa koskevaan eurooppalaiseen konsensukseen ja EU:n menettelysääntöihin perustuvien sitoumusten syventämiseksi.

4. katsoo, että kehitysyhteistyön rahoitukseen käytettävissä oleviin varoihin liittyviin tekijöihin tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Samalla tulisi pitää voimassa avunantajien koskevat sitoumukset, tukea kehitysmaiden omien resursien mobilisoimista, vahvistaa niiden verotusjärjestelmiä, torjua korruptiota, tukea ponnisteluja veronkiertoa, pääomien pakene- mista ja laittomia rahavirtoja vastaan sekä auttaa uusien rahoituslähteiden etsimisessä.

5. on vakuuttunut siitä, että kohdennettu tuki, jota seurataan ja arvioidaan järjestelmällisesti, on avunantajille käytännössä arvokas investointi. Se on sijoitus vapauteen ja oikeuteen, sillä se auttaa tekemään yhteiskunnista oikeudenmukaisempia ja juurruttamaan niihin entistä paremmin ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Se on sijoitus edistykseen ja hyvinvointiin, koska keskinäisten riippuvuussuhteiden maailmassa yhden kehitys on toiselle vakauden ja dynaamisuuden lähde. Se on myös investointi turvallisuuteen, koska se heikentää jännitteitä ja parantaa kansainvälisen järjestelmän hallittavuutta.

6. painottaa olevansa vakuuttunut, että valitettavasti kansainvälinen apu on riittämätön osa niiden tekijöiden kokonaisuutta, jotka voivat viedä kehitysprosesseja eteenpäin köyhimmissä maissa. Tämä pakottaa parantamaan avunantajamaiden noudattamien politiikkojen johdonmukaisuutta ja luomaan sellaiset sääntelypuitteet, joilla ohjaillaan kansainvälistä kauppaa ja rikkaiden maiden maataloustukia siten, että globalisaation mukanaan tuomat kehitysmahdollisuudet jakautuvat mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, että näitä näkökohtia ei käsitellä asianmukaisesti vihreässä kirjassa huolimatta siitä, että ne ovat kansainvälisten johtajien asialistalla YK:ssa ja G20-ryhmässä.

7. pahoittelee, että vaikka Euroopan komissio myöntää paikallis- ja alueviranomaisilla olevan perusluonteinen rooli kehitysyhteistyössä ja yhteistyöohjelmissa, se ei mainitse vihreässä kirjassa niiden yhä tärkeämpää roolia EU:n kehitysyhteistyöpolitiikassa, joka pyrkii olemaan tehokasta ja nauttimaan yhteiskunnan kannatusta. Niinpä komitea kehottaa pohtimaan nykyistä keskitetympin paikallis- ja alueviranomaisille kuuluvaa roolia yhteiskunnallisesti laajapohjaisen kehityksen edistämiseksi, tehokkaiden hallintoelinten luomisessa kehitysmaihin ja ympäristöystävällisen energiamallin käyttöönottamisessa.

8. toivoo, että unionin kehitysyhteistyöpolitiikan tarkistuksessa ja unionin konsensuksessa pitäydytään tiedonannossa "Paikallisyhteisöt kehitysyhteistyön toimijoina" viitotetulla tiellä; siinä näet korostetaan kyseisten viranomaisten asemaa, roolia ja niiden tuomaa lisäarvoa kehitysyhteistyöalalla ja -politiikoissa. Edistääkseen vaihtoa ja tarjotakseen alue- ja paikallisyhteisöille poliittisen ilmaisuforumin kehitysyhteistyöasioissa AK sitoutuu tekemään myös vastaisuudessa tiivistä yhteistyötä Euroopan komission kanssa järjestettäessä hajautettua yhteistyötä käsittelevää vuotuista konferenssia.

9. muistuttaa, että alueiden komitea kaavaili aiheesta "Kevät-paketti: EU:n toimintasuunnitelma vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi" antamassaan lausunnossa (CdR 116/2010) seuraavaa: "voitaisiin tutkia sitä, että jokainen Euroopan 100 000 alue- ja paikallisyhteisöstä päättäisi kulloistakin kansallista lainsäädäntöä noudattaen osoittaa vapaaehtoisesti kehitysapuun vähintään 1 euron asukasta kohti vuodessa. Ne alue- ja paikallisviranomaiset, jotka eivät suoraan toteuta hajautetun kehitysyhteistyön toimia, voisivat maksaa osuutensa paikallisyhteisöjen kehitysapurahastoon, kuten Espanjassa nykyisin tehdään. Kehitysyhteistyöhön epäsuorasti vaikuttavia toimia (esimerkiksi suuren yleisön valveuttaminen köyhyydestä maailmassa) voitaisiin myös hyödyntää tässä yhteydessä."

Kehitysyhteistyöpolitiikkojen vaikutusten parantaminen

10. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että kehitysyhteistyö on aiheellista ”keskittää niille aloille, joilla selkeästi lisäarvosta on näyttöä”. Komitea katsoo kuitenkin, että ei ole olemassa kriteerejä eikä osoittimia, joilla voitaisiin osoittaa yksiselitteisesti, onko EU:n kyky tuottaa lisäarvoa kehitysyhteistyöpolitiikassaan kehittymässä parempaan suuntaan.

11. kannattaa komission suositusta vahvistaa ja parantaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutustenarviointimenettelyjä. Komitea toteaa, että EU:lla on paljon liikkumavaraa ottaa käyttöön entistä jämerämpiä ja innovatiivisempia vaikutustenarviointimenettelyjä, joista mainittakoon satunnaistamistekniikkojen (*randomized evaluation*) soveltamiseen pohjautuvat menettelyt, joita ei ole EU:ssa juuri edes tutkittu. Tähän tulisi pyrkiä myös hajautetun yhteistyön alalla.

12. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että tavoite ”kasvua inhimillistä kehitystä varten” tulee asettaa etusijalle vähintään kahdesta syystä: i) ensinnäkin tällä tavoin korjataan kehitysavussa viime vuosina vallinnut vääristymä, kun on korostettu kehityksen sosiaalisia ulottuvuuksia, jotka jäävät helposti lyhytaikaisiksi ilman osallistavaa talouskasvua; ii) toiseksi kriisi vaikuttaa monien kehitysmaiden talouksissa mahdollisuuksiin synnyttää talouskasvua, vähentää köyhyyttä ja luoda työpaikkoja.

13. muistuttaa kuitenkin, että kasvu ja kehitys eivät ole synonyymejä ja että kehitys tarkoittaa lisäksi tuotantokapasiteetin laajentamista, sosiaalisten saavutusten edistämistä ja vaurauden jakamista koko alueelle sellaisen kestäväen paikallisen ja alueellisen kehityksen avulla, joka kattaa maantieteellisesti koko alueen ja on myös köyhimpien väestöryhmien ulottuvilla.

14. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen on ratkaisevaa aluelähtöisen kehityksen saamisessa elinvoimaiseksi, sillä ne ovat perustavan tärkeitä toimijoita endogeenisen ja kestäväen kasvun luomisessa.

15. katsoo komission tavoin, että kumppanimaiden instituutioiden vahvistaminen ja niiden tehokkuuden ja legitimitietin parantaminen on yksi koko kehitysyhteistyöstrategian keskeisistä tehtävistä. Lisäksi se parantaa taloudellisen ja yhteiskunnallisen muutosprosessin hallinnoinnin edellytyksiä.

16. kehottaa kuitenkin komissiota kiinnittämään nykyistä enemmän huomiota niihin haittavaikutuksiin, joita riippuvuudella kehitysavusta on kumppanimaiden instituutioiden laatuun, ja painottamaan nykyistä enemmän tehtäviä, jotka liittyvät keskeisiin korruption torjuntaan tähtääviin toimiin ja kehitysmaiden verotuskapasiteetin vahvistamiseen; se toimisi keinona parantaa instituutioiden laatua, vähentää niiden riippuvuutta avusta ja parantaa niiden kykyä hyödyntää maan omia resursseja.

17. korostaa lisäksi, että hallinnon hajauttamisprosesseilla on ratkaiseva rooli instituutioiden legitimitietin ja tehokkuuden parantamisessa, sillä ne voivat lähentää hallintoa ja kansalaisia toisiinsa ja juurruttaa demokraattiset arvot yhteiskuntaan. Paikallis- ja alueviranomaisilla tulisi olla keskeinen rooli näiden prosessien edistämiseksi, mutta vihreässä kirjassa ei oteta huomioon tätä näkökohtaa.

18. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että tietyn turvallisuustason saavuttaminen on kehityksen edellytys. Sen vuoksi avunantajien on tarkasteltava uudelleen turvallisuuden ja kehitysyhteistyön ohjelmien nykyistä suhdetta, sillä ne ovat yhteydessä toisiinsa. On myös vahvistettava toimeksiannettavia ihmisoikeuksia ja sosiaalista koheesiota maissa, joissa valtio on heikko, sekä otettava käyttöön varhaisvaroitusjärjestelmiä ja ennaltaehkäisevän diplomatian menetelmiä. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota selkiyttämään EU:n kehitysyhteistyöstä vastaavien yksiköiden ja ulkosuhteista vastaavien yksiköiden toimivaltajakoa.

19. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että avun tehostamiseksi eurooppalaisten avunantajien toiminnan koordinoimista on tultava ”paljon järjestelmällisempää ja tehokkaampaa”. Komitea pitää niin ikään asianmukaisena ehdotusta, jonka komission on tarkoitus esittää neuvostolle vuonna 2011 eri maiden ohjelmasuunnittelukausien yhdenaikaistamiseksi. Komitea muistuttaa lisäksi, että kehitysavun koordinoimisen parantaminen on yksi kehitysavun tehostamista koskevassa Pariisin toimintaohjelmassa määritetyistä periaatteista ja osa kehityspolitiikkaa koskevaa eurooppalaista konsensusta, ja se kuuluu EU:n peruseriaatteisiin (Euroopan yhteisön perustamissopimus, Maastrichtissa tehty sopimus Euroopan unionista ja Lissabonin sopimus).

20. pahoittelee kuitenkin, ettei vihreässä kirjassa mainita toista koordinoimista täydentävää alaa, jolla on valtavat mahdollisuudet, nimittäin eurooppalaisten avunantajien työnjaon parantamista. Työnjakoa tulisi tarkastella myös sekä kansallisten avunantajien näkökulmasta että niiden ja valtiotasoa alempana olevien (alueellisten ja paikallisten) avunantajien välisten suhteiden näkökulmasta, kun otetaan huomioon niiden tärkeä rooli EU:n eri kehitysyhteistyöjärjestelmissä. Komitea kehottaaakin komissiota luomaan paikallis- ja alueviranomaisten yhteyspisteitä EU:n ulkosuhdehallintoon ja komission kehitysyhteistyön pääosastoon sekä EU:ssa että kumppanimaissa. Lisäksi komitean mielestä on välttämätöntä ottaa käyttöön erityinen rahoituslinja, joka olisi EU:n alue- ja paikallisyhteisöjen käytettävissä.

21. katsoo, että asianmukaisen työnjaon aikaansaamiseksi olisi toivottavaa, että vihreässä kirjassa kannatettaisiin sellaisen lähestymistavan sisällyttämistä EU:n kehitysapupolitiikkaan, joka ei perustuisi vain tavoitteisiin vaan myös toimijoihin ja niiden väliseen vastuunjakoon. Tässä lähestymistavassa tulisi tuoda esille paikallis- ja alueviranomaisten panos kehitysyhteistyöpolitiikan monipuolistamiseen ja tehostamiseen.

22. muistuttaa, että kehitysapu on vain yksi osatekijä niissä avunantajien julkisissa politiikoissa, joilla on vaikutuksia kumppanimaiden kehitysmahdollisuuksiin. Sen vuoksi julkisten politiikkojen johdonmukaisuuden lisääminen on EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan keskeinen tavoite. Se on myös laajalti tunnustettu EU:n periaate (Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa,

Maastrichtissa tehdyssä sopimuksessa Euroopan unionista ja Lisabonin sopimuksessa). Komission vuotuiset kertomukset joissa arvioidaan jäsenvaltioiden (ja komission) edistymistä politiikkojen johdonmukaisuuden alakohtaisissa peruskysymyksissä, ovat arvokas väline edistyksen ja vastuuvollisuuden eteenpäin viemiseksi alalla. AK korostaa tässä yhteydessä yhteisen maatalouspolitiikan uudistusten jatkamisen merkitystä, jotta voidaan varmistaa, ettei politiikka ole unionin kehitysyhteistyöpolitiikan tavoitteiden vastaista.

23. korostaa, että eurooppalaisten paikallisyhteisöjen ja avunsaajamaiden vastaavien tahojen väliset suhteet auttavat edistämään konkreettisesti Pariisin julistuksessa keskeisellä sijalla olevan omavastuullisuusperiaatteen toteutumista, jota ei tulisi jättää valtioiden väliseksi asiaksi.

24. painottaa tarvetta noudattaa unionin kaupallisten sopimusten perussääntöjä siten, että ei tehdä poikkeuksia kumppanimaista peräisin olevia tuotteita koskevien alkuperäsääntöjen vaatimuksiin, vaikka se olisi osa kumppanuussopimuksia. Sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan kohdistuvia mahdollisia haittoja, jotka liittyvät näihin sääntöihin tehtäviin poikkeuksiin, on arvioitava suhteessa mahdollisiin hyötyihin, joita näiden maiden kestäväälle kehitykselle voisi koitua yksinomaan paikallisesta tuotannosta.

25. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että budjettituki ei ole ihmelääke ja että näin ollen sen antamista tulisi edeltää kunkin maan olosuhteiden perinpohjainen arviointi. Komitea muistuttaa kuitenkin, että budjettituki on keino antaa kehitysapua, joka edistää avunantajien välistä koordinaatiota ja kumppanimaiden vastuullistamista. Näiden kahden tavoitteen tulisi tukea tämän keinon käyttämistä edellyttäen, että sille on olemassa asianmukaiset edellytykset.

26. toistaa olevansa kiinnostunut edistämään alueiden komitean ja Euroopan komission yhteistyötä hajautetun kehitysyhteistyöpolitiikan alalla. Komitea korostaa lisäksi tarvetta jatkaa ponnisteluja, jotta EU:n jäsenvaltiot ja niiden paikallis- ja alueyhteisöt hyödyntäisivät hajautetun yhteistyön atlasta, joka sisältää EU:n paikallis- ja alueviranomaisten rahoittamat kyseisen alan toimet. Komitea korostaa niin ikään hajautetun kehitysyhteistyön portaalin käyttökelpoisuutta, sillä se auttaa löytämään paremmin alan kumppanit, tehostamaan avustustoimintaa ja välttämään päällekkäisyyksiä.

27. katsoo, että EU:n on otettava paremmin huomioon paikallis- ja alueviranomaisten taloudellisen panoksen lisäksi se merkittävä lisäarvo, jonka alueet tai territoriot tuovat tietyille erityisalueille. Niiden hankkima kokemus ja tietämys aloilta, jotka tarjoavat unionin ulkopuolisten kumppanimaiden tarpeisiin mukautettuja ratkaisuja, tuovat näille alueille lisäarvoa kehitysyhteistyötä ajatellen sellaisilla aloilla kuin hallinnon lujittaminen, maankäyttö, peruskoulutus, pelastuspalvelu, maatalouden ja kalastuksen kautta kanavoituvaa elintarviketurvallisuus, uusiutuvat energialähteet, vesihuolto, ympäristö, meritieteet sekä kehitystar-

koituksiin sovellettava T&K. Tämä koskee erityisesti syrjäisimpiä alueita, aktiivirajoja ja EU:n maailmanlaajuisista edustusta; niiden avulla voidaan lisätä unionin kehitysyhteistyöpolitiikan tehoa.

Kehitysyhteistyöpolitiikka osallistavan ja kestävä kasvun nopeuttajana

28. kannattaa tavoitetta, jonka mukaan kehitysavun tulee edistää kumppanimaiden osallistavaa ja kestävä kasvua. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, ettei vihreässä kirjassa tarkastella kahta tämän tavoitteen saavuttamiseen liittyvää keskeistä näkökohtaa. Ensimmäinen niistä liittyy tarpeeseen tukea edistyksen tulosten jakamista siten, että tulonjakoon sovelletaan yhteiskunnallisesti suotaviksi katsottavia oikeudenmukaisuuden muuttujia. Tietty oikeudenmukaisuuden taso on tarpeen, jotta voidaan taata vakaus, vakiinnuttaa instituutioita ja edistää yhteiskunnallisesti laajapohjaista kasvua. Toinen näkökohta liittyy tarpeeseen vahvistaa asianomaisten maiden verotuskapasiteettia ja torjua petoksia, pääomien pakenemista ja laittomia rahavirtoja, joiden vuoksi kehitysmaiden omia niukkoja resursseja joutuu hukkaan ja näin niiden kehitysmahdollisuudet heikkenevät.

29. kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kehitys on muutakin kuin kasvua: se edellyttää sosiaalisten saavutusten hyödyntämistä, instituutioiden vakauttamista ja asianomaisten maiden yhteiskunnallista ja tuotannollista muutosta. Tavoitteena tulisikin olla edistää sellaista osallistavaa ja kestävä kasvua, joka antaa sysäyksen alueen omalle kehitysprosessille.

30. korostaa tasa-arvon merkitystä kestävä kasvun toteuttamiseksi unionin kumppanuusmaissa. Uudistukset, joiden tavoitteena on antaa tytöille ja naisille mahdollisuus hyödyntää täyttää potentiaaliaan yhteiskunnassa – ilman syrjintää tai väkivallan uhkaa –, liittyvät perusluonteisen tärkeään kysymykseen ihmis-oikeuksista, ja ne ovat myös tehokkain tapa, jolla unionin kumppanuusmaat voivat kehittää talouttaan.

31. katsoo, että vakaiden ja legitiimien instituutioiden luominen edellyttää, että painotetaan nykyistä enemmän jakamiseen liittyviä näkökohtia, jotka koskevat kasvun hedelmien ja mahdollisuuksien jakautumista sekä äänen kuuluville saamista kuskakin maassa. Samalla viedään eteenpäin hallinnon hajauttamisen prosesseja, jotka lähentävät instituutioita ja kansalaisia toisiinsa. Niinpä onkin vahvistettava kumppanimaiden paikallis- ja alueyhteisöjen hallinnointivalmiutta ottamalla osviittaa Taixin tai Erasmus kaltaisista ohjelmista, mikä tehostaisi kehitysyhteistyövarojen käyttöä. Toisaalta komitea kehottaa komissiota käynnistämään alakohtaisen rahoitusavun ohjelmia, joilla helpotettaisiin kehitysmaiden paikallis- ja alueyhteisöjen mahdollisuutta hyödyntää resursseja.

32. toteaa, että yksi kehitysyhteistyön peruskysymyksistä on moitteeton peruskoulutuspolitiikka, ja kannustaa EU:ta toimimaan siten, että yksi sen harjoittaman kehitysyhteistyöpolitiikan pääsuuntaviivoista olisi yleissivistävän koulutuksen tukeminen kyseisissä maissa.

33. muistuttaa, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi tulee edistää ja tukea tarpeen mukaan hallinnon hajauttamisen prosesseja kumppanimaissa ja pyrkiä vahvistamaan toissijaisuusperiaate toimivaltuuksien jaossa. Hallinnon hajauttaminen on tarkoituksenmukainen keino valtioiden demokratisoimiseksi ja niiden juurruttamiseksi vakaammin yhteiskunnalliseen todellisuuteen. Se on myös edellytys sille, että kehitysprosessi kattaa maantieteellisesti koko alueen ja yhteiskunnan kaikki osa-alueet.

Kestävä kehitys

34. on tyytyväinen siihen, että vihreässä kirjassa tähdenne-tään ilmastomuutoksen torjuntaan ja biologisen monimuotoi-suuden tukemiseen liittyviä näkökohtia kaikissa kestävä kehityksen strategioissa. Komitea muistuttaa kuitenkin, että ilmas-tonmuutos ja muut ympäristöhaasteet tarjoavat tietyille kehitys-maille mahdollisuuksia edistykseen niiden omien luonnon- ja ympäristövarojen hyödyntämisen pohjalta. Sitoumus, jonka EU teki Kööpenhaminassa ja vahvisti Cancunissa, tuo esiin, miten tärkeää on tarkastella kehitysprosessien tätä ulottuvuutta ja tu-kea kumppanimaiden pyrkimyksiä mukautua ilmastomuutok-seen ja lieventää sitä.

35. pahoittelee tämän vuoksi, ettei vihreässä kirjassa esitetä kattavampaa näkemystä valtiotasoa alempien hallintotasojen (alue- ja paikallistason) roolista vakaan ympäristöstrategian laa-timisessa. Nämä hallintotasot ovat keskeisessä asemassa toteu-tettaessa vesi-, jäte- ja energiahuoltoa sekä haavoittuvan ympä-ristön suojelua koskevia kestäviä strategioita.

36. on yhtä mieltä siitä, että kunkin ekologisesti kestävä kehitysstrategian keskeinen tekijä on asianomaisen maan omak-suma energiamalli. Tämän havainnon pohjalta on edistettävä uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Komitea huomauttaa tä-hän liittyen, että EU:n kokemukset alalla voivat olla hyödyksi eräille kehitysmailla, ja toteaa samalla, että osalla niistä on eri-tisvalmiudet tällaisten energialähteiden kehittämiseen.

37. ehdottaa, että yhteisohjelmien puitteissa allekirjoitetaan kunnanjohtajien ja alueiden kansainvälinen sopimus, joka antaisi piristysruiskeen kaikille kansalaisille, ja siihen liitettäisiin asian-mukainen erityisrahoitusväline.

38. kehottaa täydentämään energiamallin muuttamisen tavoit-tetta (uusiutuvien energialähteiden hyväksi) tavoitteella parantaa maan energiainfrastruktuuria ja heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien mahdollisuuksia energian saantiin asianmukaisin edellytyksin.

Maatalous ja ruokaturva

39. katsoo komission tavoin, että maaseudun kehittäminen ja ruokaturva ovat kehitysprosessin perusolottuvuuksia, sillä ne koskevat alaa, joka on keskeisessä asemassa köyhimpien maiden kasvun ja taloudellisen muutoksen prosesseissa ja joka luo edel-lytykset asianmukaisen ravinnon saantia koskevan perusoikeu-den käyttämiselle. Tämä oikeus taas vaikuttaa ihmisten muihin oikeuksiin (kuten terveyteen, koulutukseen ja työhön) samoin kuin maiden autonomian asteeseen kansainvälisessä yhteisössä.

40. toteaa, että nykyinen kriisi on aiheuttanut raaka-aineiden, myös elintarvikkeiden, poikkeuksellisen hinnannousun, joka vai-kuttaa hyvin vakavasti köyhimpien ja erityisesti Saharan etelä-puolisen Afrikan maiden raaka-aineiden saantimahdollisuuksiin; monet niistä ovat elintarvikkeiden nettotuojia. Komitea koros-taa, että sen vuoksi aiemmat yhteiskunnalliset saavutukset voivat heiketä huomattavasti.

41. katsoo, että tämä tilanne on seurausta neljästä tekijästä: i) suurten ja nopeasti kasvavien talouksien maiden aiheuttama kysynnän kasvu niiden lisätessä tämäntyyppisten tuotteiden massiivisia kansainvälisiä ostoja, ii) rikkaiden maiden riittämätön osallistuminen ja kehitysmaiden riittämättömät julkiset inves-toinnit maaseudun kehitykseen viime vuosina, iii) spekuloiden toiminta, sillä he näkevät näissä tuotteissa tuottolähteen varo-jensa talletuskohteena, ja iv) ympäristövahinkojen vaikutukset maaperän ja maatalouden tuottavuuteen.

42. kehottaa olemaan toistamatta menneisyyden virheitä EU:n kehitysyhteistyöpolitiikassa ja antamaan nykyistä enem-män painoarvoa kumppanimaiden maaseudun kehittämiseksi ja ruokaturvalle kansainvälisen avun strategioita määriteltäessä. Ko-mitea muistuttaa tähän liittyen, että EU:lla on runsaasti koke-musta maaseudun kehittämisestä, maatalouspolitiikasta ja ruo-katurvasta, ja sitä voidaan hyödyntää kehitysmaiden auttami-seksi.

43. kehottaa ottamaan myös tässä yhteydessä huomioon alu-eiden kapasiteetin ja kokemukset. Alue- ja paikallisviranomaisilla on kokemusta elintarviketoimitusten perusinfrastruktuurien suunnittelusta, maaperän tuottavuuden tutkimuksesta ja ympä-ristön olosuhteiden mukaisista viljelymenetelmistä, paikallisten haavoittuvien ekosysteemien hoitamisesta ja väestön elintarvike-huollon takaamissuunnitelmien tekemisestä. Näin ollen on tär-keää, että nämä toimijat osallistuvat EU:n kehitysyhteistyöpoli-tiikkaan ja saavat siinä asianmukaisen näkyvän roolin.

Bryssel 11. toukokuuta 2011

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Mercedes BRESSO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kohti parempaa Euroopan katastrofiapua”

(2011/C 192/04)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa paikallis- ja aluetason merkitystä katastrofiavun alalla. Paikallis- ja alueviranomaiset toimivat usein luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien torjunnan eturintamassa. Sen vuoksi niille on ehdottomasti annettava mahdollisuus osallistua alan kehittämiseen, varsinkin kun otetaan huomioon, että useissa jäsenvaltioissa paikallis- tai aluetasolla on lainsäädäntävaltaa asiassa.
- korostaa, että EU:n on tärkeää sitoutua jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden tukemiseen. Luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien tuhot osoittavat, että jäsenvaltioiden toiminnoissa on vielä parantamisen varaa. Myös valtioiden ja alueiden välisen yhteistyön tehostamisessa on edelleen kehittämismahdollisuuksia. EU voi tällä alalla antaa arvokkaan panoksensa yhteistyön tehostamiseen ja sen tulosten parantamiseen erityisesti koordinoitua parantamalla.
- muistuttaa kuitenkin, että katastrofiapu kuuluu varsinaisesti jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallis-hallinnon tehtäviin, eikä niiden toimivaltuuksia saa loukata.
- korostaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaan EU:n tehtävänä on tukea, koordinoida ja täydentää toimintaa katastrofitilanteessa. Näin ollen pelastuspalvelumekanismin seurantakeskuksilla on koordinoitirooli, eikä EU:lla ole valtuuksia perustaa omia yksiköitä tai johtaa yksiköiden tai jäsenvaltioiden osoittamien muiden resurssien toimintaa. Kaikkia suunnitelmia ja toimenpiteitä on siksi mukautettava ja toteutettava asianmukaisesti niiden vaatimusten mukaan, joiden avulla EU:n jäsenvaltiot voivat noudattaa toissijaisuusperiaatetta.
- kannattaa sitä, että EU:n jäsenvaltiot, alueet ja paikallisviranomaiset noudattavat pelastuspalvelun alalla yhteisvastuun, yhteistyön, yhteensovittamisen ja keskinäisen tuen periaatteita, ja yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan johdonmukaisuutta, tehokkuutta ja näkyvyyttä on edelleen parannettava, jotta tavoitteena oleva EU:n katastrofivalmiuksien entistä parempi yhdentäminen voisi toteutua.

Esittelijä	Norbert KARTMANN (DE, ALDE), Hessenin maapäivien jäsen
Viiteasiakirja	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Kohti parempaa Euroopan katastrofiapua: pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun rooli KOM(2010) 600 lopullinen

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleisiä huomioita

1. kannattaa komission pyrkimystä parantaa katastrofiapua koskevan politiikan johdonmukaisuutta ja laatia EU:lle kokonaisvaltainen yhteinen lähestymistapa pelastuspalvelun alalla, kuten AK on jo aikaisemmin esittänyt ⁽¹⁾.

2. korostaa paikallis- ja alueason merkitystä katastrofiavun alalla. Paikallis- ja alueviranomaiset toimivat usein luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien torjunnan eturintamassa. Sen vuoksi niille on ehdottomasti annettava mahdollisuus osallistua alan kehittämiseen, varsinkin kun otetaan huomioon, että useissa jäsenvaltioissa paikallis- tai aluetasolla on lainsäädäntävaltaa asiassa.

3. toteaa erityisesti Japanissa tapahtuneen katastrofin valossa, että tehokas ja nopean reagoinnin mahdollistava avustusjärjestelmä on tärkeä väestön suojelemiseksi. Tällainen järjestelmä voidaan toteuttaa vain alue- ja paikallistasolla. AK korostaa päätöslausemassaan ”Japanin luonnonkatastrofien ja ydinonnettomuuden seuraukset: opetuksia Euroopan unionille” (CdR 123/2011) esittämäänsä kehotusta käydä Japanista saatujen tietojen pohjalta keskustelua keskeisistä turvallisuuskysymyksistä ja ottaa keskustelussa huomioon myös tuoreimmat asiaa koskevat tutkimustulokset. Lisäksi komitea kehottaa jäsenvaltioita ja alueita tarkistamaan ja tarvittaessa muuttamaan nykyisiä pelastuspalvelusuunnitelmiaan tämän tietämyksen perusteella.

4. on tyytyväinen komission selvennykseen, jonka mukaan Euroopan unionin katastrofivalmiuksien lujittamisen on perustuttava jäsenvaltioiden tähän tarkoitukseen osoittamiin yksiköihin ja resursseihin. AK kannattaa komission strategiaa, jonka mukaan näiden olemassa olevien rakenteiden pohjalta tehostetaan entisestään resurssien yhdistämistä ja niiden käytön koordinoitua lisäämättä kuitenkaan hallinnollista taakkaa. Koordinointia parantamalla voidaan entisestään tehostaa katastrofien uhrien auttamista.

5. katsoo, että pelastuspalvelutoiminnassa on noudatettava yhteisvastuun ja ennalta ehkäisemisen periaatteita sekä toissijaisuusperiaatetta.

6. korostaa, että EU:n on tärkeää sitoutua jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden tukemiseen. Luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien tuhot osoittavat, että jäsenvaltioiden toimissa on vielä parantamisen varaa. Myös valtioiden ja alueiden välisen yhteistyön tehostamisessa on edelleen kehittämismahdollisuuksia. EU voi tällä alalla antaa arvokkaan panoksensa yhteistyön tehostamiseen ja sen tulosten parantamiseen erityisesti koordinoitua parantamalla.

7. korostaa käsiteltävän aiheen tärkeyttä ilmastomuutoksen näkökulmasta: luonnonkatastrofien esiintymistiheys ja vakavuus herättävät huolia, ja etenkin tulvat, kuivuus ja metsäpalot sekä kylmästä ja lumesta johtuvat vahingot aiheuttavat yhä useammin vaaratilanteita.

8. korostaa käsiteltävän aiheen tärkeyttä myös muiden luonnonkatastrofien näkökulmasta. Niitä ovat esimerkiksi tulivuorenpurkaukset tai myös maanjäristykset, jotka – kuten tilastot osoittavat – ovat koettelleet ja koettelevat eteläistä Eurooppaa ja Turkia ja jopa Keski-Eurooppaa vaihtelevin väliajoin.

9. toteaa, että Lissabonin sopimuksella otettiin käyttöön yhteisvastuulauseke (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artikla), jonka mukaan EU ja sen jäsenvaltiot auttavat toisiaan, jos EU:n alueella tapahtuu luonnon tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus. Lisäksi alueiden komitea pitää tervetulleena EU:n koordinoituihin vahvistamista toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioiden yhteistyön ja niiden keskinäisen katastrofiavun edistämistä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 6 artiklan toisen virkkeen f kohdan, 2 artiklan 5 kohdan sekä 196 artiklan mukaisesti.

Puutteiden arviointi

10. toteaa, että katastrofiavun ja kriisivalmiuksien vahvistamiseen tähtäävien jatkotoimenpiteiden lähtökohtana on oltava lähtötilanteen ja mahdollisten puutteiden järjestelmällinen analysointi, jotta voidaan kehittää sopivia ratkaisuvaihtoehtoja.

11. korostaa, että myös jäsenvaltioissa käytettävissä olevien resurssien selvittäminen ja inventointi on tärkeää. Tämän jälkeen olisi – koordinoinnin ja saatavuuden parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden ohessa – tarkasteltava yksilöityjen resurssien perusteella, mitä puutteita on havaittavissa ja missä asioissa jäsenvaltiot tarvitsevat EU:lta konkreettista apua resurssiensa sijoittamisen optimoimiseksi. Täytäntöönpanotoimenpiteisiin olisi ryhdyttävä vain perusteltujen arviointitulosten pohjalta.

⁽¹⁾ CdR 139/2009 fin.

Euroopan unionin katastrofiavun malli

12. kannatta komission pyrkimystä kehittää nykyisen jäsenvaltioiden tapauskohtaisen avun lisäksi myös ennakkosuunniteluun perustuvia järjestelmiä.

13. yhtyy komission näkemykseen siitä, että viiteskenaarioiden laatiminen, jäsenvaltioiden olemassa olevien resurssien määrittäminen ja kartoittaminen näiden skenaarioiden pohjalta sekä harjoitusten lisääminen ovat järkeviä toimenpiteitä, joiden avulla olemassa olevia resursseja voidaan entistä tehokkaammin ja tuloksellisemmin käyttää kansalaisten suojelemiseen sekä tarkistaa ja täydentää oikea-aikaisesti. Myös asiaa koskevat valmiussuunnitelmat voivat olla tässä yhteydessä arvokas väline.

14. antaa tunnustusta komission pyrkimykselle parantaa entisestään katastrofivalmiuksia. Tämän tulisi tapahtua jatkamalla periaatteessa hyväksi osoittautuneen yhteisön pelastuspalvelumekanismin kehittämistä.

Katastrofiavun periaatteet: yhteisvastuu, ennalta ehkäiseminen sekä toissijaisuusperiaate

15. tunnustaa erityisesti yhteisvastuun ja vastavuoroisen avun merkityksen katastrofitilanteissa. Tästä ovat osoituksena lukuisat valtioiden väliset ja kahdenkeskiset sopimukset sekä alueiden toisilleen antama konkreettinen apu. Monenmuotoinen valtioiden rajat ylittävä alueiden välinen yhteistyö osoittaa, että juuri alueet osallistuvat merkittäväällä panoksella katastrofiavun nopeaan antamiseen. Toimivaan yhteistyöhön kuuluu myös yhteisenä tavoitteena riskien kartoittaminen ja mahdollisten vaarojen arvioiminen. Alueilla onkin tässä asiassa keskeinen rooli, sillä ne ovat erityisen alttiina luonnonkatastrofeille ja ovat siksi kehittäneet pelastuspalvelutoimia ja hankkineet kokemusta, jota voidaan viedä naapurustossa sijaitseviin unionin ulkopuolisiin maihin. Erityisesti syrjäisimmillä alueilla on arvokasta kokemusta, joka on siirrettävissä ympäröiville alueille.

16. korostaa jäsenvaltioiden omaa vastuuta tällä alalla sekä sitä, että EU:n toimivaltuudet määritetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 196 artiklassa määrättyllä tavalla, kuten myös yleisten asioiden neuvosto äskettäin korosti 14. joulukuuta 2010 antamissaan päätelmissä ⁽²⁾.

17. pitää kiinni siitä, että tukea olisi suunnattava myös toistuvista luonnonkatastrofeista kärsiville jäsenvaltioille ja alueille, jotta niiden valmius reagoida nopeasti ja tehokkaasti luonnonkatastrofeihin parantuisi entisestään.

18. katsoo, että EU:n tulisi tukea unionin yksittäisillä alueilla mahdollisesti esiintyvien puutteiden korjaamista erityisesti siten,

että se antaa mahdollisuuden katastrofivalmiuksien luomiseen ja kehittämiseen jäsenvaltioissa niiden alueilla, hyväksytyt EU-normien ja -vaatimusten mukaisesti.

19. korostaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaan EU:n tehtävänä on tukea, koordinoita ja täydentää toimintaa katastrofitilanteissa. Näin ollen pelastuspalvelumekanismin seurantakeskuksilla on koordinoitirooli, eikä EU:lla ole valtuuksia perustaa omia yksiköitä tai johtaa yksiköiden tai jäsenvaltioiden osoittamien muiden resurssien toimintaa. Kaikkia suunnitelmia ja toimenpiteitä on siksi sopeutettava ja toteutettava asianmukaisesti niiden vaatimusten mukaan, joiden avulla EU:n jäsenvaltiot voivat noudattaa toissijaisuusperiaatetta.

20. toteaa, että alue- ja paikallistason yksiköillä ja järjestelmillä on keskeinen rooli jäsenvaltioiden pelastuspalvelurakenteissa. Tehokas ja nopea katastrofiapu turvataan järkevimmin valtio-, alue- ja paikallistason yhteistyöllä. Ainoastaan luomalla koko alueen kattava varotoimien verkko voidaan katastrofeihin reagoida nopeasti ja tehokkaasti ja hillitä niiden vaikutuksia parhaalla mahdollisella tavalla. Viimeaikaisten katastrofien (metsäpalot ja tulvat) torjunnasta saadut kokemukset osoittavat erityisesti, miten tärkeää nopea ja johdonmukainen reagointi on katastrofiaputoimien onnistumiselle.

21. pitää lisäksi yhteisen vaaran kohteina olevien alueiden ja seutujen tehokasta yhteistyötä välttämättömänä. Tehokkaasta ja tuloksellisesta pelastuspalvelusta paikan päällä vastuussa olevina ja toimivaltaisina tahoina alueet korostavat tässä yhteydessä jälleen kerran erityistä sitoutumistaan rajatylittävään yhteisvastuuseen. Alueet ovat jo nykyään sitoutuneet keskinäiseen avunantoon lukusilla rajatylittävillä sopimuksilla ja apujärjestelyillä, ja ne luovat perustan menestykselliselle yhteistyölle. Alueet ovat jo lukuisissa tapauksissa osoittaneet valmiutensa soveltaa näitä sopimuksia käytännössä. Tarve kartoittaa riskit ja arvioida mahdolliset vaarat voi käytännön näkökulmasta olla erittäin hyödyllinen asia.

22. katsoo, että kattava ja tehokas katastrofiapu voidaan varmistaa paikan päällä etenkin myös vapaaehtoisten auttajien avulla. Vapaaehtoistyön rakenteiden vahvistaminen auttaakin tehokkaasti parantamaan alueellisia katastrofivalmiuksia. AK kehottaa komissiota tukemaan tulevaisuudessa nykyistä enemmän vapaaehtoisuuteen perustuvien pelastuspalvelurakenteiden luomista ja kehittämistä alueilla, jotka sitä haluavat. Euroopan vapaaehtoistyön teemavuotta olisi hyödynnettävä jäsenvaltioiden tukemiseksi niiden pyrkiessä luomaan tällaisia rakenteita.

23. toteaa ennalta ehkäisemisen olevan entistäkin tärkeämpää etenkin kun otetaan huomioon luonnonkatastrofien vaaran lisääntyminen ilmastomuutoksen seurauksena. EU:n olisikin tehostettava toimintaansa tällä alalla ja erityisesti tuettava alueita sellaisten toimenpiteiden toteuttamisessa, joilla voidaan estää katastrofit kokonaan tai kyetään minimoimaan niiden vaikutukset. Erityisesti Etelä-Euroopan maiden metsäpaloista saadut kokemukset osoittavat, minkälaisia myönteisiä tuloksia ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä voidaan saavuttaa ja mikä on niiden merkitys.

⁽²⁾ Yleisten asioiden neuvoston 14. joulukuuta 2010 pitämän 3060. kokouksen päätelmät.

Humanitäärisen avun periaate

24. kannattaa alueiden (osapuolten) välisten organisatoris-oi-keudellisten sopimusten perusteella niiden yhteisvaikutusten hyödyntämistä, jotka saadaan vahvistamalla suunnitellulla tavalla seuranta- ja tiedotuskeskuksen (*Monitoring and Information Centre*, MIC) asemaa katastrofiavun ja humanitaarisen avun toimintaa koordinoivana elimenä. On kuitenkin huolehdittava siitä, että näiden kahden alan oikeudelliset ja rakenteelliset erot säilytetään.

25. kannattaa pyrkimystä sovittaa humanitääriseen apuun liittyvät toimet entistä tiiviimmin yhteen valtiollisten ja valtiot-
vallasta riippumattomien kansainvälisten apuorganisaatioiden toiminnan kanssa. Tehokkaamman yhteistyön ja eri osapuolten (alueiden) teleteknisten tietokantojen hyödyntämismahdollisuuden pitäisi estää päällekkäisten rakenteiden luominen. Tämä koskee erityisesti EU:n omien avustustarvikevarastojen perustamista. Etenkin luontoissuorituksina annettavan avun yhteydessä olisi pyrittävä varmistetaan synergia jäsenvaltioiden antaman avun ja EU:n humanitaarisen avun varoista annettavan EU:n avun välillä sekä koordinoimaan sitä muiden toimijoiden, etenkin alueiden, kanssa mikä lisäisi avun tehoa.

26. muistuttaa, että tiettyjen alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden, geostrateginen asema tekee niistä eurooppalaisittain ensiarvoisen tärkeitä toimijoita annettaessa humanitaarista hätäapua EU:n ulkopuolella, mistä ovat osoituksena esimerkiksi äskettäin Haitissa toteutetut toimet.

27. pitää tärkeänä tehtävänä nostaa katastrofiavun ja humanitäärisen avun profiilia. Tämä parantaa EU:n kansalaisten mahdollisuuksia saada tietoa unionin reagoinnista katastrofeihin sekä auttaa vahvistamaan yhteisöä poliittisesti korostamalla sen roolia vastuullisena ja luotettavana kansainvälisenä kumppanina. Lisäksi se motivoi entisestään lukuisia avustustyöntekijöitä sitoutumaan toimintaan, joka on ylipäänsä mahdollista juuri heidän ansiostaan. Yhteisen teleteknisten välineiden ja sähköisten sivustojen (valmiudet ja resurssit sisältävien tietokantojen) viestintästrategian kehittäminen onkin tärkeää näkyvyyden lisäämiseksi. Viestintästrategian olisi lisäksi asianmukaisesti esiteltävä olemassa olevien apumeکانismien ja -rakenteiden suorituskykyä.

28. viittaa viimeaikaisista kansainvälisistä katastrofiapuoperaatioista saatuihin kokemuksiin: ne ovat osoittaneet, että yksi avun tehokkuuteen oleellisesti vaikuttava tekijä on kuljetuskapasiteetin saaminen käyttöön nopeasti ja ilman turhaa byrokratiaa. Kansainvälisten avustustoimien optimoimiseksi AK kannattaa siksi varauksetta kuljetuskustannusten yhteisrahoituksen vahvistamista ehdotetulla tavalla. Tässä yhteydessä olisi lisäksi tutkittava, millä tavoilla tarvittavan kuljetuskapasiteetin asettamista käyttöön ja välittämistä voitaisiin parantaa. On myös löydettävä tapoja, jotka antavat avunantajille mahdollisuuden toimittaa kohdealueille apua nopeasti ja ilman turhaa byrokratiaa siten, ettei niiden tarvitse lisäksi ottaa kannettavakseen kuljetuskustannuksia. Tavoitteena on oltava niiden tahojen vapauttaminen mahdollisuuksien mukaan kuljetuskustannusten maksamisesta, jotka ovat jo asettaneet käytettäväksi tarvittavat resurssit.

29. ehdottaa, että jatketaan onnistuneeksi osoittautuneen alueidenvälisen yhteistyön määrätietoista vahvistamista ja tukemista erityisesti valtiollisten ennaltaehkäisytoimien yhteydessä. Komitea toteaa, että Interreg-aloite on osoittautunut erittäin tehokkaaksi nimenomaan vaihdettaessa luonnonkatastrofien ehkäisyä koskevia hyviksi havaittuja käytänteitä yli rajojen. Eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien (EAYY) perustaminen voi edelleen parantaa yhteisten tietopankkien, harjoitusten, riskinarviointien ja ennakkoarvointijärjestelmien sekä teknologian siirron ja asiantuntijavaihdon kaltaisten katastrofinehkäisytoimien toteuttamista.

30. pitää myönteisenä komission esittämää toivomusta, että olemassa olevia resursseja olisi hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti ja ettei tulisi asettaa uusia taloudellisia ja byrokraattisia rasitteita. Tämä on nimenomaan paikallis- ja alueviranomaisille erityisen tärkeää, koska niillä on kyllä laajaa osaamista katastrofeihin varautumisen ja niiden ehkäisyn alalla, mutta vain rajallisesti määrärahoja. Tämä koskee ennen kaikkea humanitääristä apua: paikallis- ja aluetasolla ei ole tätä tarkoitusta varten käytettävissään erityisvaroja, koska se ei kuulu kyseisten tahojen varsinaisiin tehtäviin.

Seuranta- ja tiedotuskeskuksen (MIC) vahvistaminen ja toimintatapa

31. kannattaa seuranta- ja tiedotuskeskuksen aseman vahvistamista suunnitellulla tavalla EU:n sisäisen katastrofiavun sekä EU:n ulkopuolella annettavan humanitaarisen avun toimintaa koordinoivana elimenä erityisesti maissa, jotka ovat muita alttiimpia katastrofeille ja joiden (YK:n määrittelemä) ns. inhimillisen kehityksen indeksi on kaikkein alhaisin. On kuitenkin otettava huomioon, ettei tässä yhteydessä ole tarkoituksena omak-
sua hoidettaviksi myös operatiivisia tehtäviä. Operatiivisen vastuun tulee vastaisuudessaakin olla avunantajilla, koska ne kykenevät kantamaan sen parhaiten.

Loppuhuomiot

32. kannattaa sitä, että EU:n jäsenvaltiot, alueet ja paikallisviranomaiset noudattavat pelastuspalvelun alalla yhteisvastuun, yhteistyön, yhteensovittamisen ja keskinäisen tuen periaatteita⁽³⁾, ja yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan johdonmukaisuutta, tehokkuutta ja näkyvyyttä on edelleen parannettava, jotta tavoitteena oleva EU:n katastrofivalmiuksien entistä parempi yhdentäminen voisi toteutua.

33. muistuttaa kuitenkin, että katastrofiapu kuuluu varsinaisesti jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallishallinnon tehtäviin, eikä niiden toimivaltuuksia saa loukata.

34. on siksi tyytyväinen siihen, ettei komissio ole tarttunut ehdotukseen eurooppalaisten pelastuspalvelujoukkojen perustamisesta, kun otetaan huomioon EU:lle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 6 artiklan toisen virkkeen f kohdan, 2 artiklan 5 kohdan sekä 196 artiklan nojalla kuuluvat toimivaltuudet.

⁽³⁾ Näin todettiin jo lausunnossa CdR 116/2006 fin.

35. kannattaa komission pyrkimystä kehittää kokonaisvaltainen yhteisön lähestymistapa, jotta katastrofeihin varautumista sekä niiden ehkäisyä ja jälkihoitoa voidaan säännellä perussopimusten vaatimalla tavalla.

Bryssel 11. toukokuuta 2011

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteinen maatalouspolitiikka vuoteen 2020: ruoka, luonnonvarat ja alueiden käyttö – Miten hallita tulevat haasteet?”

(2011/C 192/05)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että suorien tukien on edelleen muodostettava maataloustuottajien tulojen vakauttamisen perusrakenne, jolla korvataan julkishyödykkeiden tarjoaminen ja kompensoidaan EU:n muita korkeammat tuotantostandardit, sikäli kuin tukien irrottamiseen tuotannosta ei liity tuotannon häviämisen vaaraa pysyvistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla.
- korostaa, ettei YMP:tä ja koheesiopolitiikkaa voida tarkastella toisistaan riippumatta. Näiden politiikojen alueellisia tavoitteita on koordinoitava erityisesti yhteisötasolla entistä vahvemmin.
- toistaa tukevansa ehdotusta yhteisestä strategiakehyksestä, joka kattaisi rakennerahastot ja muut aluekehitysrahastot, kuten maaseuturahaston ja kalatalousrahaston.
- on huolestunut Euroopan komission esittämistä alustavista suuntaviivoista, jotka koskevat maatalousmarkkinoiden sääntelyä vuoden 2013 jälkeen, ja katsoo, että yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuus liittyy erottamattomasti markkinoiden julkisten sääntelytoimenpiteiden säilyttämiseen kurssiheilahte-lujen torjumiseksi ja hintojen vakauden varmistamiseksi sekä tuottajille että kuluttajille.
- katsoo, että YMP:n tulevaisuutta ei voida tarkastella erillään eurooppalaisen kauppapolitiikan tulevai-suudesta. Mikäli EU haluaa antaa panoksensa maailman elintarvikevarmuuteen, on Euroopan unionin ja kansainvälisen tason kauppapolitiikalla huolehdittava myös WTO:n puitteissa siitä, että Euroopan unionin maataloustuotannolla on oikeudenmukaiset toimintapuitteet.
- korostaa tarvetta jakaa tulevan koheesio- ja maatalouspolitiikan muotoilussa toimivaltaa alemmille hallintotasoille. Kyseenalaistamatta unionin yhteistä lähestymistapaa näihin politiikkoihin tai yhteisen politiikan lisäarvoa, paikallis- ja alueviranomaiset on otettava entistä tiiviimmin mukaan päättämään tulevan YMP:n tulevien pilareiden muotoilusta. Monitasoisen hallintokehyksen luominen on välttämätöntä, jos samalla halutaan säilyttää YMP:n yhteinen lähestymistapa, vahvistaa paikallista vastuuta ja lisätä yhteiskunnallista hyväksyntää.
- korostaa, että yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet voidaan saavuttaa vain, jos myös vuoden 2014 jälkeen on käytettävissä riittävästi määrärahoja.

Esittelijä	Luis DURNWALDER (IT, PPE), Bolzanon autonomisen maakunnan valtuuston puheenjohtaja
Viiteasiakirja	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Yhteinen maatalouspolitiikka vuoteen 2020: Ruoka, luonnonvarat ja alueiden käyttö – miten hallita tulevat haasteet? KOM(2010) 672 lopullinen

I YLEISTÄ

ALUEIDEN KOMITEA

toteaa seuraavaa:

1. Maataloudella on suuri merkitys Euroopan maaseutualueiden kehitykselle, sillä se työllistää lähes 30 miljoonaa ihmistä. Maaseutualueet kattavat 90 prosenttia EU:n alueesta, ja 60 prosenttia sen kansalaisista elää maaseudulla.

2. Maatalous varmistaa eurooppalaisten elintarviketurvan, edistää osaltaan talouden kiertokulkua ja tuottaa työpaikkoja. Se luo myös laadukkaita elinympäristöjä, on osallisena alueiden hydrogeologisessa järjestelmässä sekä säilyttää kulttuurimaisemia ja perinteitä. Ilman maataloutta Euroopan maaseutualueiden monitoiminen ja kestävä kehitys ei ole mahdollista.

3. Siksi yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on Euroopan talousyhteisön perustamisesta lähtien kuulunut sen keskeisiin tehtäväalueisiin. YMP on osoittanut, että yhteinen politiikka voi tuottaa eurooppalaiselle yhteiskunnalle merkittävää lisäarvoa, ja samalla voidaan tukea Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista alueellisten sopimusten avulla.

4. YMP on ollut ja on edelleen menestyksenkäs myös siksi, että sen vuosikymmeniä kestäneen olemassaolon aikana on kohdattu yhä uudelleen uusia eurooppalaisia ja maailmanlaajuisia haasteita, joihin se on sopeutettu.

5. Taloudelliset olosuhteet, hintavaihtelut, viljelijöiden tulojen aleneminen, elintarvikkeiden ja maatalouden tuottamien raaka-aineiden kysynnän kasvu maailmalla sekä vaatimukset, jotka koskevat tuotantomenetelmien kestäväpohjaisuutta ja ympäristönäkökohtien huomioimista – erityisesti ilmastonsuojelun vahvistamista sekä suojelun vahvistamista maataloudessa ilmastomuutoksen kielteisten vaikutusten torjumiseksi – mutta myös eläinten hyvinvointia ja hyvää kuluttajien suojelua sekä elintarviketurvaa ja maataloustuotteiden saannin varmistamista, tuovat mukanaan tarpeen vuoden 2013 jälkeisen YMP:n muotoilemiseksi.

6. Alueiden komitea antoi jo 9.–10. kesäkuuta 2010 pitämässään 85. täysistunnossa oma-aloitteisen lausunnon YMP:n tulevaisuudesta vuoden 2013 jälkeen, jossa se katsoi, että

— maatalouspolitiikan on oltava edelleen yhteistä.

— yhteisellä maatalouspolitiikalla on varmistettava eurooppalaisten omavaraisuus ja elintarviketurva.

— yhteisellä maatalouspolitiikalla on taattava viljelijöiden vakaa tulotaso.

— yhteisellä maatalouspolitiikalla on edistettävä kaikkea tuotantoa, tuettava maatalouskäytänteiden muuttamista ja suosittava työpaikkojen luomista ja kestävyysperiaatteen mukaista maan hyötykäyttöä.

— yhteisessä maatalouspolitiikassa on asetettava etusijalle ympäristöä ja luonnonvaroja – mukaan lukien maisemia ja biologista monimuotoisuutta – vähiten kuormittavat tuotantjärjestelmät.

— yhteisessä maatalouspolitiikassa on otettava huomioon luonnonhaitat ja maantieteelliset haitat (vuoristoalueet, saaret, harvaanasutut alueet, syrjäisimmät alueet).

— yhteisessä maatalouspolitiikassa on keskityttävä maatalouteen ja ravintoon.

— on kehitettävä ja yksinkertaistettava tiettyjä yhteisen maatalouspolitiikan ensimmäisen ja toisen pilarin toimeenpanoja ja hallintotapoja etenkin ottamalla paikallisyhteisöt entistä enemmän ja paremmin mukaan toimiin.

— yhteisen maatalouspolitiikan talousarvion on vastattava edessä olevia haasteita ja ongelmia.

7. Alueiden komitea antoi 27. tammikuuta 2011 lähiruoka-järjestelmiä koskevan suuntaa-antavan lausunnon, jossa se korostaa monipuolisen eurooppalaisen maatalouden arvoa ja paikallisen markkinoinnin lisäarvoa ympäristön, yhteiskunnan ja talouden tarpeiden kannalta.

8. Jatkaen YMP:n uudistusta käsittelevää työtään ja vastauksena marraskuussa 2010 julkistettuun tiedonantoon alueiden komitea panee merkille, että komissio käsittelee tiedonannossaan edellä mainittujen AK:n lausuntojen lukuisia kohtia, ja korostaa, että kyseiset komitean näkemykset ovat oikeutettuja ja että ne pitää ottaa huomioon YMP:n tarkistuksessa.

9. Alueiden komitea korostaa erityisesti YMP:n ja etenkin sen toisen pilarin merkitystä Euroopan maaseutualueiden kokonaiskehityksen kannalta. Toisella pilarilla on monia yhtymäkohtia koheesiopolitiikkaan, ja siksi näitä politiikanaloja – jotka kylläkin molemmat ovat erillisiä ja tarpeellisia – ei voida tarkastella toisistaan riippumatta. Näiden politiikkojen alueellisia tavoitteita on koordinoitava erityisesti yhteisötasolla entistä vahvemmin. Komitea tähdentää tarvetta osoittaa toisen pilarin kolmatta toimintalinjaa varten riittävät resurssit elämänlaadun parantamiseksi ja maaseudun monipuoliseksi kehittämiseksi.

10. Alueiden komitea korostaa tarvetta jakaa tulevan koheesio- ja maatalouspolitiikan muotoilussa toimivaltaa alemmille hallintotasolle. Kyseenalaistamatta unionin yhteistä lähestymistapaa näihin politiikkoihin tai yhteisen politiikan lisäarvoa, paikallis- ja alueviranomaiset on otettava entistä tiiviimmin mukaan päättämään tulevan YMP:n tulevien pilareiden muotoilusta. EU:n jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien muodostaman monitasoisen hallintokehityksen luominen on välttämätöntä, jos samalla halutaan säilyttää YMP:n yhteinen lähestymistapa, vahvistaa paikallista vastuuta ja lisätä yhteiskunnallista hyväksyntää. Samalla on kuitenkin vältettävä tilanne, jossa toissijaisuusperiaate johtaa tarpeettoman moniin suunnittelutasoihin ja siten kestävämpään hallintotaakkaan.

YMP:n haasteet

toteaa lisäksi seuraavaa:

11. Elintarvikkeiden kysyntä tulee kasvamaan maailmanlaajuisesti. Tämä johtuu sekä maailman väestön odotettavissa olevasta kasvusta että ostovoiman lisääntymisestä ja siihen liittyvistä muutoksista monien nopeasti kehittyvien maiden kansalaisten ravintotottumuksissa. YMP, jonka perustehtävänä on ennen kaikkea Euroopan ihmisten ruokkiminen sekä osallistuminen elintarviketasapainon saavuttamiseen, voi ja sen pitää tehdä osansa tämän kasvavan maailmanlaajuisen kysynnän tyydyttämiseksi. Lisäksi maatalous antaa myös tärkeän panoksen julkisten hyödykkeiden tarjoamiseen, esimerkiksi sellaisen energian ja sellaisten uusiutuvien raaka-aineiden saantiin, jotka eivät kilpaile suoraan elintarviketuotannon kanssa, sekä dynaamisten maaseutualueiden säilyttämiseen.

12. Edellä mainittu huomioon ottaen YMP:n tulevaisuutta ei voida tarkastella erillään eurooppalaisen kauppapolitiikan tulevaisuudesta. Mikäli EU haluaa antaa panoksensa maailman elintarvikevarmuuteen, on Euroopan unionin ja kansainvälisen talson kauppapolitiikalla huolehdittava myös WTO:n puitteissa siitä, että Euroopan unionin maataloustuotannolla on oikeudenmukaiset toimintapuitteet. Mikäli maataloustuottajien on täytettävä kansainväliset standardit ylittäviä ja lisäkustannuksia aiheuttavia velvoitteita, nämä lisäkustannukset on otettava huomioon kansainvälisten kauppasopimusten tuontijärjestelyissä.

13. Maatalouden harjoittaminen liittyy erityisen läheisesti ympäristöön. Luonnonresurssien kestävä käyttö on siksi paitsi yhteiskunnan oikeutettu toive myös erittäin tärkeää itse maataloustuottajien kannalta sekä maataloustuotantomahdollisuuksien säilyttämisen kannalta. Siksi maatalouden olisi myös annettava panoksensa vastattaessa ilmastonmuutoksen, maaperän köyhtymisen, vesipulan ja veden saastumisen sekä elinympäristöjen ja biologisen monimuotoisuuden häviämisen haasteisiin, ja YMP:n puitteissa on löydettävä ratkaisuja näihin ajankohtaisiin ongelmiin.

14. Tässä yhteydessä on korostettava erityisesti maatalouden roolia ilmastonmuutoksen torjumisessa. Maataloustuottajat ovat jo ryhtyneet suuriin ponnisteluihin vähentääkseen kasvihuonekaasupäästöjä huomattavasti. Lisäksi on kuitenkin panostettava merkittävästi sopeutumisstrategioiden kehittämiseen, jotta maatalous voi tulevaisuudessa täyttää edellä mainitut tehtävänsä. On myös korostettava, että maaperä voi toimia hiilinieluna, mikä parantaa samalla sen tuotantokapasiteettia maaperän orgaanisen ainespitoisuuden ja monivuotisten kasvien aikaansaaman nieluvaikutuksen lisääntyessä. Maatalous on yksi avainsektoreista ongelman ratkaisun kannalta. Se voi antaa panoksen kestäväpohjaiseen energiahuoltoon ja ”pehmeän kemian” luomiseen uusiutuvien raaka-aineiden pohjalta. Erityinen rooli tässä on myös alueilla ja paikallisyhteisöillä, jotka tukevat innovatiivisia ja myös biomassaan perustuvia energiaratkaisuja. Tärkein kestäväpohjaisesti tuotettu energialähde on puu. Siksi on tarpeen jatkaa sekä metsätalouden vahvistamista osana maaseudun kehittämistä niillä alueilla, joilla metsällä on suuri merkitys turvallisuuden, eroosion torjumisen ja matkailun kannalta, että monivuotisten kasvien karsintajätteiden hyötykäyttöä.

15. Alueiden komitea tukee komission näkemystä, jonka mukaan maatalouspolitiikan tulisi pohjautua myös vastaisuudessa kahteen yhteensovitettuun pilariin, joiden tähänastinen suuntaus on tarkoitus säilyttää. Komitea korostaa kuitenkin, että molempien pilarien tavoitteita on tarkennettava nykyistä enemmän.

16. Ensimmäisen pilarin suorilla tuilla varmistetaan maataloustuottajien toimeentulo, korvataan heille Euroopan kansalaisten vaatimien julkishyödykkeiden – kuten maisemansuojelun, ympäristönsuojelun ja elintarviketurvallisuuden – tarjoaminen ja pyritään tasapainottamaan muihin maailmanmarkkinoiden toimijoihin verrattuna korkeampien EU-standardien vaikutusta. Samalla ne tarjoavat puskurin markkinoiden epävakautta vastaan.

17. Toisella pilarilla edistetään maaseudun kehittämistä. Tämä tarkoittaa, että se on mukautettava aluekohtaisiin tarpeisiin ja että alueiden ja paikallisviranomaisten on päästävä osallistumaan sen muotoiluun, sillä niillä on taloudellinen osavastuu osarahoituksen muodossa.

18. Alueiden komitea korostaa, että yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet voidaan saavuttaa vain, jos myös vuoden 2014 jälkeen on käytettävissä riittävästi määrärahoja.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

Suorat tuet

19. korostaa, että suorien tukien on edelleen muodostettava maataloustuottajien tulojen vakauttamisen perusrakenne, jolla korvataan julkishyödykkeiden tarjoaminen ja kompensoidaan EU:n muita korkeammat tuotantostandardit, sikäli kuin tukien irrottamiseen tuotannosta ei liity tuotannon häviämisen vaaraa pysyvistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla.

20. tukee aikomusta parantaa tukien jaon oikeudenmukaisuutta, koska nykyinen suorien tukien järjestelmä, joka perustuu aiempiin tuotantomääriin, vääristää EU:n sisäistä kilpailua ja on korvattava järjestelmällä, jossa kaikkia maatalouden muotoja Euroopan unionissa kohdella tasapuolisesti.

21. katsoo, että tilatukia tulisi Euroopassa mukauttaa edelleen markkinahäiriöiden välttämiseksi EU:n sisällä. Komitea korostaa kuitenkin, että molemmat pilarit on otettava huomioon, kun määrärahoja jaetaan jäsenvaltioiden kesken.

22. kannattaa tuotannosta irrotetun tilatuen mallin jatkamista ja tukee komission ehdotuksia historiallisten ja tilakohtaisten tilatukien poistamisesta mahdollisimman pian. Komitea kannattaa tämän vuoksi siirtymistä alueellisiin tukiin.

23. korostaa tarvetta purkaa tämän asteittaisen siirtymisen yhteydessä historiallisen mallin aiheuttama tilatukien epätasainen jako jäsenvaltioiden sisällä, koska se on ristiriidassa tuotannosta irrottamisen ajatuksen kanssa ja koska se on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen jäsenvaltioiden sisällä markkinahäiriöitä, jotka eivät ole hyväksyttäviä. Komitea korostaa kuitenkin tarvetta asettaa siirtymäaika, joka mahdollistaa tilojen mukautumisen uuteen tukijärjestelmään.

24. tukee komission ehdotusta ottaa käyttöön tilatukien yläraja. Komitea korostaa, että ylärajan asettamisessa on otettava huomioon erilaiset tilamuodot, yhteenliittymät ja tilojen työllistävä vaikutus sekä jäsenten lukumäärä oikeushenkilöiden tapauksessa ja ettei sillä saa estää rakennemuutosta Euroopan unionin maatalouden ajanmukaistamiseksi.

25. yhtyy komission käsitykseen siitä, että tuotantoon sidottua tukea on myönnettävä myös tulevaisuudessa alueilla, joilla on erityisiä ongelmia, ja sellaisille maatalouden muodoille, jotka

ovat erityisen tärkeitä alueen maatalouden jatkumisen kannalta. Tässä yhteydessä komitea viittaa laidunkarjan merkitykseen vuoristoalueiden, arktisten alueiden, saarialueiden ja harvaanasuttujen alueiden kannalta sekä kaikkien tuotantojärjestelmien, jotka ilmaston tai hankalan maaston johdosta tarvitsevat erityistukia, ja erityisesti näiden alueiden maitotalouden säilymisen kannalta myös maitoalan kiintiöjärjestelmän päättymisen jälkeen. Ilman toimivaa maitotaloutta ei voida säilyttää maataloudessa hyödynnettyjä aloja – erityisesti niittyjä, korkealla ja keskikorkeudella sijaitsevia laitumia ja Välimeren alueen laitumiksi muutettuja metsiä. Myös vähän tuottavalla oliivinviljelyllä on erittäin suuri merkitys vuoristoalueilla ja muilla alueilla, joilla ilmasto asettaa viljelylle rajoituksia. Toisaalta Euroopan laidunekosysteemien ja toiminnan säilymisen kannalta tietyillä alueilla on yhtä lailla tärkeää myös naudan-, lampaan- ja vuohenkasvatuksen säilyminen. Mikäli näiden alueiden käyttö maataloudessa loppuisi, se merkitsisi ainutlaatuisen kulttuurimaiseman menetystä. Lisäksi nautakarjankasvatusta voidaan harjoittaa ja hyödyntää siten vähempiarvoisia maa-aloja myös taajamien lähialueilla. Tämä voi olla tärkeää, kun tiettyä pinta-alaa on pidettävä vapaana (esimerkiksi tulvatasanteiksi), mutta se on silti edes tietyllä tapaa hyödynnettävissä taloudellisesti. Tuotantoon sidottua tukea vailla alan elinkelpoisuus vaarantuu, eikä se enää voi täyttää tätä rooliaan.

26. pitää tärkeänä, että WTO:n sallimat tuotantoon sidotut tuet hyödynnetään täysimittaisesti.

27. kannattaa komission suositusta korottaa tilamaksua epäsuotuisilla alueilla, kompensoida näin kyseisten tilojen tuotannon lisäkustannuksia ja edistää siten maataloustuotannon ylläpitämistä koko Euroopan alueella. Komitea korostaa, että tämä korotus on oikeutettu ja tarpeellinen kaikkien Euroopan alueiden maataloustuottajien oikeudenmukaista toimeentuloturvaa ajatellen.

28. korostaa, etteivät YMP ja viljelijät voi yksin ottaa vastuulleen aktiivista toimintaa uusien ympäristöhaasteiden torjumiseksi etenkin, mikäli tarkoitusta varten ei ohjata lisää rahoitusta.

29. korostaa, että toisen pilarin maatalouden ympäristöohjelmilla on osaltaan edistettävä maatalouden ympäristötietoisuuden lisäämisen tavoitetta. Tässä yhteydessä komitea muistuttaa, että eräät jäsenvaltiot käyttävät alle 10 prosenttia kokonaisbudjetistaan toisen pilarin puitteissa, jolloin maataloustuottajille tarjotaan hyvin vähän maatalouden ympäristöohjelmia. Komitea ehdottaa siksi, että tulevaisuudessa kaikkien jäsenvaltioiden olisi käytettävä vähintään 10 prosenttia kokonaisbudjetistaan maatalouden ympäristöohjelmiin toisessa pilarissa ja että siinä voitaisiin soveltaa alennettua, vähintään 10 prosentin osarahoitusta.

30. katsoo, että luonnonmukaista maataloutta ja integroitua maataloutta olisi tuettava nykyistä enemmän yhteisessä maatalouspolitiikassa, sillä ne sisältyvät kestäväin kehityksen politiikkaan.

31. pitää Euroopan unionin aktiivisten maataloustuottajien nopea ikääntyminen huomioon ottaen välttämättömänä ottaa käyttöön nuorille maataloustuottajille suunnattuja lisätoimenpiteitä. Tähän asti toisessa pilarissa tarjottu nuorten maataloustuottajien tuki ei ole riittänyt pysäyttämään aktiivisten maataloustuottajien ryhmän ikääntymisen kiihtymistä. Nykyisin vain 7 prosenttia maataloustuottajista on EU:ssa alle 35-vuotiaita, kun taas kolmasosa kuuluu yli 65-vuotiaiden ikäryhmään. Siksi on tutkittava mahdollisuutta korottaa nuorille maataloustuottajille ensimmäisestä pilarista maksettavia suoria tukia, jotta lisättäisiin maataloustoiminnan houkuttelevuutta nuorten silmissä.

32. katsoo, että on olemassa tarvetta asianmukaisille julkisille palveluille, jotka on suunnattu maaseudulla maatilayrityksiä perustavalle nuorelle sukupolvelle. Kannustamalla heitä hankkimaan innovatiivisia ja ympäristöystävällisiä tuotantojärjestelmiä ja tarjoamalla uusia vaihtoehtoisia taloudellisia mahdollisuuksia voidaan säilyttää maaseudun maataloustuotannon kapasiteetti.

33. kannattaa komission ehdotusta ottaa käyttöön yksinkertainen, erityisesti pienviljelijöille kohdennettu tukijärjestelmä, jotta voitaisiin säilyttää pienimuotoinen, maalaiselämään perustuva maanviljely. Kyseisen tukijärjestelmän ansiosta olisi voitava myöntää lisätukea tällaisille pientiloille erityisesti epäsuotuisilla alueilla sekä vähentää byrokratiaa. AK korostaa samalla, että 82 prosenttia Euroopan maataloustuottajista saa tukia alle 5 000 euroa, joten pienviljelijöiden byrokraattisen taakan vähentäminen voisi helpottaa hallintotaakkaa huomattavasti sekä lisätä YMP:n hyväksyntää maataloustuottajien keskuudessa.

34. korostaa, että täydentäviä ehtoja (*cross compliance*) ja yhdenmukista hallinto- ja valvontajärjestelmää on yksinkertaistettava vaarantamatta kuitenkaan järjestelmän toimivuutta. Lähtökohtia ovat koko EU:ssa sovellettavien täydentävien ehtojen valvontaa paikan päällä koskevien avainkriteerien käyttöönotto ja – mikäli jäsenvaltiot voivat osoittaa, että niillä on toimivat järjestelmät ja että ne soveltavat käytännönläheisiä toleranssikynnyksiä – täydentävien ehtojen ja yhdenmukisen hallinto- ja valvontajärjestelmän valvontakiintiöiden puolittaminen, jotta voidaan yhdenmukaistaa vaatimukset ja valvonta Euroopan eri alueilla.

35. yhtyy komission näkemukseen, jonka mukaan tukia tulisi maksaa vain aktiivisille maataloustuottajille. Tässä ei kuitenkaan saa asettaa osa-aikaisesti toimivia viljelijöitä muita heikompaan asemaan, sillä heillä on erityisesti epäsuotuisilla alueilla tärkeä rooli maatalouden säilymisen kannalta. Komitea ehdottaa kuitenkin, että komissio antaisi ”aktiivisen maataloustuottajan” ja ”maatalousmaan” perusmääritelmät, joita voidaan täydentää jäsenvaltio- tai aluetasolla.

36. katsoo, että niillä aloilla – esimerkiksi hedelmien ja viinien, viinin tai sokerin tuotanto – joita on tähän asti säädelty omilla markkinajärjestelyillä ja joilla tuotantomääristä irrotetun tilatuen järjestelmää ei ole sovellettu ollenkaan tai vain osittain, tulisi säilyttää tämä erityinen markkinajärjestely.

Markkinatoimenpiteet

37. on huolestunut Euroopan komission esittämistä alustavista suuntaviivoista, jotka koskevat maatalousmarkkinoiden sääntelyä vuoden 2013 jälkeen, ja katsoo, että yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuus liittyy erottamattomasti markkinoiden julkisten sääntelytoimenpiteiden säilyttämiseen kurssiheilahtelujen torjumiseksi ja hintojen vakauden varmistamiseksi sekä tuottajille että kuluttajille.

38. viittaa siihen, että yhteisön etuuskohtelua on pidettävä edelleen YMP:n tärkeänä periaatteena. Enimmäkseen sen ansiosta Eurooppa on edelleen omavarainen elintarvikkeiden suhteen.

39. katsoo, että vielä olemassa olevat markkinavälineet – kuten tukitoimet sekä yksityinen ja julkinen varastointi ja herkkiin tuotteisiin rajatut vientituet – ovat osoittautuneet välttämättömiksi ja että ne tulisi siksi säilyttää turvaverkkona asianomaisen budjettikohdan kera.

40. muistuttaa, että tuotannosta irrottaminen on parantanut maatalouden markkinasuuntautuneisuutta mutta johtanut myös voimakkaaseen hintavaihteluun, joka uhkaa maatalousyrittäjien olemassaoloa.

41. huomauttaa, että markkinavälineet on suunniteltava siten, että niillä voidaan yhtäältä taata maatalousmarkkinoiden toimitusvarmuus ja suojella maataloustuottajia yhtäkkisiltä hinta- ja siten tuloromahduksilta ja toisaalta rajoittaa kuluttajien elintarvikkeista maksamien hintojen volatiliiteettiä.

42. katsoo, että näitä välineitä on välttämättä kehitettävä. Tällöin olisi tutkittava mahdollisuutta laajentaa tätä varten väliaikaisesti varastoitavien tuotteiden luetteloa, pidentää interventiojaksoja ja ottaa käyttöön tilapäistä tuotannosta luopumista koskevia toimenpiteitä. Lisäksi on ehkäistävä asianmukaisin keinoin maatalousraaka-aineiden kauppaan liittyvät väärinkäytökset häiritsemättä kuitenkaan markkinoiden toimintaa. Näiden toimien tarkoituksena on välttää maatalous- ja terveysalan kriiseistä johtuva markkinoiden volatiliiteetti.

43. muistuttaa, että maataloustuottajien osallistuminen koko elintarvikeketjusta saatavaan lisäarvoon pienenee jatkuvasti ja että tarvitaan markkinavälineitä tämän kehityksen pysäyttämiseksi. AK kehottaa tässä yhteydessä komissiota luomaan kaikilla tuotetoimialoilla tuottajien yhteenliittymiä ja toimialakohtaisia organisaatioita koskevan puitejärjestelmän maataloustuottajien aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa. Tuottajien yhteenliittymistä ja yhteistä markkinointia tulisi lisäksi tukea erityisesti maidontuotannossa luonnonhaitta-alueilla tai muilla herkästä tuotantorakenteesta tai -järjestelmästä kärsivillä alueilla, jotta voitaisiin lieventää maitokiintiön päättymisen vaikutuksia ja estää tuotannon siirtyminen muualle.

44. pitäisi tervetulleena sitä, että Euroopan komissio tutkisi jälleenmyyjien vaikutusta elintarvikkeiden tuottajiin, jakelijoihin, toimittajiin, kuluttajiin ja laajempaan ympäristöön.

45. katsoo, että unionin kilpailusääntöjä on tarkistettava, jotta elintarvikeketjussa olisi mahdollista saavuttaa todellinen tasapaino.

46. katsoo, että markkinoiden julkisten ohjausvälineiden ohella on kehitettävä keskinäisiä ennaltavarautumisjärjestelmiä, kuten useat riskit kattavia vakuutuksia, ja että tässä yhteydessä jäsenvaltioille on tarjottava mahdollisuus tukea maataloustuottajien keskinäisiä yhteenliittymiä ja keskinäistä yhteistyötä vastavuoroisten varautumisjärjestelyjen luomiseksi tai yhteistyön toteuttamiseksi elintarvikeketjun muiden toimijoiden kanssa, jotta näin voidaan keventää byrokraattista taakkaa.

47. korostaa, että EU on viime vuosina panostanut merkittävästi vientitukien lopettamiseen. Komitea huomauttaa kuitenkin, että lopullinen luopuminen tästä markkinavälineestä on yhdistettävä kolmansien maiden valmiuteen luopua kansainvälisessä kaupassa WTO:n puitteissa täysin tästä välineestä. WTO:n säännösten kanssa yhteensopivat, vientiä tukevat välineet ovat tässä tapauksessa välttämättömiä.

48. kehottaa komissiota tutkimaan tarkkaan nykyisten kiintiöjärjestelmien päättymisen vaikutuksia ja kehittämään toimenpiteitä tuotanto- ja jalostusrakenteiden säilyttämiseksi.

49. kehottaa komissiota varmistamaan, että sokeri- ja isogluukoosialan tulevaisuutta koskeissa sääntelyvaihtoehtoissa otetaan huomioon lähestymistapa, joka takaa eurooppalaisen tuotannon jatkumisen ja sellaiset tulot sokerijuurikkaan viljelijöille, joiden ansiosta viljelytoiminta ja nykyiset jalostuslaitokset voidaan säilyttää.

50. kehottaa komissiota tässä yhteydessä vahvistamaan toimiaan tutkimuksessa ja kehittämisessä innovoinnin alalla ja menekinedistämisen suhteen. Komitea suosittelee siksi, että tulevissa EU:n tutkimus- ja kehittämisohjelmissa kiinnitetään jatkuvaa huomiota elintarvikkeita koskevaan tutkimukseen.

51. kehottaa komissiota edustamaan kauppapolitiikan puitteissa ja erityisesti kahdenvälisen sopimusten laatimisessa painokkaasti myös eurooppalaisen maatalouden intressejä ja ottamaan huomioon kauppapolitiikan vaikutukset YMP:hen ja erityisesti kahdenvälisen sopimusten ja WTO:n puitteissa tehtyjen sopimusten vaikutukset eurooppalaiseen maatalouteen. Kun pyritään vahvistamaan eurooppalaisia kestävyysstandardeja maailmanlaajuisella tasolla, avaintekijänä ovat puolestaan WTO-neuvottelut.

52. muistuttaa tässä yhteydessä, että kuluttajilla on oikeus vaatia myös tuontielintarvikkeiden noudattavan Euroopan unionin maatalouden noudattamia sosiaalisia oikeuksia, elintarvike-turvallisuutta, ympäristönsuojelua, laatua ja eläinten hyvinvointia koskevia korkeita standardeja. Tätä oikeutta on puolustettava painokkaasti kansainvälisissä ja kahdenvälisissä kauppaneuvotteluissa.

Maaseudun kehittäminen

53. toteaa, että huolimatta EU:n toimista YMP:n ja koheesiopolitiikan alalla lukuisat maaseutualueet kärsivät Euroopassa edelleen väestönkadosta ja taantumisesta, ja näiden alueiden kehitystaso on EU:n keskiarvoa matalampi ja huomattavasti alhaisempi kuin useimmilla kaupunkialueilla.

54. kiinnittää huomiota maataloustuottajien erityiseen rooliin taajamien lähialueilla, jossa maaseutu- ja maatalousresurssit voivat olla kovan paineen alla. Komitea korostaa, että tätä elintarvikkeiden ja julkisten hyödykkeiden tuotantoa kaupunkiväestöjen lähistöllä tulisi pitää yllä.

55. korostaa siksi yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin merkitystä maaseutualueiden ja myös taajamien lähialueiden kokonaiskehitykselle.

56. korostaa YMP:n toisen pilarin merkitystä maatalouden uudenaikaistamisen, maatalouden rakenteiden säilyttämisen ja yhteiskunnallis-taloudellisen parantamisen ja erityisesti myös maaseutualueiden ja niiden yhteisöjen säilymisen ja kehittymisen kannalta. Tämä edellyttää maaseudun kehittämispolitiikkaa, joka tukee maatalouden kilpailukykyä rajaamalla osan politiikasta maatalousrakenteita ja -infrastruktuureja sekä elintarviketeollisuutta koskeviin toimiin.

57. korostaa, että maaseudun kehitys voi osaltaan edistää merkittävästi Eurooppa 2020 -strategiassa määriteltyjen EU:n tavoitteiden saavuttamista. Aihekohtaisten (eritoten ilmastoon ja energiaan liittyvien) EU-politiikkojen ja niiden rahoitusvälineiden tehtävät sekä YMP:n (tai aluerahastojen) varojen tukikohteet on kuitenkin määriteltävä selvästi ja pidettävä toisistaan erillään.

58. toteaa, että maaseudun kehittämistoimet sisältyvät YMP:n toiseen pilariin ja ovat näin ollen maatalouspoliittisia toimenpiteitä, mutta niillä on myös monia yhtymäkohtia koheesiopolitiikkaan. Siksi maatalouspolitiikan toisen pilarin ja koheesiopolitiikan tavoitteet on mukautettava toisiinsa, jotta voidaan välttää kaikkia päällekkäisyyksien uhkia tai "harmaita alueita" ja hyödyntää synergioita ja jotta maaseutupalitikkassa voidaan taas keskittyä maataloussektoriin. Tässä yhteydessä komitea kehottaa yhdenmukaistamaan EU:n eri rahastoja koskevat hallinnolliset säännöt.

59. toistaa tukevana ehdotusta yhteisestä strategiakehyksestä, joka kattaisi rakennerahastot ja muut aluekehitysrahastot, kuten maaseuturahaston ja kalatalousrahaston.

60. vaatii, että alueiden toimivaltaa kunnioitetaan erityisesti maatalouspolitiikan toisen pilarin muotoilussa noudattamalla todellista monitasoisen hallinnon lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon alueiden erityinen merkitys ja osaaminen mukautettaessa toimenpiteitä alueiden erityistarpeisiin. AK korostaa tässä yhteydessä toisen pilarin toissijaisuuteen perustuvaa lähestymistapaa, jonka mukaan jäsenvaltiot tai alueet valitsevat alueellisten olosuhteiden mukaan itse, mitä toimenpiteitä ne toteuttavat.

61. katsookin, että toteutettaessa maaseutualueiden kehittämiseksi tarkoitettua politiikkaa ja rahoitusta tulisi alhaalta ylöspäin suuntautuen ensisijaisesti nojautua vahvoihin paikallisiin kehityskumppanuuksiin.

62. pitää aktiivisten eurooppalaisten maataloustuottajien nopea ikääntyminen huomioon ottaen välttämättömänä ottaa käyttöön nuorille maataloustuottajille suunnattuja houkuttelevia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saada alalle uutta verta, ja täydentää tähän asti toisessa pilarissa tarjottua nuorten maataloustuottajien tukea.

63. kehottaa lisäksi ryhtymään erityistoimenpiteisiin "laatupakettiin" sisältyvien ehdotusten toteuttamiseksi. Niistä mainittakoon laatutuotteita tuottavien maatalousyritysten ajanmukaistamisen edistäminen ja kuluttajille suunnattujen tiedotuskampanjoiden tukeminen.

64. pitää tarpeellisena laajentaa neuvontajärjestelmää koskemaan täydentävien ehtojen lisäksi kaikkia tärkeitä neuvonnan aloja (tuotantotekniikka, liiketalous, uusien haasteiden kohtaaminen, innovoinnin ja ympäristöasioiden edistäminen, toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi jne.) ja luoda toisessa pilarissa asianmukaisia toimenpiteitä niiden edistämiseksi. Tässä tulisi keskittyä erityisesti hyväksytyjen neuvontapalveluiden edistämiseen. Tavoitteena tulisi olla, että kaikilla EU:n maataloustuottajilla olisi mahdollisuus käyttää asiantuntevia neuvontapalveluita riippumatta siitä, tarjoavatko niitä valtio, julkisyhteisö vai yksityinen yritys.

65. korostaa monipuolistumisen erityistä merkitystä pientilojen sekä epäsuotuisilla alueilla tai pohjoisimmilla alueilla, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, sekä saari-, rajaseutu- ja vuoristoalueilla sijaitsevien tilojen kannalta ja vaatii kannustimien suunnittelua sen edistämiseksi.

66. korostaa laadukkaiden koulutustoimenpiteiden tarjonnan merkitystä maatalouden kannalta, erityisesti ammattikoulutuksen jälkeisenä aikana. Nopeat muutokset maataloudessa ja elintarviketeollisuudessa ja näiden lähialoilla vaativat elinikäistä kouluttautumista.

67. tukee komission pyrkimyksiä edistää maatalouspolitiikan toisessa pilarissa maataloustuottajien yhteistyötä – erityisesti myös tuotantovälineiden käytössä, tuotteiden markkinoinnissa, työjärjestelyissä tai eläintenpidossa – sillä näin voidaan vähentää pientilojen kilpailuhaittoja.

68. korostaa YMP:n toisen pilarin merkitystä erityisesti epäsuotuisilla alueilla sijaitsevien tilojen kannalta ja tukee siksi komission ehdotusta tarjota luonnonhaittakorvausta edelleen osana kansallista kehityssuunnitelmaa. Komitea ehdottaa olemassa olevan liikkumavaran säilyttämistä ja käytössä olevan ylärajan nostamista, jotta voitaisiin vastata sellaisten vuoristoalueiden tarpeisiin, joilla on erityisen ongelmallinen rakenne, sekä sellaisten taajamien läheisyydessä sijaitsevien alueiden tarpeisiin, joiden maaseutu on vahvasti kaupungistunut. Komitea ehdottaa lisäksi, että pohjoisimpia alueita, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, sekä saari-, rajaseutu- ja vuoristoalueita tuettaisiin erityisellä toimenpidepaketilla, johon sisältyisivät esimerkiksi tuotteiden noutamisesta aiheutuvien kulujen korvaukset, vuoristolaitumille kohdistetut erityiset toimenpiteet, biologiseen monimuotoisuuteen liittyvä tuki sekä vuoristotuotteiden tunnistaminen Euroopan unionin laatupolitiikan tarkistuksen yhteydessä.

69. korostaa, että monilla EU:n alueilla kilpailukyvyyn parantamiseen on välttämättä yhdistettävä maatalouden infrastruktuurin parantaminen. Komitea korostaa lisäksi, että innovaatiot ovat ehdottoman välttämättömiä ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, resurssitehokkuuden parantamiseksi ja tilanhoidon optimoimiseksi ja niitä tulee siksi edistää nykyistä voimakkaammin.

70. muistuttaa, että komissio pyrkii määrittelemään epäsuotuisat välimuotoalueet uudelleen koko EU:ssa yhtenäisellä tavalla, ja on huolissaan tällaisten suunnitelmien toteuttamisesta. AK katsoo, että kaavailut uudet kriteerit on kohdennettava tarkkaan, ja jäsenvaltioille ja alueille on jätettävä tässä riittävästi toimivaltaa ja joustavuutta. Komitea korostaa, että uudelleenmäärittelyä on joka tapauksessa pehmentettävä asianmukaisilla siirtymäajoilla.

71. ottaa huomioon ilmastonmuutoksen asettamat haasteet ja tarpeen kehittää maaseutua kestäväällä tavalla ja korostaa, että on vahvistettava ja helpotettava tukea toimille, joiden tavoitteena on veden kestävä käyttö maataloudessa ja veden kuluksen ja vesistöjen saastumisen vähentäminen, sekä toimille, joilla edistetään pohjavesivarantoja (esim. terrassien säilyttäminen saari- ja vuoristoalueilla ja maaperän viljavuuden parantaminen) tai joiden tarkoituksena on ennaltaehkäistä vahinkoja sekä korjata ilmastokatastrofien vahingoittamia maatalouden infrastruktuureja.

72. korostaa maatalouden ympäristöohjelmien merkitystä ja vaatii, että jäsenvaltiot käyttävät tulevaisuudessa vähintään 10 prosenttia maatalousbudjetistaan maatalouden ympäristöohjelmiin ja edistävät näin osaltaan merkittävästi maatalouden kestävyyttä. Lisäksi komitea vaatii, että tunnustetaan merkittäviä luonnonarvoja sisältävät maatalouden tuotantojärjestelmät, jotka mahdollistavat biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja palauttamisen maatalousympäristössä ja edistävät osaltaan vesistöjen ja maaperän suojelua.

73. korostaa, että maatalouden ympäristöohjelmiin on palautettava kannusteet, jotta ne hyväksytään maatalouden parissa entistä paremmin. Komitea korostaa niin ikään ulkoisvaikutuksia, joita on tietyillä maatalouskäytännöillä.

74. katsoo, että kansallisten kehityssuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamista voidaan helpottaa huomattavasti kolmansien osapuolten osarahoituksella.

75. korostaa, että aktiivisella metsänhoidolla on erityistä merkitystä lukuisten maaseutualueiden ja erityisesti vuoristoalueiden turvallisuuden sekä matkailun kannalta, ja että alueilla tulisi siksi olla mahdollisuus tukea metsänhoitoa kansallisten kehityssuunnitelmien puitteissa.

76. korostaa Leader-ohjelman merkitystä maaseutualueiden yhdenmisen kehityksen kannalta, erityisesti myös erittäin tehokkaaksi osoittautuneen alhaalta ylös -periaatteen vuoksi. Komitea

kehottaakin komissiota tarjoamaan ja vahvistamaan tätä lähestymistapaa myös tulevaisuudessa. Leader-ohjelman joustavuutta on kuitenkin lisättävä ja innovatiivisille lähestymistavoille on annettava etusija. Lisäksi on tarpeen parantaa mahdollisuuksia koordinoida Leader-ohjelman puitteissa erilaisia hankkeita, jotka kuuluvat paikallisiin kehityssuunnitelmiin. Nykyisin käytössä oleva kansallisten kehityssuunnitelmien toimintalinjajärjestelmä on osoittautunut jäykäksi. Siksi paikallisviranomaisille ja alueille on tarjottava lisää joustomahdollisuuksia, jotta paikallisiin tarpeisiin voidaan vastata entistä paremmin. Kansallisten kehityssuunnitelmien toteutusta ja erityisesti raportointivaatimuksia on yksinkertaistettava.

77. katsoo lisäksi, että Leader-ohjelmassa omaksuttua lähestymistapaa tulisi käyttää yhdessä sellaisen paikallisen kehittämisen kumppanuusmallin kanssa, joka perustuu alhaalta ylöspäin suuntaaviin paikallisiin kehittämisstrategioihin sekä monialaisiin toimiin, innovaatioalan yhteistyöhön ja verkottumiseen.

78. katsoo, että elintarvikkeita tuottaviin tiloihin kohdistuvien investointien tukemista koskevat rajoitukset on mukautettava rakenteellisiin muutoksiin (pk-yrityksiä koskevien rajojen nostaminen tai poistaminen).

79. korostaa, että ohjelmointiin, ohjelman toteuttamiseen, arviointiin, seurantaan ja neuvontaan liittyvä taakka on kasvanut aivan liian suureksi ja sitä on pienennettävä selvästi.

Bryssel 11. toukokuuta 2011

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

90. TÄYSISTUNTO 11. JA 12. TOUKOKUUTA 2011

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin kunnianhimoinen maatalouden laatupolitiikka”

(2011/C 192/06)

ALUEIDEN KOMITEA

- toteaa, että unionin maataloustuotteiden laatu on YMP:n tärkeimpiä lisäarvoa tuovia tekijöitä ja yksi sen merkittävimmistä valteista maailmanmarkkinoilla. Komitea katsoo, että laatupolitiikan on oltava yksi yhteisen maatalouspolitiikan keskeisistä suuntaviivoista vuoden 2013 jälkeen, ja kehottaa ottamaan yhteisessä maatalouspolitiikassa käyttöön soveltuvat välineet laatujärjestelmien vahvistamiseksi, edistämiseksi ja kehittämiseksi.
- katsoo, että on erittäin tärkeää säilyttää taloudellisen toimeliaisuuden tasapuolinen jakautuminen Euroopan unionin alueella tukeutumalla erilaisiin kehittämismalleihin. Epäsuotuisassa asemassa olevat maatalousalueet voivat säilyttää maataloustuotantonsa tuomalla markkinoille yksilöityjä tuotteita ja hyödyntämällä olemassa olevia laatujärjestelmiä sekä vahvistamalla ja kehittämällä niitä. Maatalousmarkkinoiden eriyttäminen on olennaisen tärkeää vuoristoalueiden tuotteille ja paikallistuotannolle, jonka arvo voi nousta lyhyissä markkinointikanavissa.
- katsoo, että termin ”vuoristoalueen maataloustuote” suojaaminen vaikuttaisi pysyvästi talouskehitykseen, aluesuunnitteluun ja ympäristönsuojeluun.
- katsoo, että lähiruokajärjestelmien kehittämiseen kuuluu eurooppalaisen tunnuksen luominen ja yhteisen maatalouspolitiikan toiseen pilariin sisältyvien välineiden kehittäminen, jotta voidaan kannustaa tuottajia hyödyntämään tätä lähestymistapaa. Komitea kehottaa komissiota tekemään ehdotuksia unionin maataloustuotteiden laatupolitiikkaa koskevan asetuksen täydentämiseksi tällä tavalla.
- katsoo, että tarjonnan hallinta liittyy olennaisesti erityisten laatujärjestelmien avulla kehitetyn maataloustuotannon taloudelliseen menestykseen ja jatkuvuuteen.
- suosittelee aiemmin antamiensa lausuntojen tavoin jättämään muuntogeeniset organismit virallisten laatumerkintöjen ulkopuolelle.
- Kehottaa vahvistamaan maantieteellisten merkintöjen kansainvälistä suojelua.

Esittelijä	René SOUCHON (FR, PSE), Auvergnen aluevaltuuston puheenjohtaja
Viiteasiakirja	Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus maataloustuotteiden laatujärjestelmistä
	KOM(2010) 733 lopullinen

I HAASTEET JA TAVOITTEET

ALUEIDEN KOMITEA

A. Laatupolitiikka, yhteisen maatalouspolitiikan keskeinen osatekijä ja eurooppalaisten maataloustuotteiden tärkein valtti kansainvälisillä markkinoilla

1. katsoo, että elintarvikkeiden turvallisuutta ja laatua koskevat Euroopan unionin normit kuuluvat maailman tiukimpiin tällä alalla.

2. toteaa, että unionin maataloustuotteiden laatu on YMP:n tärkeimpiä lisäarvoa tuovia tekijöitä ja yksi sen merkittävimmistä valteista maailmanmarkkinoilla.

3. muistuttaa, että kollektiivisesti sovellettavat laatujärjestelmät ovat keskeinen osa unionin kulttuuri-, maatalous- ja ruokaperinnettä. Nämä laatujärjestelmät liittyvät yhteiseen perintöön, jota on tärkeää suojella ja kehittää.

4. toteaa, että erottuminen laadun avulla antaa tilaisuuden maksimoida tuotantoketjussa syntyvä lisäarvo ja vastaa Euroopan unionin kuluttajien ja tuotantoyritysten painokkaisiin vaatimuksiin.

5. korostaa, että maataloudesta saatavien raaka-aineiden hintakriisin yhteydessä eriytettyillä korkealaatuisilla tuotantoketjuilla on vakauttava vaikutus alueilla. Eriytettyjen laadukkaiden tuotantoketjujen toteuttaminen antaa mahdollisuuden kehittää investointeja, tutkimusta ja innovaatiota sekä varmistaa, että tuottajat saavat tuotantoketjussa nykyistä oikeudenmukaisemman osan lisäarvosta.

6. katsoo, että laatupolitiikan on oltava yksi yhteisen maatalouspolitiikan keskeisistä suuntaviivoista vuoden 2013 jälkeen.

7. pitää erittäin tärkeänä ja kehottaa varmistamaan, että yhteisellä maatalouspolitiikalla tuetaan vuoden 2013 jälkeen edelleen aktiivisesti eurooppalaisten maataloustuotteiden korkeaa normitasoa.

8. katsoo, että tarjonnan hallinta liittyy olennaisesti erityisten laatujärjestelmien avulla kehitetyn maataloustuotannon taloudelliseen menestykseen ja jatkuvuuteen. Tuotantomäärien kohtuuton kasvu tuotteen kulutusta vastaavia tavanomaisia markkinaosuuksia suuremmaksi johtaa tuotteen arkipäiväistymiseen. Tällainen tuotteen "latistuminen" johtaa hintojen alenemiseen, mikä

puolestaan voi jopa aiheuttaa tuotteen häviämisen markkinoilta. Laatujärjestelmiin liittyvät talousmallit tuottavat taloudellista hyötyä vain, jos ne eroavat vakiomallista. Niiden yleistymisen ja siten tavallistuminen johtaa aikanaan väistämättä epäsuotuisimmassa asemassa olevien alueiden autoitumiseen.

9. toteaa, että nykyiset järjestelmät eivät anna riittävästi mahdollisuuksia yhdistää unioni-, valtio- ja aluetason rahoitusta ryhmien ja alueiden yhteistoiminnassa. On havaittu, että ainoastaan tärkeimmät maantieteelliset merkinnät pystyvät hankkimaan riittävästi omarahoitusta saadakseen EU:n tukea.

B. Laatujärjestelmät – tärkeä aluesuunnittelun ja maaseutualueiden kehittämisen väline

toteaa, että

10. laatujärjestelmät ovat monille maaseutualueille keino vastata maailmanlaajuistumiseen, koska niiden avulla hyödynnetään erityisosaamista ja tarjotaan kuluttajille korkealaatuisia tuotteita.

11. maaseutualueiden suunnittelu kuuluu laatujärjestelmien pohdintaan keskeisenä ja erottamattomana osatekijänä. Laatujärjestelmät liittyvät suoraan asianomaisten maaseutualueiden talouden dynaamisuuteen.

12. Euroopan unionin maaseutualueet ovat epäyhtenäisiä, ja niihin kuuluu hyvin erilaisia alueita. Niiden mahdollisuudet maatalouden harjoittamiseen sekä maaperä- ja ilmasto-olosuhteet ja siten myös logistiset ja markkinaolosuhteet ovat näin ollen erittäin vaihtelevia.

13. maailmanlaajuistuminen ja nykyinen kansainvälinen kilpailu huomioon ottaen epäsuotuisimmassa asemassa oleville alueille on voitava luoda järjestelyjä, joiden avulla ne voivat kehittää erityismalleja ja tarjota kuluttajien hyödyksi yksilöityjä maataloustuotteitaan markkinoilla. Onkin tärkeää, että säilytetään nykyiset toimenpiteet, joilla kompensoidaan epäsuotuisassa asemassa olevien alueiden kilpailuhaitat, ja että kaikilla unionin maaseutualueilla on mahdollisuus käyttää välineitä tuotteittensa arvon nostamiseksi ja eriyttämiseksi paikallisilla, eurooppalaisilla tai kansainvälisillä markkinoilla.

korostaa, että

14. erikoistuotannon usein tiukat velvoitteet, jotka liittyvät laatujärjestelmiin, aiheuttavat tuotantokustannuksien kohoaamista ja edellyttävät tuottajalta lisäponnistuksia. Kuluttajat suosivat maksamaan vastineeksi kunnon hinnan tuotteista, joita he pitävät muita parempina tai jollekin alueelle tyypillisinä.

15. nykyisin sovellettavat kilpailusäännöt suosivat tuotantokustannuksien osalta edullisimmassa asemassa olevia alueita. Toisaalta vaikeimmassa asemassa olevat alueet kärsivät muita heikommasta kustannuskilpailukyvyistä.

katsookin, että

16. on erittäin tärkeää säilyttää taloudellisen toimeliaisuuden tasapuolinen jakautuminen Euroopan alueella tukeutumalla erilaisiin kehittämismalleihin.

17. epäsuotuisassa asemassa olevat maatalousalueet voivat säilyttää maataloustuotantonsa tuomalla markkinoille yksilöityjä tuotteita ja hyödyntämällä olemassa olevia laatujärjestelmiä sekä vahvistamalla ja kehittämällä niitä.

18. maatalousmarkkinoiden eriyttäminen on olennaisen tärkeää vuoristoalueiden tuotteille ja paikallistuotannolle, jonka arvo voi nousta lyhyissä markkinointikanavissa.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

C. Laadun suojeleminen ja edistäminen kansainvälisessä kaupassa

19. korostaa, että laatujärjestelmien tunnustaminen on keskeisen tärkeää kansainvälisessä kaupassa. Niitä on käsiteltävä eri tavoin kuin yksityisiä merkkejä. Alkuperänimitykset liittyvät periaatteiltaan yhteisomistajuuteen ja yhteiseen perintöön ja poikkeavat yksityisomistajuudesta. Onkin toivottavaa, että maantieteellisten merkintöjen kansainvälistä suojelua vahvistetaan.

20. toistaa jatkona aiemmin antamilleen lausunnoille kehoksensa vahvistaa maantieteellisten merkintöjen tunnustamista ja niihin sovellettavaa kansainvälistä lainsäädäntöä. Siten voitaisiin luoda aidosti tehokas ja pysyvä kansainvälinen suojelumenetelmä laatujärjestelmille.

21. katsoo, että Euroopan unionin on tehostettava pyrkimyksiään parantaa alkuperänimitysten ja maantieteellisten merkintöjen suojaa WTO-neuvotteluissa ja Maailman henkisen omaisuuden järjestössä (WIPO).

22. suosittaa erityisesti:

a. laajentamaan teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia käsittelevän sopimuksen eli TRIPS-sopimuksen 23 artiklan soveltamisalaa kaikkiin maataloustuotteisiin

b. perustamaan kansainvälisen maantieteellisten merkintöjen luettelon.

c. tekemään EU:n ja sen ulkopuolisten maiden välillä kahdenvälisiä sopimuksia kaikkien suojattujen maantieteellisten merkintöjen (SMM) ja suojattujen alkuperänimitysten (SAN) vastavuoroiseksi tunnustamiseksi.

23. pohtii kuitenkin riskejä, joita saattaa aiheutua eräistä parhaillaan neuvoteltavista kahdenvälisistä sopimuksista, jotka liittyvät maantieteellisellä merkinnällä varustettujen tuotteiden vastavuoroiseen tunnustamiseen. On syytä varmistaa, ettei tällaisten sopimusten vuoksi eurooppalaisille markkinoille ilmesty unionin ulkopuolisista maista peräisin olevia tuotteita, joilla on maantieteellinen merkintä, mutta joiden vaatimus- ja valvontataso ei ole eurooppalaisten normien mukainen.

24. kehottaa konkreettisiin toimiin, joilla unionin alueella estetään sellaisten tuotteiden kaupan pitäminen tai vienti, joiden merkinnät eivät ole EU:n maataloustuotteiden laatua koskevan lainsäädännön mukaisia.

D. Maantieteellisten merkintöjen määritelmän selkiyttäminen ja vahvistaminen

25. pohtii, onko Euroopan komission asetusehdotuksessaan esittämä suojattujen alkuperänimitysten ja suojatun maantieteellisen merkinnän määrittelyjen muuttaminen hyvin perusteltua.

26. kehottaa Euroopan komissiota erityisesti varmistamaan, että tuotteiden jalostus- ja valmistusvaiheita koskevien viittausten poistaminen ei johda suojelun heikentymiseen tai väärinkäytöksiin.

27. pohtii myös tuoteluokkakohtaisten erityismääritelmien laatimisen mielekkyyttä ja korostaa, että tiettyjen tuoteluokkien mahdollisten erityispiirteiden huomioonottaminen ei saa vaarantaa maantieteellisten merkintöjen järjestelmän yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta unionin tasolla.

28. kehottaa Euroopan komissiota selkeyttämään menettelyä, jota se aikoo noudattaa delegoitujen säädösten osalta, ja suosittaa kuulemaan ennakolta kaikkia sidosryhmiä.

E. Vuoristoalueiden tuotteiden markkinointi ja eriyttäminen

29. toteaa, että vuoristoalueiden maataloustuotteet ovat kuluttajien mielissä voimakkaasti omaleimaisia ja edustavat enimmäkseen laajapohjaisia ja/tai perinteisiä tuotantojärjestelmiä. Tällaiset tuotteet edustavat vahvasti yhteistä hyvää ja ovat arvokkaita paikallistaloudelle.

30. muistuttaa, että Euroopan alueesta lähes 40 prosenttia on laajassa merkityksessä vuoristoalueita⁽¹⁾, niillä asuu 18 prosenttia maatalousväestöstä ja ne kattavat 15 prosenttia käyttökelpoisesta maatalousmaasta⁽²⁾. Lisäksi vuoristoalueiden osuus Euroopan unionin alueesta kasvaa laajentumisten myötä.⁽³⁾

31. katsoo, että vuoristoalueiden tuotteiden tunnustaminen ja niiden erityismerkinnät kuuluvat politiikkaan, joka on sisällytettävä viivytyksettä Euroopan unionin maataloustuotteiden yleiseen laatupolitiikkaan. Se on tehtävä johdonmukaisesti yhteisessä maatalouspolitiikassa vuoristoalueille annettu tunnustus huomioon ottaen.

32. katsoo, että vuoristoalueiden maataloustuottajien kyky nostaa tuotteidensa arvoa laatujärjestelmien avulla on ehdoton edellytys heidän toimintansa jatkumiselle, kun otetaan huomioon vuoristoalueiden muita alueita heikompi tuottavuus⁽⁴⁾. Ne tuottavat näin ollen suoria laadullisia etuja kuluttajalle.⁽⁵⁾

33. korostaa, että vuoristoalueiden tuotteet ovat erityislaatuisia sekä tuotantopaikan että tuotanto- ja jalostusmenetelmien vuoksi.⁽⁶⁾

⁽¹⁾ Nordregion laatima tutkimus *Mountain areas in Europe*, Euroopan komissio (aluepolitiikan pääosasto), 2004.

⁽²⁾ *Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union*, komission työasiakirja, joulukuu 2009.

⁽³⁾ *Europe's ecological Backbone: recognising the true value of our mountains*, syyskuu 2010, EEA nro 6/2010.

⁽⁴⁾ Epäsuotuisilla vuoristoalueilla sijaitsevien maatilojen tuottavuus on 28 prosenttia pienempi kuin vuoristoalueiden ulkopuolella sijaitsevilla epäsuotuisilla alueilla ja 40 prosenttia pienempi kuin muilla alueilla. *Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union*, komission työasiakirja, joulukuu 2009.

⁽⁵⁾ *La composante milieu physique dans l'effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord* (Ympäristötekijät erityisominaisuuksien taustatekijänä juustontuotannossa: esimerkkejä Pohjois-Alppien juustoista), Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin. Ranskan maataloustieteellisen tutkimuslaitoksen (INRA) ympäristöjulkaisu nro 40, kesäkuu 2000, <http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>.

⁽⁶⁾ *Produits agroalimentaires de montagne en Europe: résultats, conclusions et réalisations concrètes du projet* (Euroopan vuoristoalueiden maataloustuotteet: hankkeen tulokset, päätelmät ja konkreettiset toteuttamistoimet), marraskuu 2004, s. 7 ja 17.

34. katsoo, että termin "vuoristoalueen maataloustuote" suojaaminen antaisi mahdollisuuden suojella entistä paremmin vuoristoalueiden tuotteita (viljely- ja karjaloustuotteet sekä niiden maataloilla tapahtuva jalostus) ja nostaa niiden arvoa suhteellisen vähäisin kustannuksin siten, että kaikissa jäsenvaltioissa edistetään tällaisten tuotteiden arvon lisäämiseen soveltuvan markkinalohkon syntyä. Tämä varmistaisi myös vuoristoalueiden perinteiden, kulttuurin ja perinnön säilymisen ja kehittymisen sekä vahvistaisi tuotanto- ja jalostusrakenteiden juurtumista alueille.

35. toteaa myös, että mainitun kaltainen suojele "vuoristoalueen maataloustuote" -nimikkeen muodossa vaikuttaisi pyysyvästi talouskehitykseen, aluesuunnitteluun ja ympäristönsuojeluun. Nämä kysymykset ovat erittäin tärkeitä alueilla, joilla maan viljelykäytöstä poistamiseen liittyy ympäristön tilan heikkeneminen, luonnonkatastrofien riskin kasvaminen sekä yhteiskunta-, talous- ja kulttuurisen rakenteen köyhtyminen.

36. katsoo, että on vaikeaa kerätä lukuja vuoristoalueiden tuotteiden eurooppalaisista markkinoista, mikäli termiä ei ole määritelty unionin tasolla. Eräillä tuotealoilla on kuitenkin voitu havaita aidosti myönteistä vaikutusta, kun toimijoille on tarjottu mahdollisuus nostaa tuotteiden arvoa erityisellä tavalla. Esimerkkinä tästä on Ranskan Massif Central -ylängön maitoala.⁽⁷⁾

37. muistuttaa, että se on jo useaan kertaan ilmaissut näkemyksensä, jonka mukaan tulisi ottaa käyttöön vuoristoalueiden maataloustuotteita koskevia vapaaehtoisia varattuja nimityksiä, ja toistaa tässä lausunnossaan kehotuksen ottaa vuoristoalueiden maataloustuotteet viipymättä huomioon Euroopan unionin seuraavassa laatupolitiikassa.

38. korostaa uudelleen, että alueilla tulisi olla merkittävä rooli määriteltäessä vuoristoalueiden tuotteita koskevia nimityksiä ja tuettaessa uusien tuotealojen luontia maaseudun alueellisesti kehityspolitiikan puitteissa.

⁽⁷⁾ Juuri markkinoille tulleen uuden vuoristomaitomerkin pitäisi kattaa 3–4 miljoonaa litraa maitoa eli kolmannes Massif Central -ylängön maidontuotannosta (<http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334,183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html>). Sveitsistä saadut kokemukset osoittavat, että arvonnäkö voi olla jopa 30 prosenttia tavalliseen maitoon verrattuna (Revue Montagna, heinäkuu 2010). Vuoristomaidon osuus Euroopassa tuotetusta maidosta on 11,5 prosenttia ja sen osuus maidonkulutuksesta on viidennes tai kuudennes. Tuotantokustannukset ovat 12 prosenttia suuremmat tasangon tuotantokustannuksiin verrattuna ja työstä saatava korvaus on alle 10 000 EUR/vuosityöyksikkö. Tuet kompensoivat näistä haitoista vain 34 prosenttia. "Le lait de montagne européen: un symbole menacé", Institut de l'élevage-CNIEL, toukokuu 2009, s. 7.

F. Lyhyiden markkinointikanavien ja suoramyynnin edistäminen

39. katsoo äskettäin annetun, lähiruokajärjestelmiä käsitelleen lausuntonsa⁽⁸⁾ tapaan, että lyhyiden markkinointikanavien ja suoramyynnin edistäminen on ratkaisevan tärkeää. Komitea muistuttaa, että edellä mainitussa lausunnossa ”lähiruokajärjestelmä” määritellään seuraavien neljän tekijän yhdistelmäksi: lyhyt markkinointiketju; lyhyt fyysinen matka tuotantopaikan ja kulutuspaikan välillä; toimintatapa, jossa otetaan huomioon myös kuljetus, jakelu, jätteiden käsittely, uusiutuva energia, markkinointi, myynninedistäminen ja laaduntarkkailu; toimintatapa, jonka tulee olla alue- ja paikallistasolla hallinnoitava. Komitea painottaa, että lyhyet markkinointikanavat mahdollistavat maataloustuotannon palauttamisen ja juurruttamisen alkuperä-alueelleen, sillä ne edistävät tuotteiden kuluttamista paikallis-markkinoilla. Lyhyet markkinointikanavat edistävät maataloustoiminnan tasapuolista jakautumista koko yhteisön alueella, ja niillä on myös myönteinen vaikutus ympäristöön, mikäli valvotaan, että kyseinen tuotanto sopii asianomaisten alueiden luonnolliseen tuotantokapasiteettiin.

40. korostaa myös lyhyiden markkinointikanavien taloudellisia etuja, koska ne voivat antaa määrättyille tuottajille mahdollisuuden kasvattaa tulojaan hyödyntämällä liian pitkän tuotantoketjun marginaaleja. Tällaisilla tuottajilla ei yleensä ole mitään mahdollisuuksia selvittää elintarvikealan tuotantoketjujen kaupankäyntisäännöistä ja markkinoille saattamista koskevista ehdoista, koska kaupallinen voima on niissä ankarasti keskittynyt.

41. tähdentää lyhyiden markkinointikanavien edistämisen osalta, että

- a. tarkoituksena on erityisesti lähentää joko jalostettujen tai jalostamattomien elintarvikkeiden tuotanto- ja kulutuspaikkoja ja edistää siten maantieteellisesti mahdollisimman lyhyitä tuotanto-, jalostus- ja myyntiketjuja. Näin voitaisiin myös vähentää turhan pitkien ja monimutkaisten toimitusketjujen aiheuttamia tarpeettomia kasvihuonekaasupäästöjä.
- b. pientuottajien suoramyyntijärjestelmät paikallismarkkinoilla ovat osa lyhyitä markkinointikanavia ja ne on sisällytettävä täysipainoisesti Euroopan unionin yleiseen maataloustuotantoa koskevaan politiikkaan. Lyhyet markkinointikanavat antavat mahdollisuuden luoda voimakkaan siteen tuottajan ja kuluttajan välille. Niiden avulla voidaan myös entistä helpommin varmistaa tuotteiden jäljitettävyyttä ja vahvistaa kuluttajan luottamusta käyttämänsä tuotteen alkuperään.
- c. lyhyiden markkinointikanavien periaate ei tarkoita ainoastaan tuottajien ja kuluttajien väliportaiden vähentämistä. Sen tarkoituksena on ennen kaikkea vauhdittaa paikallista ja alueellista elintarviketuotantoa. Lyhyisiin markkinointikanaviin

kuuluvat paikalliset tuottajat, jalostajat ja jakelijat, jotka ovat suorasti ja epäsuorasti maaseutualueiden dynaamisuuden osatekijöitä.

- d. tähän lähestymistapaan liittyy olennaisesti lisäarvon aiempaa tasapuolisempi jakautuminen koko tuotantoketjussa, mikä antaa ensisijaisesti tuottajille mahdollisuuden hyötyä tästä lisäarvosta.

42. katsoo, että lähiruokajärjestelmien kehittämiseen kuuluu eurooppalaisen tunnuksen luominen ja yhteisen maatalouspolitiikan toiseen pilariin sisältyvien välineiden kehittäminen, jotta voidaan kannustaa tuottajia hyödyntämään tätä lähestymistapaa.

43. kehottaa komissiota tekemään ehdotuksia uuden tunnuksen luomiseksi lähiruokajärjestelmään kuuluville paikallisille tuotteille ja niiden oman identiteetin määrittelemiseksi. Nämä tiedot täydentävät asetusta unionin maataloustuotteiden laatupolitiikasta.

44. tukee varauksetta komission aloitteita, joilla laajennettaisiin ”tuotantopaikan” pakollista merkintää tuotteissa, ja kannustaa luomaan samankaltaisia pakollisia merkintöjä koskevia aloitteita myös ravintola-alaa varten.

45. korostaa, että tällainen uusi tunnus voisi olla ratkaisu tuhansille Euroopan alueilla perinteisen tuotannon parissa toimiville tuottajille, joilla ei välttämättä ole kiinnostusta maantieteellisten merkintöjen anomiseen.

46. haluaa lisäksi kiinnittää Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston huomiota tarpeeseen mukauttaa julkisia hankintoja koskevia sääntöjä, jotta viranomaiset voisivat hankkia paikallisia maataloustuotteita nykyistä helpommin. Direktiivin (EY) N:o 2004/18/EY 26 artiklassa mainitaan hankintaviranomaisten mahdollisuus sisällyttää tarjouspyyntöasiakirjoihin yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä näkökohtia.

47. kehottaa muuttamaan direktiivin 2004/18/EY 53 artiklaa, jotta erityisesti lähietäisyyteen ja/tai tavarankuljetuksesta aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen liittyvät kriteerit voitaisiin ottaa huomioon.

48. korostaa, että alueet voisivat hallinnoida edellä mainittua uutta lyhyitä markkinointikanavia koskevaa tunnusta, koska ne pystyvät hahmottamaan tuotteiden paikallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä. Alueet ovat myös ensisijainen kumppani tällaisten tuotteiden myynninedistämisessä unionin rahastojen ohella.

⁽⁸⁾ Alueiden komitean suuntaa-antava lausunto aiheesta ”Lähiruokajärjestelmät”, hyväksytty täystistunnossa 27. tammikuuta 2011, esittelijä: Lenie Dwarhuis-van de Beek (NL, ALDE), Zuid-Hollandin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen.

G. Aitojen perinteisten tuotteiden edistäminen ja kehittäminen

49. toteaa, että aitojen perinteisten tuotteiden järjestelmä antaa mahdollisuuden säilyttää tiettyjä perinteisiä maataloustuotteita ja kehittää niitä. Olennainen osa aitojen perinteisten tuotteiden arvosta on peräisin tuottajalta, toisin kuin useimpien nykyajan maataloustuotteiden tapauksessa. Tällaiset tuotteet varmistavat siis osaltaan maataloustuotteiden tarjonnan monipuolisuuden ja edistävät eurooppalaisen ruokaperinteen rikkautta.

50. katsoo, että olisi hyödyllistä laatia Euroopan unionin tasolla luettelo kaikista tuotteista, jotka kuuluvat perinteiseen eurooppalaiseen ruoanlaittotaiteeseen. Siten voitaisiin luoda perusta aitojen perinteisten tuotteiden tunnustamiselle. Lisäksi tämä lähestymistapa olisi johdonmukainen Unescon kansainvälisellä tasolla käynnistämisen aloitteen kanssa ja sen avulla voitaisiin yleistää eräitä samankaltaisia, useissa jäsenvaltioissa toteutettuja menettelyjä.

H. Muuntogeenisten organismien jättäminen laatutuotteiden ulkopuolelle

51. suositaa aiemmin antamiensa lausuntojen tavoin jättämään muuntogeeniset organismit virallisten laatumerkintöjen ulkopuolelle. Jäsenvaltiot voisivat toteuttaa tämän asteittain kohdullisissa viiden vuoden enimmäisajassa, jotta tuottajat saisivat mahdollisuuden ryhtyä tarvittaviin teknisiin toimenpiteisiin. Tämä ajanjakson kuluessa voitaisiin ottaa käyttöön vaihtoehtoisia toimitusketjuja, joiden ansiosta voitaisiin korvata muuntogeenisten organismien käyttö raaka-aineissa ja erityisesti eläinten ruokinnassa.

52. pitää erittäin tärkeänä, että muuntogeenisten organismien käyttö kielletään kaikissa virallisen laatumerkinnän saaneiden tuotteiden valmistusvaiheissa. Kiellon avulla voitaisiin varmistaa perinteisten tuotantomenetelmien ja laatuajajärjestelmiin liittyvien erityispiirteiden pysyvyys.

53. katsoo lisäksi, että muuntogeenisten organismien kieltäminen tuote-eritelmissä on lyhyellä aikavälillä ehdoton edellytys laatuajajärjestelmien avoimuuden ja uskottavuuden säilyttämiseksi kuluttajien silmissä.

54. korostaa, että virallisten laatumerkintöjen vaatimuseritelmien muuttaminen on yhä kiireellisempää, koska kehitteillä on laatuajajärjestelmän ulkopuolisia yksityisiä hankkeita, joiden tarkoituksena on taata, että tuotteissa ei ole hyödynnetty muuntogeenisiä organismeja.

55. painottaa myös, että ei-muuntogeenisiksi varmennettujen ja virallisen laatumerkinnän saaneiden tuotteiden markkinoiden kehittyminen tarjoaa tuottajille mahdollisuuden, koska eurooppalaisten kuluttajien vaatimukset ovat tällä alalla erittäin painokkaita.

56. katsoo, että kuluttajat arvostaisivat virallisen laatumerkinnän saavia ei-muuntogeenisiä tuotteita sekä luonnonmukaisesti tuotettuja maataloustuotteita korkealle. Tämä arvonto varmistaa tuottavien markkinoiden jatkuvuuden ja korvaa mahdolliset lisäkustannukset, joita tuottajille voi lyhyellä aikavälillä koitua.

57. korostaa, että sen lisäksi, että muuntogeeniset organismit suljetaan virallisen laatumerkinnän saaneiden tuotteiden ulkopuolelle, Euroopan unionin tasolla on luotava tehokas strategia ei-muuntogeenisen kasviproteiinin tuottamiseksi ja hankkimiseksi. Tällainen strategia on välttämätön ei-muuntogeenisten organismien johdonmukaiselle kehittämiselle Euroopassa. Siihen liittyy merkittävä mahdollisuus kehittää valkuaiskasveja, joiden viljelyyn liittyvät edut ja ekologinen hyöty ovat laajalti tunnustettuja. Ei-muuntogeenisten valkuaiskasvien kehittämisstrategia on toteutettava yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa ottamalla käyttöön erityisiä maatalouden ympäristötukia.

58. suositaa tutkimaan ei-muuntogeenisten proteiinipitoisten kasvien (herneet, härkäpavut) kehittämistä, koska ne näyttävät olevan parhaita vaihtoehtoja⁽⁹⁾, kun halutaan tuottaa ei-muuntogeenisiä valkuaiskasveja.

59. katsoo, että lisäkustannukset, joita aiheutuu muuntogeenisten tuotteiden sulkemisesta laatumerkintäjärjestelmien ulkopuolelle, voidaan minimoida toteuttamalla toimet asteittain viiden vuoden aikana. Lisäksi se toteaa, että vaikka nämä lisäkustannukset heijastuvat koko toimitusketjuun, ne ovat kuluttajan kannalta hyvin vähäisiä eli joitakin eurosenttejä kilolta.⁽¹⁰⁾ Lopuksi komitea katsoo, että ei-muuntogeenisten valkuaisainepitoisten kasvien tuotannon ympäristöhyödyt korvaavat lisäkustannukset kokonaisuudessaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.⁽¹¹⁾

60. korostaa tarvetta merkitä laatutuotteet, joiden tuotannossa on käytetty muuntogeenisestä rehusta johdettuja raaka-aineita (lihaa, muna, maitoa jne.), jotta voitaisiin estää eräänlainen epäreilu kilpailu EU:ssa tuotettujen ei-muuntogeenisten tuotteiden ja kansainvälisillä markkinoilla tuotettujen muuntogeenisten tuotteiden välillä.

⁽⁹⁾ Nykyisin näitä kasveja tuotetaan pääasiassa Ranskassa (herne) ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa (härkäpapu).

⁽¹⁰⁾ Milanesi J: *Quel avenir pour les filières animales "sans OGM" en France? Illustration par le poulet Label Rouge.* (Mikä on "ei-muuntogeenisen" eläintuotannon tulevaisuus Ranskassa? Esimerkki Label Rouge -kanojen tuotannosta), kolmannet yhteiskuntatieteiden tutkimuspäivät, INRA SFER CIRAD, 09.–11. joulukuuta 2009, Montpellier, Ranska. <http://www.sfer.asso.fr/content/download/2981/27271/version/1/file/B3+-+Milanesi.pdf>.

⁽¹¹⁾ *La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?* (Palkokasvien viljelyn ympäristöedut proteiinituotantoa koskevassa suunnitelmassa), Ranskan kestävä kehitys käsittelevän ministeriön yksikkö, 2009. http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf.

I. Tuotannon hallinta

61. katsoo, että laadukkaiden maataloustuotteiden tarjonnan sääntely ja hallinta on maatalouspolitiikan suurimpia haasteita. ⁽¹²⁾ Vaikka laatujärjestelmät välttyisivätkin markkinasääntelyltä, myös ne ovat alttiita markkinoiden riskeille.

62. katsoo, että laatujärjestelmien kehittäminen ja ylläpito kuuluu erottamattomana osana tarjonnan hallintaa koskevaan yhteisesti sovittuun politiikkaan. Tuottavuuden ja/tai tuotantomäärien lisääminen jollain tietyllä alueella on useimmiten riskitiedassa ympäristön kunnioittamisen sekä tuotteen laadun ja ominaispiirteiden säilyttämisen kanssa.

63. toteaa myös, että tuotannonhallinnan puuttuessa myy-tyjen tuotteiden määrän hallitsematon nousu voi joissakin tapauksissa johtaa tuottajille maksettujen hintojen merkittävään alentumiseen, mikä saa tuottajien kiinnostuksen kyseisiä tuotteita kohtaan lopahtamaan. Lisäksi erityisistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla tuottajat eivät voi kompensoida laatutuotteiden hinnan alentumista tuotantomäärää lisäämällä. Jos he eivät kykene sopeutumaan, he voivat joutua lopettamaan toimintansa.

64. katsoo näin ollen, että maatalousalan laatujärjestelmien yhteydessä on hylättävä ajatus pelkästään hintoihin pohjautuvasta kilpailusta ja että laatujärjestelmän vakiinnuttaminen ei voi perustua tuotantomäärien kasvuun, vaan sen on perustuttava tuotteen ominaislaatuun, joka oikeuttaa perimään tuotteesta korkeampaa hintaa, jonka kuluttaja puolestaan suostuu maksamaan.

65. kehottaakin aiemmin antamiensa lausuntojen tapaan ottaa käyttöön tuotannonhallinnan välineitä eriytettyille laatutuotteille ja suosittelee, että Euroopan komissio ehdottaisi erityisvälineitä tällaisten markkinoiden hallintaan.

J. Tiedotuksen parantaminen ja laatujärjestelmien kehittäminen

66. katsoo, että kuluttajat vaikuttavat osaltaan maataloustuotannon uudelleensijoittamiseen ja vakiintumiseen, koska he ta-kaavat sille tuoton.

67. toteaa, että on erittäin tärkeää vahvistaa tuotanto-olosuhteita koskevaa viestintää, jotta annetaan kuluttajalle mahdollisuus saada tietoa laatujärjestelmien eduista. Kuluttajille on

annettava tarvittavat keinot, jotta he voivat tunnistaa neljä vi-rallista eurooppalaista tunnusta ja erottaa ne maantieteellisiin nimiin liitetystä yksityisten yritysten merkeistä.

68. katsoo, että toimijoiden on yleisesti ja järjestelmällisesti ryhdyttävä käyttämään maatalouden laatutuotteiden merkitsemi-ssä neuvoston tai komission säätämiä graafisia symboleita ja että kuluttajille on tiedotettava nykyistä paremmin kyseisten symbolien merkityksestä ja tärkeydestä.

69. kehottaa ottamaan yhteisessä maatalouspolitiikassa käyt-töön soveltuvat välineet laatujärjestelmien vahvistamiseksi, edis-tämiseksi ja kehittämiseksi.

70. kehottaa erityisesti hyväksymään yhteisen maatalouspoli-tiikan toiseen pilariin kuuluvat toimenpiteet, joiden tarkoituk-sena on korvata maatalousrahaston nykyiset toimet tai parantaa niitä laatujärjestelmien tukemiseksi ja edistämiseksi seuraavin tavoin:

- a. Otetaan aiempaa paremmin huomioon laatutuotteisiin liitty-vät tuottajien velvoitteet.
- b. Täydennetään tuottajaryhmille suunnattuja tukia sertifiointiin, valvontaan, markkinointiin ja ennakkotutkimuksiin liit-tyvissä vaiheissa.
- c. Tutkitaan mahdollisuutta rahoittaa suojattuja alkuperänimi-tyksiä tai suojattuja maantieteellisiä merkintöjä väliaikaisesti.
- d. Tarkastellaan mahdollisuutta rahoittaa useisiin suojattuihin alkuperänimityksiin ja maantieteellisiin merkintöihin liittyviä yhteistoimia ja hakea valtiollisen ja aluetason yhteisrahoi-tusta.

K. Laatu- ja ympäristöpolitiikan toteuttamisen yksinkertaistaminen ja ke-hittäminen

71. muistuttaa, että EU:n toimet maataloustuotteiden laadun alalla ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa tuotteille tehokas suoja ja antaa kuluttajille luotettavaa tietoa.

72. on tyytyväinen Euroopan komission ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on uudistaa sääntöjä ja vähentää tuottajia kos-kevia, etenkin tuotteiden rekisteröintiin liittyviä hallinnollisia rasitteita.

⁽¹²⁾ Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges, *Quelle légitimité à des mé-canismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégée?* (Ovatko tarjonnansääntelymekanismit perusteltuja suojatun maan-tieteellisen alkuperän merkintöjen yhteydessä?) *Économie rurale*, N°277–278, 2003, s. 123–134. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ecoru_0013-0559_2003_num_277_1_5441.

73. suhtautuu myönteisesti myös tuottajaryhmien roolin ja vastuiden tunnustamiseen maantieteellisten merkintöjen hallinnoinnissa.

74. hyväksyy komission ehdotuksen, jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa aitoihin perinteisiin tuotteisiin sovellettavaa järjestelmää ja kohdentaa se paremmin.

Bryssel 12. toukokuuta 2011

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Mercedes BRESSO

Alueiden komitean oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”Maitoalan asiakirjapaketti”

(2011/C 192/07)

ALUEIDEN KOMITEA

- muistuttaa, että maidontuotannolla on Euroopan unionissa suuri merkitys. Se on monilla alueilla ja monissa jäsenvaltioissa alueellisen talouden ja maatalouden jalostusarvon tukipilareita. Maidontuotannolla on tärkeitä ekologisia tehtäviä, se vaikuttaa pysyvästi kulttuurimaisemaan, ja se on merkittävä työnantaja maaseutualueilla.
- katsoo, että uudistusprosessissa on otettava huomioon lypsykarjan pidon ja meijerialan alueelliset ja rakenteelliset erot. Monilla alueilla maitoa tuottavat lähinnä pienet ja keskiuuret perheyrietykset, kun taas toisten alueiden maidontuotantorakenteelle ovat tunnusomaisia suuret maatalousyrietykset. Maitoalan uudistukset eivät saa vaarantaa näitä rakenteita, eivätkä varsinkaan sellaisia rakenteita, jotka edistävät kestävää kasvua.
- tukee komission aloitetta ottaa EU:ssa käyttöön tietyt yhtenäiset säännöt maidontuottajaorganisaatioita varten, jotta maidontuottajilla on kaikilla alueilla mahdollisuus muodostaa yhteenliittymiä – myös yli valtionrajojen.
- pitää näin ollen asianmukaisena, että jäsenvaltiot voivat jatkossakin hyväksyä maitoalan tuottajaorganisaatioita ja niiden liittoja oman lainsäädäntönsä mukaisesti tiettyjä unionin säännösten vaatimuksia noudattaen.
- on tyytyväinen komission ehdotukseen sallia toimialakohtaiset organisaatiot maito- ja maitotuotealalla. Tällä tavoin on tarkoitus antaa tärkeitä virikkeitä tutkimus- ja kehitystoimintaan, luonnonmukaisen tuotannon edistämiseen ja myynninedistämiseen.
- toteaa, että luotettava ja toimiva suojaverkko, jolla voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti epätavomaiseen markkinatilanteeseen ja hintojen muutoksiin, on välttämätön edellytys tulevaisuuteen suuntautuneelle maidontuotannolle EU:ssa.

Esittelijä	Emilia MÜLLER (DE, PPE), Baijerin osavaltion liittovaltio- ja Eurooppa-asiain ministeri
Viiteasiakirjat	Euroopan komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Markkinatilanteen kehitys ja sen vaikutukset maitokiintiöjärjestelmän sujuvan asteittaisen poistamisen edellytyksiin
	KOM(2010) 727 lopullinen
	Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 muuttamisesta maito- ja maitotuotealan sopimussuhteiden osalta
	KOM(2010) 728 lopullinen

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Maitoalan poliittinen kehitys ja alueellinen merkitys

1. toteaa, että maitoalalla on meneillään yksi EU:n voimakkaimpia liberalisointeja. Sisäisen tukitason laskeminen, suorien tukien ja lypsylehmäpalkkion irrottaminen tuotannosta, rajasuojan asteittainen poistaminen ja maitokiintiöjärjestelmän suunniteltu lakkauttaminen vuonna 2015 asettavat maidontuottajille ja meijereille suuria haasteita.

2. odottaa maitomarkkinoiden vapauttamisen lisäävän hintojen epävakautta ja näin ollen aiheuttavan suurta epävarmuutta maidontuottajien yritystoiminnan suunnittelussa.

3. korostaa tarvetta hillitä spekulointia maatalousalan maailmanmarkkinoilla ja painottaa Euroopan unionin ulkomaankauppapolitiikan roolia tässä yhteydessä. Komitea muistuttaa, että uuden YMP:n on määrä perustua elintarvikeriippumattomuuden periaatteeseen ja että kysymys unionin markkinoiden avaamisesta halvemmille tuontituotteille olisi kytkettävä keskusteluun unionin markkinoiden sääntelyä koskevista ehdotuksista.

4. olettaa, että toisaalta markkinoiden avaaminen ja tuotantomäärien vapauttaminen antavat mahdollisuuden reagoida markkinasignaaleihin nykyistä paremmin ja hyödyntää olemassa olevaa kysyntäpotentiaalia.

5. muistuttaa, että maidontuotannolla on Euroopan unionissa suuri merkitys. Se on monilla alueilla ja monissa jäsenvaltioissa alueellisen talouden ja maatalouden jalostusarvon tukipilareita. Maidontuotannolla on tärkeitä ekologisia tehtäviä, se vaikuttaa pysyvästi kulttuurimaisemaan, ja se on merkittävä työnantaja maaseutualueilla.

6. korostaa, että maitomarkkinoiden vapauttaminen ei saa heikentää ruokaturvaa sisämarkkinoilla tai muuttaa perusteettomasti tähänastisia kuluttajatottumuksia. Se ei saa myöskään

johtaa tuotannon ja kulutuksen uusiin markkinavääristymiin jäsenvaltioiden sisällä tai niiden välillä, pohjoisen ja etelän välillä, idän ja lännen välillä tai suhteessa kolmansiin maihin.

7. katsoo, että uudistusprosessissa on otettava huomioon lypsykarjan pidon ja meijerialan alueelliset ja rakenteelliset erot. Monilla alueilla maitoa tuottavat lähinnä pienet ja keskisuuret perheyrietykset, kun taas toisten alueiden maidontuotantorakenteelle ovat tunnusomaisia suuret maatalousyritykset. Maitoalan uudistukset eivät saa vaarantaa näitä rakenteita, eivätkä varsinkaan sellaisia rakenteita, jotka edistävät kestävää kasvua.

8. katsoo, että myös meijerialan erilaiset rakenteet on otettava huomioon, sillä meijereiden monipuolinen tuotanto ulottuu alueellisista erikoisuuksista innovatiivisiin markkinoille tarkoitettuihin tuotteisiin ja näin ollen niillä on tärkeä vaikutus laadukkaiden, turvallisten ja terveellisten maitotuotteiden saatavuuteen Euroopan unionissa.

9. odottaa, että maidontuotanto keskittyy maitokiintiöjärjestelmän lakkauttamisen myötä nykyistä enemmän suotuisiin tuotantopaikkoihin. Tämä asettaa suuria haasteita alueille, joita tuotannon siirtymät koskevat.

10. toteaa, että maidontuotannolle ja -jalostukselle ovat tunnusomaisia erityisesti suuret investointikustannukset ja työvoimavaltaiset tuotanto- ja jalostusprosessit. Tämän vuoksi syklit ovat pitkiä ja alalla tarvitaan suunnitteluvarmuutta.

11. muistuttaa, että maidontuottajat kiinnittävät aiempaa enemmän huomiota markkinasignaaleihin ja suuntaavat yritystoimintaansa niiden mukaisesti. Suuret ponnistelut ovat kuitenkin edelleen välttämättömiä, jotta tuottajat selviytyvät vapauteilla maitomarkkinoilla.

12. kannustaa EU:ta ja jäsenvaltioiden viranomaisia tukemaan aktiivisesti Euroopan koulumaito-ohjelmaa sen ravitsemuksellisen annin vuoksi ja lasten terveellisten ruokailutottumusten edistämiseksi.

Haasteet vapautetuilla maitomarkkinoilla

13. odottaa kokonaisuudistusta, joka järkeistää maidon ja maitotuotteiden markkinat ja luo avoimen ympäristön, jossa ovat voimassa tasavertaisten markkinatoimijoiden yhdessä hyväksymät säännöt.

14. katsoo, että hintojen epävakauden lisääntyminen on alueiden maidontuotannon suurimpia haasteita. Maksuvalmiuden turvaamisella ja markkinakriisien voittamisella on maidontuottajille keskeinen merkitys, koska tuotanto on jatkuvaa ja tuotantokylit ovat pitkiä.

15. pitääkin toimenpiteitä ja mahdollisuuksia tuloriskien rajoittamiseksi tärkeänä osana maitoalan uudistamista. Maidontuottajille on voitava taata riittävä suunnitteluvarmuus toimialakohtaisin, alueellisin ja yhteisöllisin riskinhallintajärjestelmin. Tässä yhteydessä jalostussektoria palvelevat mekanismit hintojen takaamiseksi voivat olla yhtä tärkeitä kuin toimialojen tai tuotajayhteisöjen mahdollisuudet tasata riskejä.

16. toteaa, että innovointi ja tutkimus ovat ratkaisevia tekijöitä alan suotuisan ja kestäväen kehityksen kannalta, mutta korostaa tässä yhteydessä tarvetta tarjota kuluttajille luotettavaa tietoa.

17. on vakuuttunut siitä, että markkinoiden avaaminen ja tuotannon vapauttaminen voi tarjota vientimahdollisuuksia sekä EU:n ulkopuolisten markkinoiden tarpeisiin mukautetuille tuotteille että alueellisille erikoisuuksille ja laatutuotteille.

18. odottaa, että mahdollisuuksien hyödyntäminen vaatii paljon panostusta ja että maitoalaa ja EU:n alueiden maidontuotannolle tunnusomaisia pk-yrityksiä tuetaan tältä osin ja myös paikallisten arvoketjujen luomisessa nykyistä voimakkaammin.

19. korostaa, että maitomarkkinoiden vapauttaminen ja viennin tukeminen saattavat laukaista myös hallitsemattomia kehityskulkuja ja muuttaa tähänastista markkinatasapainoa. Komitea kehottaa siksi Euroopan komissiota tarkastelemaan, mitä seurauksia markkinoiden avaamisella ja maitomarkkinoiden vapauttamisella on tuotanto- ja toimitusketjuille ja mitä mahdollisia muutoksia tästä aiheutuu EU:n sisäisessä kulutuksessa.

Markkinakehitys

20. ottaa huomioon maitomarkkinoita käsittelevän komission kertomuksen, jossa valotetaan maailmanlaajuisen markkinakehityksen voimakasta vaikutusta Euroopan maitoalaan ja

osoitetaan, miten tärkeitä vuonna 2009 toteutetut markkinatoimenpiteet (interventio, yksityinen varastointi ja vientituet) olivat, jotta maidon hinta saatiin vakiintumaan alhaiselle tasolle.

21. tiedostaa, että maidon epätavanomaisen korkea hinta vuonna 2007 johtui maailmanlaajuisen tarjonnan niukkuudesta ja vilkkaasta kysynnästä.

22. toteaa, että vuoden 2009 maitomarkkinakriisiin, jolloin hinnat olivat Euroopassa historiallisen alhaiset, vaikuttivat muun muassa maailman talouskriisistä johtunut heikko vientikysyntä ja maidon yltärinta. Komitea pitäisi kuitenkin tervetulleena, että Euroopan komissio tutkisi maidon vähittäismyyntihintaan vaikuttavia tekijöitä.

23. korostaa, ettei maitomarkkinakriisi ole vaikuttanut kaikkiin alueisiin yhtä voimakkaasti. Se vaaransi kuitenkin kaikkialla Euroopassa erityisesti investointeja tehneiden maidontuottajayritysten toimeentulon.

24. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan maitotoimitukset kasvavat EU:ssa edelleen. Jalostus painottuu nykyistä enemmän ennen kaikkea juusto- ja tuoremaidotuotelaostukseen, ja näiden tuotteiden myyntiin tarjoutuu mahdollisuuksia sekä Euroopan unionissa että vientimarkkinoilla.

25. toteaa, että muutamissa jäsenvaltioissa maidosta saatavat tuotot ovat melko hyviä eivätkä kansalliset maitokiintiöt ole enää sitovia. Näillä alueilla myönteisiin markkinasignaaleihin reagoidaan entistä voimakkaammin.

26. yhtyy komission käsitykseen, että maailmanlaajuisilla tuotemarkkinoilla on suuri vaikutus EU:n hintoihin ja markkinakehitykseen ja että EU:n markkinoiden valmius käyttää interventiovarastoista luovutettuja tuotteita on tärkeää markkinoiden vakauden kannalta nimenomaan vientisuuntautuneiden tuotesegmenttien osalta. Komitea odottaa kuitenkin komissiolta ehdotuksia uusiksi toimenpiteiksi, jotka hyödyttäisivät unionin kaikkia alueita.

27. muistuttaa, että maitomarkkinakriisin vallitessa interventiovarastoihin ostettiin vain 4,5 prosenttia voin tuotannosta ja 27,4 prosenttia rasvattoman maitojauheen tuotannosta ja vientitukien avulla myytiin muun muassa noin 262 miljoonaa kiloa juustoa, noin 559 miljoonaa kiloa täysmaidotauhetta ja vajaat 133 miljoonaa kiloa voita.

Maidontuottajien markkina-aseman vahvistaminen ja kilpailukysymykset

28. on tyytyväinen maitoalan korkean tason asiantuntijaryhmän suosituksiin, jotka koskevat maitoalan keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteiden selvittämistä sekä EU:n jäsenvaltioiden arvoketjujen organisaation ja rakenteen kattavaa kartoitusta.

29. vahvistaa asiantuntijaryhmän päätelmät maidontuottajien organisoitumisen ja maidonjalostusrakenteiden eroavuuksista ja alueellisista erityispiirteistä.

30. toteaa, että tuottajat tarjoavat yli puolet EU:ssa tuotetusta maidosta jalostusosuuskunnille markkinoitavaksi.

31. toteaa, että monilla EU:n alueilla yksityiset meijerit ja osuusmeijerit tukevat alueellista maidontuotantoa, pyrkivät tulevaisuuden markkinoille ja kehittävät menestyksekkäästi markkinälähtöisiä ja innovatiivisia tuotteita.

32. kannattaa maitoalan korkean tason asiantuntijaryhmän näkemyksiä siitä, että maidontuottajien kilpailuasemaa on tarkasteltava ja vahvistettava markkinoiden liberalisoinnin edetessä.

33. muistuttaa tässä yhteydessä, että maidontuotanto on hyvin eri tavoin organisoitunutta eri alueilla. Toisilla alueilla markkinoita hallitsevat suuryritykset, toisilla taas keskiuuret yksityisyrietykset ja osuusmeijerit täydentävät toisiaan. Muutamilla alueilla tarjontapuolen rakenteissa on kuitenkin parantamisen varaa.

34. pitää komission ehdotusta maidontoimitussopimusten käytön edistämisestä realistisena keinona lisätä maidontuottajien suunnitteluvarmuutta ja antaa niille selkeä kuva tilanteesta omien maitotoimitustensa osalta.

35. toteaa, ettei toimitussopimusten laatimista koskeva velvoite saa aiheuttaa häiriöitä sisämarkkinoilla tai vääristää rajatylittävien maitotoimitusten markkinoita.

36. kehottaakin komissiota huolehtimaan tarkasti siitä, että sopimukset neuvotellaan täysin vapaasti ja EU:n kilpailusääntöjä noudattaen.

37. korostaa etuja, joita hyväksytyt maidontuottajaorganisaatiot tarjoavat tuottajille ja myös jalostajille nimenomaan maidon yhteismarkkinoinnin ja maitotoimituksista käytävien sopimusneuvottelujen yhteydessä.

38. toteaa arvoketjun olevan epätasapainossa etenkin siellä, missä maidontuottajat eivät voi organisoida saattaakseen tuotamansa maidon markkinoille.

39. korostaa tarvetta vahvistaa tarjoajien asemaa arvoketjussa ennen kaikkea maitomarkkinoilla, joilla hinnanmuodostukseen eivät vaikuta valtion sääntelytoimet.

40. tukee komission aloitetta ottaa EU:ssa käyttöön tietyt yhtenäiset säännöt maidontuottajaorganisaatioita varten, jotta maidontuottajilla on kaikilla alueilla mahdollisuus muodostaa yhteenliittymiä – myös yli valtorajojen.

41. toteaa, että muutamilla jäsenvaltioilla ja alueilla on monivuotista kokemusta maidontuottajayhteisöistä, jotka markkinoivat maitotoimituksiaan kollektiivisesti.

42. suhtautuu myönteisesti maitoalan tuottajien järjestäytymiseen Euroopan tasolla. Järjestäytymisessä on kuitenkin otettava huomioon alueelliset erityispiirteet.

43. pitää näin ollen asianmukaisena, että jäsenvaltiot voivat jatkossakin hyväksyä maitoalan tuottajaorganisaatioita ja niiden liittoja oman lainsäädäntönsä mukaisesti tiettyjä unionin säännösten vaatimuksia noudattaen.

44. myöntää, että useiden eri maiden alueella toimivia tuottajaorganisaatioita ja niiden liittoja varten tarvitaan yhtenäistä unionitason sääntelyä.

45. on lisäksi sitä mieltä, että uusista säännöistä, jotka koskevat tuottajaorganisaatioiden ja niiden liittojen käymiä neuvotteluja, on säädettävä yhdenmukaistetun järjestelmän puitteissa.

46. pitää välttämättömänä, ettei tuottajaorganisaatioiden liittoihin sovellettavia sääntöjä anneta delegoituina säädöksinä, sillä ne koskevat yhteisen markkinajärjestelyn olennaisia osa-alueita.

47. suosittelee joka tapauksessa, ettei komissio vaaranna jo toimivien maidontuottajaorganisaatioiden olemassaoloa ja että se selvittää tarkkaan, mitkä maidontuottajaorganisaatioiden hyväksymistä koskevat säännöt ja edellytykset ovat tarkoituksenmukaisia, jotta organisaatiot voivat markkinoida maitoa menestyksekkäästi, kun otetaan huomioon alan erityispiirteet ja alueelliset rakenneerot.

48. katsoo, että tarvittaessa on säädettävä jo hyväksytyistä maidontuottajaorganisaatioita koskevista siirtymäjärjestelyistä.

49. pitää asianmukaisena, ettei maidontuottajaorganisaatioiden kokonaistuotantoa koskevia rajoja sovelleta vertikaalisesti integroituihin tuottajaorganisaatioihin, jotka harjoittavat jalostustoimintaa.

50. katsoo, että kyseisiä enimmäisrajoja on voitava tarkistaa, jotta voidaan varmistaa, ettei maitomarkkinoiden kilpailua rajoiteta tai tukahduteta.

51. onkin erittäin tyytyväinen mahdollisuuteen laskea kansallinen enimmäisraja asianmukaiselle tasolle maidosta käytävän alueellisen ja valtakunnallisen kilpailun takaamiseksi. Nykyisten pienten ja keski suurten meijereiden suojeleminen kilpailua vaikeuttavilta esteiltä on erittäin tärkeää niiden olemassaolon ja näin ollen myös menestyksekkään alueellisen maidontuotannon turvaamisen kannalta.

52. on tyytyväinen komission ehdotukseen sallia toimialakohtaiset organisaatiot maito- ja maitotuotealalla. Tällä tavoin on tarkoitus antaa tärkeitä virikkeitä tutkimus- ja kehitystoimintaan, luonnonmukaisen tuotannon edistämiseen ja myynninedistämiseen.

53. pitää tavoitteena tervettä kilpailua, jonka avulla kaikille markkinatoimijoille turvataan asianmukainen osuus jalostusarvosta.

54. kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että tuottaja- ja toimialaorganisaatioita koskevia säännöksiä tarkistetaan säännöllisesti, jotta maidon arvoketjun toimijoilla on luotettava perusta organisoitumiselle ja kaukonäköiselle markkinasuuntautuneisuudelle.

55. myöntää, että komissio tarvitsee luotettavaa ja ajantasaista tietoa markkinoista. Tietojen käyttö ja tarkoituksenmukaisuus kuitenkin arveluttaa, koska niillä saattaa olla omat vaikutuksensa epävakailta ja spekulatioille alttiilla markkinoilla.

Markkinatoimenpiteet

56. toteaa, että luotettava ja toimiva suojaverkko, jolla voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti epätavanomaisiin markkinatilanteen ja hintojen muutoksiin, on välttämätön edellytys tulevaisuuteen suuntautuneelle maidontuotannolle EU:ssa.

57. suosittelee näin ollen, ettei interventioille enää aseteta määraikoja, jotta kriiseihin voidaan reagoida viipymättä ja tehokkaasti.

58. kehottaa ottamaan juuston yksityisen varastoinnin tuen uudestaan käyttöön kriisien varalta, jotta myös kasvavalle juustontuotannolle on tarjolla mukautettu turvaverkko.

59. korostaa maitomarkkinoiden vakauttamistoimenpiteiden suurta merkitystä ja kehottaa komissiota säilyttämään vientituet tiukoin edellytyksin yhtenä vaihtoehtona kriisitilanteiden varalta.

60. epäilee, onko EU:n maidontuotannon 1–2 prosentin vähennyksellä korvausta vastaan todella vaikutusta.

61. suhtautuu epäroiden siihen, onko vapaaehtoinen tuotannon vähentäminen korvausta vastaan toteutettavissa ja miten se voidaan järjestää, koska tällainen toimenpide ruokkii spekulointia ja antaa runsaasti mahdollisuuksia väärinkäytöksiin. Lisäksi se olisi ristiriidassa sen kanssa, että tuottajat mukauttaisivat tuotantoaan oma-aloitteisesti markkinakehityksen mukaan.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 6 perustelukappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(6) Hintojen jakautumiseen liittyy koko tuotantoketjun osalta ongelmia, jotka vaikuttavat erityisesti tuottajain- toihin. Toisaalta vuoden 2009 aikana maidon tarjonta ei mukautunut alhaisempaan kysyntään. Eräissä suurissa tuottajajäsenvaltioissa hintojen laskettua tuottajat jopa tuottivat edellisvuotta suurempia määriä. Lisäarvo on keskittynyt yhä enemmän tuotantoketjun loppupäähän eli meijereihin.	(6) Hintojen jakautumiseen liittyy koko tuotantoketjun osalta ongelmia, jotka vaikuttavat erityisesti tuottajain- toihin. Toisaalta vuoden 2009 aikana maidon tarjonta ei <u>kaikilta osin juurikaan</u> mukautunut alhaisempaan kysyntään. Eräissä suurissa tuottajajäsenvaltioissa hintojen laskettua tuottajat jopa tuottivat edellisvuotta suurempia määriä. Lisäarvo on keskittynyt yhä enemmän tuotantoketjun loppupäähän <u>eli meijereihin</u> .

Perustelu

Maidontuottajat reagoivat maitomarkkinakriisiin eri tavoin eri jäsenvaltioissa. Komission kertomuksen mukaan maitotoimitusten määrä oli vuonna 2009 yhteensä 0,6 prosenttia pienempi kuin vuonna 2008.

Kun on kyse eri toimijoiden jalostusarvo-osuuksista, ostajat (kauppiaat) ovat yleensä paremmassa asemassa kuin tarjoajat (tuottajat ja jalostajat).

Muutosehdotus 2*122 artikla*

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Lisätään 122 artiklan ensimmäisen kohdan a kohtaan iii alakohdan jälkeen alakohhta seuraavasti: ”iii a) maito ja maitotuotteet;”	Lisätään 122 artiklan viides kohta n ensimmäisen kohdan a kohtaan iii alakohdan jälkeen alakohhta seuraavasti: ”iii a) maito ja maitotuotteet;” <u>”jäsenvaltioiden on hyväksyttävä maito- ja maitotuotealan tuottajaorganisaatiot samoin edellytyksin kuin ensimmäisen kohdan b ja c kohdassa säädetään.</u> <u>Kaikista muista hyväksymisedellytyksistä päättävät jäsenvaltiot.</u> <u>Komissio antaa tarvittaessa täytäntöönpanosäännöksiä, jotka koskevat alan kansainvälisiä tuottajaorganisaatioita, mukaan luettuina asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten antama hallinnollinen apu valtorajat ylittävässä yhteistyössä.”</u>

Perustelu

Maito- ja maitotuotealan sisällyttäminen asetuksen (EY) N:o 1234/2007 122 artiklan ensimmäisen kohdan a kohtaan merkitsisi asetuksen 124 artiklan mukaan ehdotonta ja tyhjentävää sääntelyä, joka mitätöisi jäsenvaltioiden nykyiset ja toimivat sääntelyjärjestelmät. Jotta tuottajaorganisaatiot voidaan jatkossakin hyväksyä kansallisen lainsäädännön mukaisesti unionin säännöstöä noudattaen, maito- ja maitotuotealaa ei pidä säädellä komission ehdotuksen mukaisesti asetuksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan a kohdassa vaan esimerkiksi kyseiseen artiklaan lisättävässä viidennessä kohdassa. Tällä tavoin otetaan huomioon jäsenvaltiokohtaiset erot ja toissijaisuusperiaate.

Useiden eri maiden alueella toimivia tuottajaorganisaatioita varten saatetaan tarvita tietynlaista yhtenäistä unionitason sääntelyä. Siksi komissio valtuutetaan antamaan asiaa koskevia yhtenäisiä täytäntöönpanosäännöksiä.

Kaikkien muiden hyväksymisedellytysten määrittely on sen sijaan jäsenvaltioiden asia. Tällä tavoin otetaan jälleen huomioon jäsenvaltiokohtaiset erot ja toissijaisuusperiaate. Mahdollisten muiden hyväksymisedellytysten säätämisestä vastaavat siis yksinomaan jäsenvaltiot.

Muutosehdotus 3*126 a artiklan 3 kohta*

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Lisätään II luvun II osaston II osaan II a jakso seuraavasti: ”— 126 a artikla Sopimusneuvottelut maito- ja maitotuotealalla — 3. Tämän artiklan soveltamiseksi viittauksilla tuottajaorganisaatioihin tarkoitetaan myös tuottajaorganisaatioiden liittoja. Kyseisten liittojen asianmukaisen valvonnan varmistamiseksi komissio voi delegoiduilla säädöksillä vahvistaa tällaisten liittojen hyväksymistä koskevat säännöt.”	Lisätään II luvun II osaston II osaan II a jakso seuraavasti: ”— 126 a artikla Sopimusneuvottelut maito- ja maitotuotealalla — 3. Tämän artiklan soveltamiseksi viittauksilla tuottajaorganisaatioihin tarkoitetaan myös tuottajaorganisaatioiden liittoja. Kyseisten Tuottajaorganisaatioiden ja niiden liittojen asianmukaisen valvonnan varmistamiseksi kohdassa 1 ja 2 säänneltyjen sopimusneuvottelujen osalta komissio voi delegoiduilla säädöksillä vahvistaa tällaisten liittojen hyväksymistä asiaa koskevat säännöt.”

Perustelu

Ehdotetun asetuksen 126 a artiklassa säädetään maito- ja maitotuotealan sopimusneuvotteluista. Komission valtuuttaminen vahvistamaan delegoiduilla säädöksillä myös tuottajaorganisaatioiden "liittojen hyväksymistä koskevat säännöt" on ristiriidassa 126 a artiklan sisällön kanssa, ja siksi säännös on poistettava.

Sen sijaan olisi mielekästä säätää sekä tuottajaorganisaatioiden ja niiden liittojen asianmukaisesta valvonnasta kohdassa 1 ja 2 säänneltyjen sopimusneuvottelujen osalta.

Tämän vuoksi komissio tulee ehdotetun asetuksen 126 a artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä valtuuttaa antamaan asiasta tuottajaorganisaatioita ja niiden liittoja koskevia säädöksiä.

Muutosehdotus 4

Uusi 126 b artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Lisätään 126 a artiklan jälkeen 126 b artikla seuraavasti: <u>"Tuottajaorganisaatioiden liitot Maito- ja maitotuotealan tuottajaorganisaatioiden liitto perustetaan hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden aloitteesta, ja se voi hoitaa tuottajaorganisaation tehtäviä. Asianomainen jäsenvaltio voi pyynnöstä hyväksyä tällaisen liiton, jos se katsoo, että liitto kykenee hoitamaan tehtävät tehokkaasti.</u> <u>Komissio antaa tarvittaessa täytäntöönpanosäännöksiä, jotka koskevat alan kansainvälisiä tuottajaorganisaatioiden liittoja, mukaan luettuina asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten antama hallinnollinen apu valtiorajat ylittävässä yhteistyössä.</u> <u>Kaikista muista hyväksymisedellytyksistä päättävät jäsenvaltiot."</u>

Perustelu

Koska tuottajaorganisaatioiden liittojen hyväksymistä koskevilla säännöissä on kyse olennaisista näkökohdista, niistä ei pidä säätää delegoiduissa säädöksissä – kuten ehdotetun asetuksen 126 a artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä todetaan – vaan asetuksessa itsessään.

Useiden eri maiden alueella toimivia tuottajaorganisaatioiden liittoja varten saatetaan tarvita tietynlaista yhtenäistä unionitason sääntelyä. Siksi komissio valtuutetaan antamaan asiaa koskevia yhtenäisiä täytäntöönpanosäännöksiä.

Kaikkien muiden hyväksymisedellytysten määrittely on sen sijaan jäsenvaltioiden asia. Tällä tavoin otetaan jälleen huomioon jäsenvaltiokohtaiset erot ja toissijaisuusperiaate. Mahdollisten muiden hyväksymisedellytysten säätämisestä vastaavat siis yksinomaan jäsenvaltiot.

Muutosehdotus 5

204 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Lisätään 204 artiklaan kohta seuraavasti: ”6. Edellä 122 artiklan ensimmäisen kohdan iii alakohdan a alakohtaa, 123 artiklan 4 kohtaa, 126 a artiklaa, 177 a artiklaa, 185 e ja 185 f artiklaa sovelletaan maito- ja maitotuotealalla 30 päivään kesäkuuta 2020.”	Lisätään 204 artiklaan kohta seuraavasti: ”6. Edellä 122 artiklan viidettä ensimmäisen kohdan iii alakohdan a alakohtaa , 123 artiklan 4 kohtaa, 126 a artiklaa, <u>126 b artiklaa</u> , 177 a artiklaa, 185 e ja 185 f artiklaa sovelletaan maito- ja maitotuotealalla 30 päivään kesäkuuta 2020.”

Perustelu

Katso muutosehdotusten 2 ja 4 perustelut.

Muutosehdotus 6

185 f artiklan 2 kohdan c alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
iii) sopimuksen kesto, joka voi olla määräämätön, mutta sopimukseen on tällöin sisällytettävä irtisanomislauske.	iii) sopimuksen kesto, joka voi olla <u>määrätty tai</u> määräämätön, mutta sopimukseen on tällöin sisällytettävä irtisanomis- <u>tai uudelleenneuvottelulauseke</u> .

Perustelu

Sopimusten perustekijöillä tulisi mahdollistaa mahdollisimman suuri joustavuus, joka hyödyttää sekä tuottajia että jalostajia.

Bryssel 12. toukokuuta 2011

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Mercedes BRESSO

TILAUSHINNAT 2011 (ilman ALV:a, sisältää normaalit lähetyskulut)

Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 100 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, paperipainos, vuosittainen DVD	22 EU:n virallista kieltä	1 200 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	770 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, kuukausittainen (kumulatiivinen) DVD	22 EU:n virallista kieltä	400 euroa/vuosi
Virallisen lehden täydennysosa (S-sarja), tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat, DVD, ilmestyy kerran viikossa	Monikielinen: 23 EU:n virallista kieltä	300 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja – kilpailut	Kilpailua koskevilla kielillä	50 euroa/vuosi

Euroopan unionin virallisilla kielillä ilmestyvästä *Euroopan unionin virallisesta lehdestä* on tilattavissa 22 eri kieliversiota. Tilaus käsittää L-sarjan (Lainsäädäntö) ja C-sarjan (Tiedonannot ja ilmoitukset).

Jokainen kieliversio tilataan erikseen.

Virallisessa lehdessä L 156 18. kesäkuuta 2005 julkaistun neuvoston asetuksen (EY) N:o 920/2005 mukaan velvollisuus laatia kaikki säädökset iirin kielellä ja julkaista ne tällä kielellä ei väliaikaisesti sido Euroopan unionin toimielimiä, joten iirin kielellä julkaistavat viralliset lehdet ovat myynnissä erikseen.

Virallisen lehden täydennysosan (S-sarja – tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat) tilaukseen sisältyvät kaikki 23 virallista kieliversiota yhdellä monikielisellä DVD-levyllä.

Euroopan unionin virallisen lehden tilaajat voivat pyynnöstä saada virallisen lehden liitteitä. Tilaajille ilmoitetaan liitteiden ilmestymisestä *Euroopan unionin viralliseen lehteen* sisältyvässä kohdassa ”Huomautus lukijalle”.

Myynti ja tilaukset

Maksulliset julkaisut, kuten *Euroopan unionin virallinen lehti*, ovat tilattavissa jälleenmyyjiltämme. Luettelo jälleenmyyjistä löytyy seuraavasta internet-osoitteesta:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_fi.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) on suora ja maksuton portti Euroopan unionin lainsäädäntöön. Sivustolla voi tarkastella *Euroopan unionin virallista lehteä* ja siellä ovat nähtävillä myös sopimukset, lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja lainsäädännön valmisteluasiakirjat.

Lisätietoja Euroopan unionista löytyy osoitteesta: <http://europa.eu>

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI